

Verdal kommune
Møteinnkalling

Komité Plan og samfunn.

Det innkalles med dette til følgende måte:

Utvalg: Komité plan og samfunn i Verdal
Møtested: Møterommet 3. etasje, Herredshuset
Dato: 20.11.2012
Tid: 09:00-ca. kl 13:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til utvalgssekretær på e-post:
inger.storstad@verdalkommune.no eller tlf. 740 48250.
Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Verdal, 14. november 2012

Ove Morten Haugan/sign./
leder

SAKLISTE
KOMITÉ PLAN OG SAMFUNN
MØTE 20. NOVEMBER 2012

Saksnr	Innhold
PS 79/12	Godkjenning av møteprotokoll
PS 80/12	Referatsak
PS 81/12	Kommunedelplan Tromsdalen - planforslag til offentlig ettersyn
PS 82/12	Hovedplan veg
PS 83/12	Planlegging og bygging av bofellesskap for funksjonshemmede på Veslefrikktomta
PS 84/12	Detaljregulering Forbregd-Lein, del III, Verdal kommune
PS 85/12	Reguleringsplan Sæter gård 1721/174/1 - hytteområde
PS 86/12	Detaljregulering Hanskemakergården
PS 87/12	Oppnevning av nytt medlem i kommunens trafiksikkerhetsutvalg
PS 88/12	B-sak: Bolystprisen - Verdal kommune 2012 Sakspapir deles ut i møtet.
PS 89/12	Andre saker
PS 90/12	Budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016 - Verdal kommu

PS 79/12 Godkjenning av møteprotokoll

PS 80/12 Referatsak

1. Vedtak - Deling av eiendommen 1721/52/1 Kvam - Ståle Ravlo - Fradeling av bebygd tun - Godkjent
2. Søknad om skiskytterbane og vannledning - 1721/268/3 - Hallbakkan 244 - Vinne Skilag -godkjent.
3. Søknad om bruksendring av 1 etasje til boligformål - 1721/20/179 Nordgata 27 - Mia Eiendom AS
4. Søknad om rammetillatelse for oppføring av boligblokk m/15 boenheter - 1721/20/50 Nordgata 29 - Stiklestad Alle Verdal AS
5. Søknad om tilbygg/påbygg til bolighus - 1721/120/24 Skjørdalsskaret 86 - Fredrik Lundemo - innvilget
6. Vedtak - Deling av eiendommen 1721/37/80 Fagerlibakken 3 - Per Kristian Moen - Tilleggsareal - Godkjent
7. Vedtak - Fradeling av bebygd tomt fra eiendommen 1721/196/2 Væren nordre - Henrik Hoel Woll - Godkjent
8. Vedtak - Deling av eiendommen 1721/18/787 Nyvegbakken 1 - Ole Borgen - Boligtomt - Godkjent
9. Søknad om tilbygg til bolighus - 1721/19/437 - Volhaugvegen 28 - Ole Leirdal - innvilget
10. Søknad om oppføring av bolighus - 1721/37/290 Forbregd søndre II - Tom Anders Hansen - innvilget
11. Vedtak - Deling av eiendommen 1721/225/5 Stormoen Skog - Værdalsbruket AS - Hyttetomt eksisterende hytte Tomt nr 17 - Godkjent
12. Søknad om rehabilitering av pipe - 1721/18/663 - Prof Ryghs gate 14 - Mikvold Vestre Borettslag - godkjent.

Kommunedelplan Tromsdalen - planforslag til offentlig ettersyn

Saksbehandler: Thomas Møller E-post: thomas.moller@innherred-samkommune.no Tlf.:	Arkivref: 2010/6983 - /143
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	81/12

Rådmannens innstilling:

Planforslag med tilrettelegging for utvidelser av kalkbruddet i Tromsdalen, iht. alternativ 2 legges ut til offentlig ettersyn i åtte uker i medhold av Plan- og bygningsloven   11-14.

Vedlegg:

- 1 Plankart vertikalnivå 2 (på grunnen)
- 2 Plankart vertikalnivå 1 (under grunnen)
- 3 Planbestemmelser
- 4 Planbeskrivelse
- 5 Oversikt over geologiske forhold, marked og produksjon av kalkstein
- 6 NIVA rapport vannkvalitet Trongdøla
- 7 KU-rapport fra Multiconsult
- 8 Tegninger fra Multiconsult
- 9 Registrering av ornitologiske verdier i Tromsdalen i Verdal
- 10 Vedlegg til registrering av ornitologiske verdier i Tromsdalen i Verdal
- 11 Botanisk kartlegging og vurdering av konsekvenser i forbindelse med foreslått utvidelse av kalkbrudd i Tromsdalen, Verdal kommune
- 12 Tilleggsvurdering konsekvenser botanikk ved evt. alternativ to
- 13 Soppunders kelse alternativ 2
- 14 Undersøkelse av mulig forekomst av elvemusling i Trongdøla
- 15 Evaluering av karstforekomster i Tromsdalen
- 16 Karstforekomster i Tromsdalen
- 17 Grotter og sprengningsvibrasjoner
- 18 Arkeologisk rapport - 011211
- 19 0-alternativet
- 20 Jord- og skogbruk
- 21 Friluftsliv

- 22 Reindrift
- 23 Transport og energi
- 24 ROS-analyse
- 25 Grunnvann
- 26 Landskap
- 27 Luftforurensning
- 28 C101 -Plan og profiltegninger for nytt vegtrasealternativ
- 29 C100 - Plan og profiltegninger for nytt vegtrasealternativ
- 30 C100 - Plan og profiltegninger for nytt vegtrasealternativ
- 31 NVDB - Plan og profiltegninger for nytt vegtrasealternativ
- 32 Støyutbredelse
- 33 Friluftsliv alternativ 2
- 34 Grunnvann alternativ 2
- 35 Jord- og skogbruk alternativ 2
- 36 Landskap alternativ 2
- 37 Luftforurensning alternativ 2
- 38 Støyutbredelse alternativ 2
- 39 Støyutredning Tromsdalen fra Reinertsen AS
- 40 Støykart Tromsdalen fra Reinertsen AS
- 41 Endringer i arealbrukskart for Feren reinbeitedistrikt

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- 1 Planprogram kommunedelplan Tromsdal, vedtatt 28.2.2011
- 2 Saksframlegg med oppsummering og vurdering av innkomne merknader til planprogram på høring

Saksopplysninger:

Innherred samkommune har på bakgrunn av vedtak i sak PS 25/08 i Plan- og utviklingskomiteen i Verdal kommune utarbeidet planforslag til en ny kommunedelplan for Tromsdalen. Vedtakets andre del om videreføring av allerede igangsatte reguleringsplaner, hhv. mellomlagring av kalkstein på Rovmyra og deponi for avdekningsmasser/løsmasser på Piksteinsmyra er ikke oppfylt. Dette skyldes at behovet for mellomlager har blitt betydelig mindre da Norcem i økende grad benytter denne kalksteinen til sementproduksjon, og at deponiområdet på Piksteinsmyra er en del av konsekvensutredningene som er gjennomført i forbindelse med kommunedelplanen. Framtidig regulering av Piksteinsmyra til deponi for avdekningsmasser vil evt. inngå i det reguleringsarbeidet som skal følge opp arealdisponeringene vedtatt i kommunedelplanen.

Forslag til planprogram ble sammen med varsel om oppstart sendt ut den 25.8.2010 og kunngjort i Verdalingen 11.9.2010. Revidert planprogram ble før fastsetting forelagt Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DIRMIN) i to uker iht. Forskrift om konsekvensutredninger § 8, siste ledd. Planprogrammet ble vedtatt i Verdal kommunestyre den 28.2.2011, sak PS 017/11.

Planområdet

Planområdet er på hele 25 km², og strekker seg fra kommunegrensen mot Levanger i sørvest til fv. 72, Jamtlandsvegen, ved Levring i nordøst. I nord følger planavgrensningen en rett linje trukket fra knekk i kommunegrensen ved Tømmersjøen til krysset fv. 72 og fv. 155, Tromsdalsvegen. I sør følger planavgrensningen i stor grad eiendoms- og allmenningsgrenser mot Hoås og Inndal statsalmenninger før den følger en rett linje fra Tromsdal statsalmennings østre hjørne og til krysset mellom fv. 72 og fv. 758 Stene-Vuku. Planområdets utstrekning er slik dimensjonert av flere årsaker, men det var viktig for kommunen å inkludere hele kalkforekomsten samt omkringliggende områder med viktige naturkvaliteter som eks, Ramsåsen, Kaldvassmyra, lia nord for Trongdøla og Bjølloberget. Dette for å sikre et grunnlag for en helhetlig vurdering av nye rammer for bergverksdriften i forhold til identifiserte naturkvaliteter og andre verdier, og mulighet for tilpasning av grenser og etablering av evt. buffersoner mellom formål. Dette igjen for på best mulig måte å kunne ivareta de ulike kvalitetene som finnes i Tromsdalen, jf. planprogrammets pkt. 2.

Planområdet

Planområdet for øvrig kan beskrives som et sidedalføre til Inndalen, ca. 15 km. Fra Verdal sentrum. Dalføret ligger på nivå 180-250 m.o.h. og er omkranset av fjellformasjoner i sør, øst og vest. Mot nord og i tilknytning til hoveddalføret er landskapet mer åpent. Selve dalføret strekker seg fra området ved Ramsåsen og Steikpannvola og nordøstover mellom Kvindfjellet og Helgåsberget på nordsiden, og Bjølloberget og Bergugleberget på sørsiden opp mot Levringen. Elvene Tromsdalselva og Ramsåa renner gjennom dalføret nord og vestover forbi Ramsåsen og blir Trongdøla i det de møtes ved Elvengan og svinger nordøstover. Bergrunnen består av kalkstein, fyllitt og grønnstein. Kalkstein som er en letteroderende sedimentær bergart har i flere områder blitt vasket ut av elver og bekker i området og dannet store kalksteinsgrotter, bl.a. ved Ramsåsen, Benkeberga og Kvernhusbekken. Ved planområdets nordvestre hjørne ligger Kaldvassmyra naturreservat.

Det finnes flere tekniske inngrep i planområdet. Størst er kalkbruddet som dominerer store deler av planområdet. Det går en høyspentledning gjennom planområdet i tillegg til flere veier av ulik standard. Innenfor dalføret finnes flere gårdsbruk samt noen få boligeiendommer og hytteeiendommer. Innenfor området er det virksomhet knyttet til forsvarets forhåndslager i tillegg til at Verdal jeger- og fiskeforening og Verdal sportsskytterklubb har skytebane her. Området er attraktivt som utfartsterreng både

sommer og vinter, og det er gjennomført omfattende tilretteleggingstiltak av kulturhistorisk og naturfaglig opplevelsesverdi. Firmaet Tromsdalsopplevelser som driver med naturbasert næringslivsvirksomhet, bl.a. leirskoler for grunnskolen, har sin base i nærheten av Ramsåsvollen.

Dalføret har en av Europas største og reneste kalksteinsforekomster som i utstrekning utgjør et overflateareal på 7 km². Basert på boringer som gjennomført på 1970-tallet beregnet Norcem kalksteinsreserven i Tromsdalen til hele 7450 millioner tonn ned til kote -200 m.o.h. Påviste reserver over kote 0 er beregnet til 4100 millioner tonn. I tillegg har Tromsdalen en stor fyllittreserve som i overflateareal utgjør 10 km², og omfanget av den kjente fyllittforekomsten er beregnet til 1 500 millioner tonn. Mineralstatistikk viser at Tromsdalsforekomsten (kalkstein) er blant Norges fem viktigste mineralforekomster med hensyn til tonnasje og produktionsverdi. Det har ellers vært konkludert med at det i Tromsdalen er reserver både av kalk og fyllitt for anleggning av en moderne sementfabrikk når forekomstene ved dagens produktionssteder nærmer seg å være utdrevet.

Planstatus

I henhold til kommuneplanens arealdel, vedtatt 26.4.2011 (planid. 2008008) er Tromsdalen i sin helhet avsatt til LNFR område med unntak av eksisterende område for idrettsanlegg (skytebane) og område for Forsvaret. I tillegg er det avmerket område for hvor gjeldende regulering fortsatt skal gjelde (Tromsdalen kalkbrudd) og hensynssone for båndlegging av naturreservat (Kaldvassmyra). Store deler av aktuelle planområdet omfattes også av gjeldende kommunedelplan for Tromsdalen, vedtatt i Verdal kommunestyre 28.2.2000 (planid. 1999005).

Arealdisponeringene her er tilsvarende som i kommuneplanens arealdel. I tillegg er eksisterende kalksteinsbrudd regulert gjennom reguleringsplan Tromsdalen kalkbrudd vedtatt 3.9.2007 (planid. 2006010). Her er det avsatt områder til steinbrudd, kombinerte formål samt skjermingsbelte i tillegg til trafikkområde og to mindre områder til landbruk. Som nevnt er påbegynte reguleringsplasser for Rovmyra og Piksteinsmyra hhv. avbrutt og stilt i bero i påvente av ny kommunedelplan.

Formål med planen

Det er jf. planprogrammets pkt. 2 vedtatt tre formål med planen: Hovedformålet er å planfeste geografiske rammevilkår for framtidig utnyttelse av kalksteins- og fyllittforekomsten i Tromsdalen på lang sikt. Det er også viktig å sikre ressursen med tanke på en mulig fremtidig etablering av sementfabrikk, noe som vil ha stor næringsmessig betydning for kommunen, bl.a. i form av arbeidsplasser. Dette innebærer videre at det ikke kan tillates annen permanent aktivitet/utbygging i området som kan komme i strid med en langsiktig utnyttelse av kalksteins- og fyllittforekomsten. Nødvendige planmessige avklaringer innenfor planområdet knyttet til etablering av underjordisk transportbånd er også et delmål med planarbeidet. Med sistnevnte skal her forstås at det skal avklares om tilstrekkelige areal for å oppnå nødvendig produktionsvolum for lønnsom etablering av transportbånd kan disponeres til formålet.

Et annet viktig formål med planarbeidet er å synliggjøre de store natur- og friluftskvalitetene som finnes i området, og så langt det lar seg gjøre, tilpasse områder for uttak av berggrunnsressurser slik at dette kommer minst mulig i konflikt med disse

kvalitetene. Samtidig som det er en uttalt kommunal målsetting å utnytte de svært rike og gode berggrunnsressursene i Tromsdalen, så ønsker kommunen å tilrettelegge for et minst mulig konfliktfyllt uttak av disse. Mulige avbøtende og skjermende tiltak for å ivareta natur- og friluftskvalitetene i Tromsdalen er viktige i planutformingene.

Et tredje mål med kommunedelplanen var å avklare planfestede formålsgrenser for etablert skytebane i område. Dette behovet har i mellomtiden blitt løst gjennom kommuneplanens arealdel og kommunedelplanens disponeringer her vil være i tråd med denne.

Planprosess – utvikling underveis

Det har underveis i perioden for gjennomføring av konsekvensutredninger tilkommet opplysninger som har medført noen endringer i forhold til hva kommunen i utgangspunktet la til grunn. Dette er likevel ikke endringer som går ut over de rammer for planarbeidet og utredningstema som ble fastsatt i planprogrammet.

Den første endringen består i at det området som fra Verdalskalk AS og Norcem ble skissert som mulig brytningsareal i oppstartsmøtet den 11.10.2010 og som ble tilsendt alle mottagerne av høringsforslaget til planprogram i brev datert 13.10.2010 ble justert på sommeren 2011. Justeringen innebar en endring med utvidet område for dagbrudd østover og var fra Verdalskalk AS og Norcem sin side begrunnet i mindre forventet konflikt enn en utvidelse sørvestover samt at høyden på terrenget vil kunne gi store volumer per flateenhet. I tillegg var det tegnet inn noe mer areal for underjordisk drift, men da med presisering av at det ikke forelå avtale for slik drift med en av grunneierne. Endringen ble presentert i møte med referansegruppen den 8.6.2011 uten at det her fremkom merknader til justeringen. Dimensjoneringen av konsekvensutredningen ble således endret iht. revidert skisse.

Skisse I

Skisse II

Den andre endringen henger sammen med den første og består i nye opplysninger (mottatt i møte her 14.12.2011) om de beregnede tonnasjevolumer kalkstein som finnes innenfor rammene av revidert skisse ned til kote 50 m.o.h. Med denne skissen som grunnlag vil dagbruddet romme i størrelsesorden 760-780 mill. tonn kalkstein. Dersom en legger til grunn dagbruddsdrift for hele området som er markert som kalkstein med A-kvalitet i figur 9 s. 14 i NGU sin rapport (inkluderer Tromsdalsgården), øker det beregnede tonnasjevolumet til 871 mill. tonn med kalkstein. I tillegg kommer områdene for underjordsdrift som med utnyttelsesgrad lik 40 % anslagsvis gir 220 mill. tonn.

Dersom et fremtidig vedtak skulle åpne for en full utnyttelse av ressursen iht. overstående ville dette blitt Norges største gruve.

Kommunen har vurdert disse opplysningene opp i mot de utredningskrav som var utarbeidet iht. til fastsatt planprogram. I og med at disse berggrunnsressursene ligger innenfor det arealet som allerede var dimensjonerende for konsekvensutredningen vurderte kommunen at følgene av dette for utredningsarbeidet var begrenset. Da det ikke vil være aktuelt å transportere ut slike mengder på bil vurderte kommunen at det kun i forhold til tema forurensning inkl. støy, støv og rystelser ville være behov for tilleggsutredninger. Dette ble derfor bestilt i tilknytning til tilleggsutredning for nytt alternativ 2, jf. under.

I løpet av høsten 2011/vinteren 2012 ble kommunen også gjort oppmerksom på at grunneier av Tromsdalsgården, vurderte framtidsutsiktene for gårdsdrift på eiendommen i lys av den pågående planprosessen. Grunneier har etter hva kommunen har forstått også hatt flere møter med Verdalskalk og Franzefoss om dette. I møte mellom kommune og grunneier den 2.2.2012 sier grunneier at dersom kommunedelplanen legger til rette for utvidelser av dagbruddsvirksomheten i Tromsdalen vil bo- og driftsforholdene på gården bli vanskelige, og avvikling av landbruksdriften til fordel for dagbrudd på større deler av hans eiendom vil vurderes. Det presiseres dog fra grunneier at foretrukket løsning vil være fortsatt gårdsdrift.

Av planlovmessige grunner som ikke gir anledning til å kombinere ulike hovedformål på kommuneplannivå (Hovedformål 1: Bebyggelse og anlegg med mulig underformål; råstoffutvinning kan ikke kombineres med hovedformål 5: Landbruks-, natur- og friluftsområder samt reindrift) anbefaler kommunen at grunneier tar en avgjørelse tidnok til at framtidig disponering av eiendommen blir avklart gjennom og i samsvar med kommunedelplanen. Dette også fordi en snarlig revisjon av planen er lite trolig når den først er vedtatt. I møte mellom grunneier og Verdalskalk AS ble det bestemt at dagbrudd på eiendommen burde konsekvensutredes i forbindelse med pågående utredning. Dette gjaldt også for tilstøtende eiendom Tromsdalen Østre. Kommunen sluttet seg til denne vurderingen og bestilte en tilleggsvurdering for dagbrudd også på eiendommene Tromsdalsgården og Tromsdalen Østre. Med fratrukk av den delen av Tromsdalsgården som allerede er disponert til dagbrudd utgjør dette arealet et tillegg på ca. 490 daa. Behovet for suppleringer til utredningen knyttet til at dette arealet også skal vurderes disponert til dagbrudd varierte en del mellom de ulike temaene. Utredningene i forbindelse med dette er omtalt som alternativ 2 under.

Konsekvensutredningen

Det er som kjent iht. planprogrammets pkt. 6 fastsatt et omfattende utredningsprogram for kommunedelplanen. Det er mange ulike tema, og kommunen har vektlagt faglig kompetanse og bred erfaring ved innhenting av utredningstjenester. For å kunne sikre best mulig faglig kompetanse på en del av temaene ble konsekvensutredningen delt opp og spesialiserte kompetansemiljø engasjert for å utrede utvalgte tema. Utrederne som har bidratt til konsekvensutredningen er:

- NGU - Om geologien i Tromsdalen og marked og produksjon av kalkstein.
- NTNU Vitenskapsmuseet i Trondheim – Botanisk kartlegging
- NIVA – Vannøkologisk undersøkelse i Trongdøla

- Trondheimsfjorden Ramsarsenter – Registrering av ornitologiske verdier
- Prof. Stein Erik Lauritzen – Om kalkgrotter og karstforekomster
- Nord-Trøndelag fylkeskommune (NTFK) – Om kulturminner
- Statens kartverk/NTFK – LIDAR skanning ift. kulturminner
- Sametinget – Om samiske kulturminner
- Multiconsult – Om nærings- og ressursgrunnlag
- Norconsult – Om 0-alternativet, forurensning inkl. støv og støy, transport og energi, friluftsliv, landskap, jord- og skogressurser, Risiko- og sårbarhetsanalyse, grunnvann, reindrift og helse
- Nexconsult – Grotter og sprengningsvibrasjoner

I tillegg har Reinertsen på oppdrag fra Verdalskalk AS laget en grundig utredning om støyforholdene i Tromsdalen. I dette arbeidet har det bl.a. blitt benyttet et akustisk kamera som har gitt nye muligheter til å kartlegge støyforholdene på en avansert og forbedret måte. Samtidig kunne støylekkasjer og støykilder identifiseres slik at det blir enklere å sette inn tiltak der det er nødvendig. Rapporten fra Reinertsen er vedlagt.

Det har vært et gjennomgående premiss for utredningene at disse skal gjennomføres på et nivå tilsvarende for reguleringsplan. Det er også tanken at kommende reguleringsprosesser skal kunne vise til disse utredningene.

Konsekvensutredningens rammer strekker seg iht. PBL § 4-2 til å utrede og beskrive planens virkninger for miljø og samfunn. Dette strekker seg så langt kommunen vurderer til å gjelde konsekvenser av de arealmessige disponeringer som planen legger til rette for. Kommunen har ikke funnet det relevant å forfølge virkninger knyttet til bruk og videreføring av kalkstein utvunnet fra Tromsdalen. Konsekvensutredningen belyser således i stor grad virkninger innenfor planområdet. Noen deltema strekker seg allikevel lenger, dette gjelder bl.a for transport der hele strekningen ned til Ørin er vurdert og reindrift der det iht. Forskrift om konsekvensutredninger, vedlegg III, fjerde ledd, andre punktum, stilles krav om at de samlede effektene av planer og tiltak innenfor reinbeitedistriktet skal vurderes.

For enkelte tema var det påkrevd med ekstra innsats i de områdene som ble aktualisert som utvinningsområder. Dette gjelder særlig i forhold til kulturminner og den botaniske kartleggingen, men også kalkgrotter og karstforekomster har hatt særlig fokus her. Dette var områder med mulige tiltak over bakken på tilsammen ca. 2 200 daa. Disse 2 200 daa. var fordelt på hhv. område til utvidet dagbrudd på ca. 1 400 daa., område til jorddeponi på ca. 350 daa., og områder for fyllitt på ca. 480 daa. I tillegg kom også nytt område for underjordisk drift på ca. 1 600 daa. For om mulig å skape rom for tilpasninger i henhold til påviste kvaliteter, særlig for evt. uttakk av fyllitt på nordsiden av Trongdøla, men også for utvidelser av utvinningsområde for kalkstein, ble det avsatt et eget ”primærområde” for feltundersøkelser. Dette ”primærområdet” var på 5000 daa. jf. bilde.

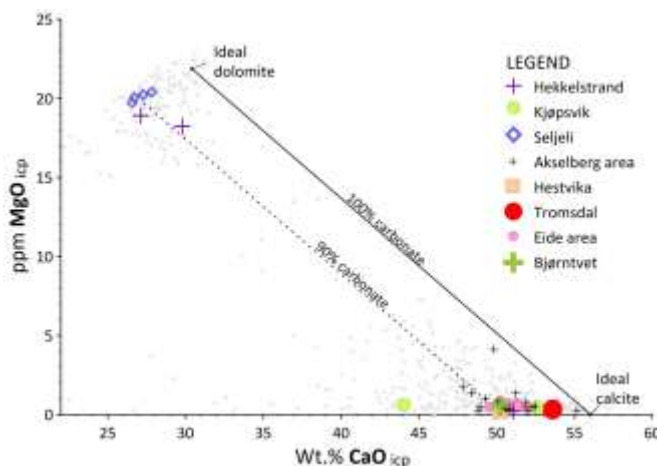

Horisontal skravur viser områder som innbefatter areal aktualisert som dagbrudd, mens vertikal skravur viser områder tenkt til underjordisk drift. (Senere ble det som nevnt arealene på Tromsdalsgården og Tromsdalen østre endret fra underjordisk drift til dagbrudd).

Som nevnt over er det gjennomført en omfattende og detaljert konsekvensutredning med sikte på å etablere et så solid beslutningsgrunnlag som mulig før vedtak. De ulike rapportene ligger vedlagt og et komplett bilde oppnås best ved å lese disse. Kommunen finner det likevel riktig å gjengi hovedmomenter og konklusjoner fra hver enkelt av dem her. Først gjengis rapportene som beskriver dagens situasjon i forhold til geologi i Tromsdalen og vannkvalitet i Trongdøla, deretter beskrives 0-alternativet før konsekvenser for de ulike tema gjennomgås, først for alternativ 1, deretter for alternativ 2 (inkluderer dagbrudd på Tromsdalsgården og Tromsdalen Østre).

Oversikt over geologiske forhold, marked og produksjon av kalkstein

Kalkstein kan inneholde tre karbonatmineraler: Kalsitt, dolomitt og magnesitt. En teoretisk ren kalsitt inneholder 56,03 % CaO (kalsiumoksid) og 43,97 % CO₂. Industrien setter vanligvis en grense på 2-4 % MgO (Magnesiumoksid) før en kalkstein ikke lenger er brukbar som ren kalkstein, men vil regnes som en dolomitt. Den gjennomsnittelige bergartssammensetningen av Tromsdalskalkstein representerer en meget ren kalkstein. Dette fremgår også tydelig hvis en sammenligner Tromsdalskalken med alle de andre analyserte Norske kalksteinsforekomstene som NGU har i sin base.

Denne figuren viser at Tromsdalskalken har en kjemi som ligger tett opptil en ideell kalsitt som har 56,03 % CaO og er blant de reneste som finnes i landet, kun overgått av noen enkeltforekomster i Akselbergområdet (Velfjord). Disse forekomstene er i drift og leverer kalkstein til Hustad Marmor i Elnesvågen. Med hensyn til renhet kan derfor ikke Tromsdalskalken erstattes av noen andre norske forekomster som ikke allerede er i drift til andre formål.

Et forhold som gjelder nærmest ved all form for utnyttelse av mineralske ressurser er at kundene har sine krav til sammensetning av produktet de ønsker å kjøpe. Forekomstene har ofte sin naturlige geologiske variasjon der noe er bedre og noe er dårligere enn det markedet forlanger. Alle produsenter utfører derfor kvalitetskartlegging og produksjonskontroll og utfører ofte en selektiv produksjon der de blander gode og dårlige kvaliteter slik at man leverer noe som oppfylder kundens krav, men ikke mer. På denne måten utnyttes kvaliteter som alene har begrenset marked. Dette gjøres for å utnytte forekomsten optimalt.

Kalken i Tromsdalen er delt inn i A og B kvalitet. Dette bidrar til at forekomsten kun kan utnyttes optimalt ved dagbruksbrytning. Ved underjordsdrift kan forekomstens kvalitetsvariasjon, kombinert med brytningsmetodens begrensninger gjøre at verdifulle kvaliteter må bli stående igjen. (Se rapport fra Multiconsult i forhold til problemstillingen dagbrudd kontra underjordisk drift.)

Fyllitt er en meget vanlig bergart i Trøndelag som normalt sett har liten økonomisk anvendelse. I Tromsdalen opptrer fyllittiske bergarter i store områder langs kalkens vestside. Heidelberg Cement (Norcem) gjorde i 1979 analyser og tonnasjeberegninger vedrørende bruk av fyllitt som tilsatsmateriale i sementproduksjon. Ved sementframstilling er det alltid en fordel at kalksteinen ikke er for rein da det tilsettes kvarts, jernmalm bauxitt osv. til råstoffet som går til klinkerproduksjon. Er kalken urein trengs det mindre av disse tilsetningene. En rein kalkstein gjør det imidlertid enklere å kontrollere sammensetning av klinkerråstoffet.

Oppborede tonnasjer av fyllitt er beregnet til 1500 millioner tonn, men basert på den geologiske utbredelsen av fyllitten er det klart at reservene må være mange ganger større enn det som er oppboret. Norcem viste at fyllitten er et utmerket tilsatsmateriale i klinkerproduksjon. Tromsdalskalkstein iblandet f. eks 9 % fyllitt pluss nødvendig mengde med bauxitt, kvarts, jernmalm og gips gir råstoff for lav-alkalie sementklinker. Tar en bare hensyn til råstoffenes sammensetning, er det derfor ingenting i veien for å bruke Tromsdalskalk og fyllitt som råstoff til sementproduksjon.

Det var Norcems konklusjon at det i Tromsdalen er kalk- og fyllittreserver tilstrekkelige til anleggelse av en moderne sementfabrikk.

Om det blir aktuelt med produksjon av fyllitt som råstoff til sementframstilling i Tromsdalen er det klart at dette vil foregå i et eget (dag)brudd, der man har kontroll på sammensetning, og driften kan gjøres på mest mulig effektiv og lønnsom måte.

Kalkstein er dag blant de viktigste industrielle mineralene som brukes. Kalkstein representerer den viktigste komponenten i sement, brennt kalk, svært mange bygningsmaterialer og utgjør en vesentlig prosentandel av den mengde med knust stein som produseres. Kalkstein og avledede produkter brukes i fluksmidler, glass-råmaterialer, ildfaste materialer, fyllstoffer, jordforbedringsmidler, syrenøytralisering og svoveldioksidfjerning og en rekke andre anvendelser. Kalksteiner utgjør ca. 15 % av jordas overflate. Hver person i Norge forbruker gjennomsnitt ca. 12 tonn med mineralske råstoffer per år og en betydelig andel av dette er kalkstein. Blant industrimineralene er kalkstein det viktigste både når det gjelder produsert volum, salgsverdi, eksportverdi og antall sysselsatte.

Kalkstein kan også brukes som selvstendig produkt, blant annet til kalking av forsurede vassdrag eller når kalkstein brukes til å rense drikkevann.

Norsk bergverksstatistikk viser klart at produksjonen av kalkstein fra Tromsdalen utgjør en meget viktig nasjonal ressurs når det gjelder produsert volum, salgsverdi og eksportverdi. Produksjonen av industrimineraler, til forskjell fra pukk, sand og grus domineres i Norge som ellers i verden av noen få hjørnesteinsbedrifter som står for nesten all produksjon. For kalksteins vedkommende domineres produksjonen av: Hustad marmor (og underselskaper) og deres produksjon Elnesvågen, Eide og Brønnøysund, Visnes kalk & marmor i Eide, Norcems (Heidelberg cement) produksjon i Brevik og Kjøpsvik og Verdalskalk i Verdal.

Vannøkologiske undersøkelser i Trongdøla

NIVA foretok september 2011 vannøkologiske undersøkelser i Trongdølavassdraget for å få et oppdatert bilde av dagens økologiske tilstand og elvas biologiske mangfold av bunndyr og fiskesamfunn.

Vassdragets fiskesamfunn er karakterisert og vurdert på bakgrunn av resultater basert på registreringer av yngel-/ungfisk ved hjelp av elektrisk fiske (elfiske). Det ble registrert ørret, tre-pigget stingsild og ørekyte i Trongdølsvassdraget. Ørret og stingsild ble registrert i hele vassdraget, mens ørekyte ble påvist kun i de nedre deler, på strekninger som har frie vandringsveier til Inna. Nedre deler av Trongdøla, som for fisk har frie vandringsforbindelser til Inna, har en svært liten bestand av yngel-/ungfisk av ørret, basert på undersøkelsene i 2011. Dette kan skyldes flere ting, men årsaken til dette er ikke avdekket i denne rapporten. Midtre og øvre deler av Trongdøla har fiskesamfunn som avviker mindre fra en forventning for slike vassdrag i naturtilstand.

Sammenlignet med tidligere elfiske-undersøkelser (2005 og 2008), så er resultatene i 2011 relativt sammenfallende mht. til tetthet og forekomst av eldre ørret. De små forskjellene som registreres kan like gjerne skyldes variasjon i hvem som har utført undersøkelsene, undersøkelsestidspunkt, stasjonsvalg og vannføring. Tidligere undersøkelser har utelatt årsyngel av ørret fra sine resultater, noe som gjør dem mindre sammenlignbare med dataene fra 2011. Årsyngel vurderes som en nøkkelparameter ved vurdering av miljøkvalitet og økologisk tilstand.

Dagens biologiske mangfold av bunndyrgruppene døgn-, stein- og vårfluer i Trongdøla nedstrøms kalkbruddet er høyt, basert på undersøkelsene i september i 2011. Det ble til

sammen i dette materialet påvist 11 arter/slekter av døgnfluer, og 12 arter/slekter steinfluer. Antallet påviste vårfluearter-/slekter var 11. Dette gir et minimumsanslag på 34 ulike EPT arter/slekter i vassdraget. Den økologiske tilstanden for alle stasjoner avviker lite eller ingenting fra det som antas å være naturtilstanden for slike vassdragssystemer.

Målte ASPT-verdier var hhv 7,1 og 7,3. Den høye ASPTverdien måles om en følge av et betydelig antall høyt scorende, forurensingsfølsomme indikatorarter, samtidig som det registreres et lite antall tolerante bunndyrformer. Ved bruk av bunndyr som kvalitetselement klassifiseres Trongdølas to stasjoner nedstrøms kalkbruddet i dag å ha en økologisk tilstand svært nær en antatt naturtilstand.

Det biologiske mangfoldet, dominansforhold, sammensetning og struktur hos bunndyrsamfunnene i Trongdøla nedstrøms kalkbruddet indikerer at vassdraget i dag har en god vann- og miljøkvalitet, der dagens utslipp ikke har noen registrerbar effekt. Bunndyrsamfunn rekoloniserer imidlertid raskt i vassdrag som Trongdøla, og det vil være vanskelig å spore effekter av kortvarige episoder relativt kort tid etter utslipp. En flompreget høst bidrar ytterligere til hurtig rekolonisering etter eventuelle utslipp med negativt effekt for bunndyrfaunaen i vassdraget.

Rapporten peker likevel på at ved en framtidig utvidelse av aktiviteten i steinbruddet vil resipientforholdene/resipienten kunne bli påvirket. Et målrettet overvåkningsprogram basert på en kombinasjon av fysisk-kjemiske og biologiske parametere, som her fisk og bunndyr, vil være et nyttig virkemiddel i det videre arbeide med å overvåke vannkvaliteten og finne eventuelle miljøpåvirkninger i resipienten, samt egnede tiltak for å bøte på disse.

0-alternativet

I henhold til Forskrift om konsekvensutredninger vedlegg III, bokstav a, annet punkt jf. pkt. 5 i planprogrammet skal det redegjøres for følgene av ikke å realisere tiltaket – det såkalte 0-alternativet. I denne saken vil det bety virkningene av en situasjon der det ikke tilrettelegges for videre utvidelsesmuligheter av kalkbruddet. Det innebærer at Verdalskalk AS sin videre drift må holde seg innenfor rammene av gjeldende reguleringsplan fra 3.9.2007.

Det er ikke uten videre gitt å beskrive situasjonen som best representerer 0-alternativet. Utreder skisserer fem ulike scenario i forhold til ulike utviklingsmuligheter. Disse scenarioene varierer fra et nullvekstscenario til et scenario på årlig uttak på 4 mill. tonn kalkstein innenfor rammene av dagens regulering. Innimellom disse ytterpunktene ligger scenario som skisserer ulike vekstrater tilsvarende gjennomsnittet for siste 10 år (10,5 % per år), siste fem år (5 % per år) og doubling av uttaket de neste 10 år. De ulike scenarioene vil også bety ulik utvikling i forhold til driftshorisont, konkurransekraft, lønnsomhet og antall sysselsatte. Utreder har ikke konkludert i forhold til hvilket scenario som er det mest sannsynlige, men maksuttaksscenarioet er utelukket som følge av for kort driftshorisont. Kommunen vurderer at et av de midlere scenarioene vil være mest sannsynlig utvikling ved 0-alternativet.

0-alternativet bærer også med seg videre konsekvenser både for øvrige bedrifter knyttet til kalkindustrien, kommune og region og til en viss grad nasjonalt. Dette dreier som mindre robust grunnlag for utvidelser, mindre (enn potensielt) innkjøp av innsatsmidler som diesel, lastebiler med mer og mindre entreprenørarbeid. En økning av uttak vil bety økt bergleie til grunneiere, økte inntekter i havneavgift og økte skatteinntekter til kommunen. Videre har NGU beregnet at hver sysselsatte i bergindustrien gir fire sysselsatte i andre næringer.

Alternativ 1

Nærings- og ressursgrunnlag

Det er særlig forhold knyttet til ulike driftsformer, dvs. dagbrudd eller underjordsdrift, som er sentralt i dette kapittelet - og hva som vil være den mest hensiktsmessige driftsformen for bergressursene i Tromsdalen.

Valg av driftsform må sees i sammenheng med typen forekomst av berggrunnsressurser. Dersom en har en forekomst som er relativt/jevn/homogen og med lite overdekning over et større område er dagbruddsdrift å foretrekke da en får utnyttet ressursen på best mulig måte. Dersom forekomsten består av en malmkropp med relativt lite utgående i dagen (tilgjengelig fra overflaten), er det lite hensiktsmessig med dagbruddsdrift. Det samme gjelder hvis forekomsten har stor overdekning av løsmasser eller annen type berg enn den man ønske å utvinne.

Driftsformene skiller seg også fra hverandre med hensyn til produktivitet, tidsforbruk, og arbeidskraft, HMS, energiforbruk, forbruk av eksplosiver og gruvekostnader. Dagbruddsdrift peker seg ut i positiv retning på alle disse punktene.

Et annet viktig moment er utnyttelsesgraden. Ved underjordisk drift vil det trolig være såkalt "rom og pilardrift" som er mest hensiktsmessig. Metoden innebærer at det drives åpninger ortogonalt (rettvinklet) og i bestemte intervaller i en forekomst. Mellom åpningene dannes rektangulære eller kvadratiske pilarer som holder berget oppe. Det etableres produksjonsområder (paneler) på flere nivåer under hverandre bestående av åpninger og pilarer. Mellom produksjonsområdene må det etableres transporttunneler for å transportere kalkstein opp til knuser i dagen. Det er viktig å etablere et velfungerende ventilasjonssystem under jord som sørger for utventilering av sprenggasser og avgasser fra maskinene som benyttes. Vanlig praksis er etablering av ventilasjonssjakter som fører friskluft inn i gruva og forurenset luft ut av denne.

Størrelsen på åpningene og pilarene vil avhenge av bergspenningsforholdene i forekomsten. Siden det ikke er foretatt bergspenningsmålinger i det aktuelle området for gruedrift i Tromsdalen, kan man ikke fastslå hvilke dimensjoner som er riktige for åpninger og pilarer i denne forekomsten. Men et mulig scenario for Tromsdalen kan være en rom- og pilarløsning der bredden på åpningene er 20 m og pilarene måler 30*50 meter. Dette vil gi en utnyttelsesgrad på 43 %. Nødvendigheten av barrierepilarer langs innganger i en underjordsgruve vil ytterligere redusere utnyttelsesgraden.

En minskning av pilarstørrelsen for å øke utnyttelsesgraden kan i verste fall føre til pilarkollaps, ras i gruva og fare for gruveoperatører og produksjonsutstyr. Det kan også føre til innsynkning av terrenget på overflaten av det aktuelle området.

Utnyttelsesgraden i et dagbrudd vil bli tilnærmet 100 %.

Gitt kalkforekomstens beskaffenhet med tanke på størrelse og renhet, samfunnsnytte, hensynet til bergmessig forsvarlig drift, kostnader ved underjordsdrift, investeringskostnader ved omlegging av driftsmåte anbefales kommunen å legge til rette for videre drift med dagbruddsdrift som hoveddriftsform.

Jord- og skogbruk

Det er til sammen i underkant av 500 daa landbruksjord i Tromsdalen. Totalt i kommunen er det ca. 70 000 daa landbruksjord. Jorda i Tromsdalen er lite egnet til korndyrking. Korn dyrkes bare på noe areal helt nord i planområdet. I forhold til grasproduksjon regnes arealene for å være av middels kvalitet. På Tromsdalsgården er det 30 ammekyr, og dette er eneste gården innenfor planområdet med husdyrproduksjon. (Det har etter at KU-rapporten for jord- og skogbruk ble ferdigstilt blitt bygd et kyllingfjøs som ligger innenfor planområdet, men ikke i nærheten av områdene som er aktualisert som utvinningsområder.)

Skogen i Tromsdalen er delvis statsgrunn der det drives allmenningshogst, og delvis eid av Verdalsbruket som er den største eieren. Skogen karakteriseres som middels til godt skogområde som er lett tilgjengelig. Boniteten varierer stort sett mellom middels til god bonitet. Skogen har en gjennomsnittelig miks av hogstklasser. Størst grad av hogst skjer ved Svarttjønna og Ramsås statsallmenning.

Jordbruksarealene i Tromsdalen deles i utredningen i fire områder: A: Jordbruksarealer langs starten på Tromsdalsvegen, B: Tromsdalen gård, C: Nydyrkingsområder Elvengan og D: Skogsbeite/område med gamle slåttenger. I en verdisetting basert på arealtilstand, driftsforhold, bonitetsgrad og størrelse i tillegg til opplysninger fra kommunen og grunneier vurderes de tre første områdene til middels verdi, mens det fjerde er vurdert til å ha liten verdi.

Skogsarealene er delt i to områder hhv. E: Områder som ikke blir direkte berørt av områder aktualisert til bergverksdrift, og F: Områder hvor skogen evt. vil bli tatt ut i område aktualisert for bergverksdrift. Vurderingen er gjort etter områdenes arealtilstand, driftsforhold, jordsmonnskvalitet og størrelse. Begge områdene er verdsatt til middels kvalitet.

Dyrkamark berøres ikke av områdene som er aktualisert til dagbrudd eller deponiområde. Skogsbeite til Tromsdalsgården kan forsvinne i tillegg vil en utvidelse som skissert medføre en del driftsulemper. Alternativ 1 er totalt sett vurdert til å gi liten negativ virkning for landbruket. For skogbruket er konsekvensene av alternativ 1 vurdert til middels negativt.

Friluftsliv

Tromsdalen har store natur-, landskaps- og friluftslivskvaliteter. Friluftinteressene i Tromsdalen er knyttet til opphold, opplevelse og turgåing både vinter og sommer. Området er mest brukt lokalt, men grotteaktivitetene tiltrekker seg folk også langveisfra. Tromsdalsopplevelser har natur- og friluftslivrelaterte aktiviteter og tilbud i området. Mest populært er leirskole, skoleturer og grottevandring. Det er en lang kulturhistorie knyttet til Tromsdalen og det er mange spor etter eldre tider.

I vurderingen av friluftslivskvaliteter er planområdet delt inn i tre områder. Område A: Ramsåsen, B: Bruddområdet og C. Bergugleberget-Bjølløberget.

Ramsåsen er området som blir mest benyttet og er best tilrettelagt for friluftsliv i Tromsdalen. Ved Tømmersjøen er det også tilrettelagt for rullestolbrukere. Elvene Tromsdalselva og Ramsåa møtes her og danner elva Trongdøla. Her ligger også Ramsåsvollen – en tidligere setervoll som i dag er et populært utfartssted som er lett tilgjengelig. Grønntjønnen mellom Buran og Ramsåsvollen er en kalksjø som er utvalgt naturtype iht. bestemmelsene i Naturmangfoldloven. Her er også Kaldvassmyra naturreservat – en særegen og rik våtmarksbiotop, særlig for vade- og svømmefugler. På myra ligger kalksjøen Kaldvatnet. I Tromsdalen finnes også et stort og delvis utforsket nettverk av grotter og huler, utgravd i kalkstein av underjordiske bekker. Ramsåsen er vurdert til å ha stor verdi for friluftsliv.

Ramsåsen vil i første rekke bli indirekte berørt gjennom økt visuell forstyrrelse og avstandsstøy. Områdets identitet som tilrettelagt friluftsområde med store opplevelseskvaliteter og oppholdskvaliteter vil bli redusert. Konsekvensene av alternativ 1 er derfor vurdert til middels til stort negativt for Ramsåsen.

Bruddområdet er et område som er lett tilgjengelig med vei til kalkbruddet og videre til nydyrkingsarealene, skytebanene og skogsbilveger. Området innbefatter en stor skogbevokst dalbunn med store skogområder. Området er ikke tilrettelagt/opparbeidet til friluftsliv i dag, men benyttes bl.a. til turgåing, jakt og fiske i tillegg til soppskanking og bærplukking. Området er mye mindre benyttet enn Ramsåsen. Området er vurdert til å ha middels verdi.

Dagbrudd vil medføre store inngrep i terrenget. Evt. fyllittbrudd vil medføre ny aktivitet i området med uønsket støy, ferdsel og inngrep. Områder rundt dagbrudd vil være lite egnet for friluftsliv. På den andre side innebærer tiltaket en utvidelse av allerede regulert kalkbrudd. Konsekvensene av alternativ 1 er vurdert til stort negativt for Bruddområdet.

Bergugleberget-Bjølløberget er lett tilgjengelig via Tromsdalsvegen. Er tilrettelagt for friluftsliv bl.a. med informasjon om ”de Værdalske befestninger” ved Bergugleberget. Det er også kalkgrotter i dette området ved Kvernhusbekken. Benyttes til tradisjonelt friluftsliv i form av turgåing, jakt og fiske med mer. Vurdert til middels til stor verdi.

Utvidelse av kalkbruddet vil ikke ha store direkte innvirkninger på området. Utvidelsen kan likevel være uheldige for friluftinteressene da bruddet evt. vil komme mye nærmere. Indirekte vil området bli berørt visuelt og gjennom avstandsstøy. Konsekvensene av alternativ 1 er vurdert til middels til stort negativt.

Samlet sett er alternativ 1 vurdert til å ha stor negativ konsekvens for friluftslivet i Tromsdalen.

Reindrift

Planområdet ligger innenfor Feren reinbeitedistrikt som ligger i Verdal, Levanger, Stjørdal og Meråker kommuner. Området har lokalt stor verdi for reinbeitedistriktet som iht. nye reindriftskart både har seint vinterbeite og kalvingsområder innenfor planområdet. I tillegg er skogsbeitet viktig som reserveareal når fjellbeitene iser ned. Nye mulige bruddområder utgjør ca. 0,09 % av det totale arealet til reinbeitedistriktet på 2429 km².

Tromsdalen ligger helt i den nordvestlige delen av reinbeitedistriktet. Innenfor plangrensene har reinbeitedistriktet hovedsakelig seint vinterbeite. Reinen trekker gjennom Tromsdalen på vei til kalvingsområdene. Vinterbeitene overlapper med kalvingsområdene i øst. Ytterkanten av kalvingsområdet går rundt Tromsdalsgården og skogslettene mot Elvengan. Kalvingsområdet tåler lite forstyrrelser og er av de mest sårbare områdene for reindriften. En del av kalvingsområdet vil forsvinne dersom kalkbruddet utvides iht. til overstående skisse.

Det er per i dag mange inngrep i Tromsdalen. Størst er selvfølgelig det eksisterende kalkbruddet, men her er også skytebane, forhåndslager for Forsvaret, landbruksdrift og flere veier. Området benyttes også mye i forbindelse med friluftsliv. Iht. krav i Forskrift om konsekvensutredninger er de samlede effektene av planer og tiltak innenfor reinbeitedistriktet gjort rede for. Dette lar seg selvfølgelig ikke gjennomføre på et detaljert nivå. Det finnes eks. 27 685 bygninger innenfor reinbeitedistriktet – flesteparten av disse er i by- og boligområder og har liten relevans i forhold til driftsvilkår for reindriftnæringen.

Gjennom å se på eksisterende kommuneplaner for alle kommunene som inngår i reinbeitedistriktet, områder med fritidsbebyggelse, områder tilrettelagt for friluftaktiviteter, vannkraftanlegg og energinett og veier dannes et relevant bilde i forhold til gjeldende inngrepsstatus. Dette er gjennomført og viser at det er den vestre halvdel av reinbeitedistriktet som er mest påvirket av andre tiltak og at det er færre inngrep i øst.

Reindriftsområdene innenfor plangrensene vurderer til å ha middels til stor verdi. I konsekvensvurderingen skilles det mellom de områdene som blir direkte berørt av inngrep (område A) og planområdet for øvrig (område B). I område A vurderes konsekvensene som stort negative med bakgrunn i lokalt stort bortfall av beite, at kalvingsland blir direkte berørt og sett i sammenheng med press fra andre inngrep i distriktet. For område B vurderes situasjonen til å bli tilnærmet lik i dag og konsekvensen er satt til ubetydelig til liten negativ. Samlet sett vurderes alternativ 1 til å gi middels negative konsekvenser for reindriften i området.

Landskap

Beskrivelse og analyse av landskapet i Tromsdalen og dets karakter er utført iht. DN's Veileder for Landskapsanalyse og Den Europeiske Landskapskonvensjons definisjon av landskap. Landskapsanalyse og landskapskarakter danner grunnlag for verdisettingen av

landskapet innenfor planområdet.

Iht. NIJOS referansesystem for landskap tilhører Tromsdalen Landskapsregion 26: Jordbruksbygdene ved Trondheimsfjorden. Landskapet i dalen preges av to ting, naturlandskap av skogkledde åser og myrområder, i kontrast mot det store hvite kalkbruddet i midten av dalen. Elvene Tromsdalselva og Ramsåa renner gjennom dalføret nord- og vestover forbi Ramsåsen og blir Trongdøla i det de møtes og Elvengan og svinger nordøstover -disse fremstår som ”levende” linjedrag gjennom dalen.

Ved alternativ 1 vil influensområdet – området hvor bruddområdene er synlige fra - økes en del i nordøstlig retning, sammenlignet med 0-alternativet. Dette skyldes primært de skisserte fyllittområdene og jorddeponiet dersom det går over åsryggen øst for kalkbruddet og Limbuåsen. Det nordligste fyllittbruddet oppe i lia mot Kvindfjellet vil bli meget eksponert og er hovedårsaken til at influensområdet økes. Deler av dette influensområdet er i tillegg bebodd og et evt. slikt brudd vil påvirke opplevelsen av landskapsbildet for innbyggerne her.

Planområdet deles i verdivurderingen av landskapskvalitetene i Tromsdalen i to – hvor Tromsdalselva og Trongdøla representerer delelinjen. Område A med Ramsåsen, Kaldvatnet, Lia sør for Kvindfjellet samt elvene Trongdøla og Tromsdalselva fremstår uten større inngrep som forstyrrer naturlandskapet i dalen. Dette området verdisettes ut fra en vurdering til middels til stor verdi i en landskapsmessig sammenheng. Område B med Elvengan, Kalkbruddet, Bjølloberget og Bergugleberget preges av kalkbruddet og jordbrukseiendommene. I tillegg ligger størsteparten av veiene i dalen innenfor dette området. Dette områdes verdivurderes til liten mot middels verdi.

Både omfang og konsekvens av skisserte tiltak innenfor område A vurderes til stort negativt. Dette er området hvor de to fyllittbruddene er tegnet inn. Særlig det øverste vil dominere åssiden i dalen og eksponeres inn i dalen og ut mot Inndalen. Det andre fyllittbruddet ligger mindre eksponert til da størstedelen ligger nede i dalbunnen. Konklusjonen henger også sammen med at det ikke er beskrevet arrondering, revegetering og mulighet for etappevis drift.

For område B er omfanget vurdert til stort til middels negativt, mens konsekvensene er vurdert til middels til liten negativ virkning. Vurderingene henger sammen med at underjordsdrift ikke gir noen visuelle konsekvenser, utvidelse av dagens kalkbrudd holder inngrepet samlet og fremstår ikke like forstyrrende som et inngrep i uberørt terreng. Kalkbruddet blir liggende inntil større terrengformasjoner – noe som avdemper innsyn og gir bruddet en definert avlutsning i landskapet. Bruddets størrelse, driftstid samt liten mulighet for arrondering og revegetering gir omfanget som nevnt over. Gitt landskapets verdivurdering settes likevel konsekvensene av inngrep som skissert her som nevnt til middels til liten. Samlet sett er de landskapsmessige virkningene av alternativ 1 vurdert til å være middels negativ konsekvens.

Transport og energi

Ved utvidelse av dagbruddområdet iht. skisse som illustrerer alternativ 1 må dagens veg flyttes. Ny veglinje for fv. 155 må legges utenom nytt område for dagbruddsdrift. Det innebærer at ny veg må legges mellom områdene for hhv. kalk- og fyllittuttak (sør for

Trongdøla). Til sammen vil ny veg erstatte dagens fv. 155 på en strekning på 1,3 km frem til Svendsenvegen. Dette blir vegen for transport til og fra kalkbruddet. For å ivareta adkomstveg for gårdsbruk sør for dagens kalkbrudd bygges adkomstveg fra Svendsenvegen til vegnett sør for Tromsdalselva.

Ved utbygging av ny veg er denne i samråd med Statens vegvesen gitt dimensjoneringsklasse for hovedveg (H2) med vegbredde på 7,5 m., selv om trafikken på fylkesvegen ikke overstiger 1000 kjøretøy per årsdøgn. Dette valget er basert på eksisterende god vegbredde og at trafikkbildet er dominert av tungtransport. I tillegg vil økt vegbredde redusere ulykkesrisikoen.

Ny adkomstveg kobler fylkesvegen med det øvrige vegnettet sør for gruen, som igjen vil fungere som adkomst til bebyggelsen/gårdsbruket ved gruen. Lengden på ny adkomstveg er 655 m. Vegen ligger om lag 40 meter øst for ny fv. 155, og går omtrent parallelt med skissert framtidig dagbrudd før den krysser Tromsdalselva (ny bru må bygges). For den nye vegen legges det til grunn vegnormalstandard for samleveg (Sa3) med vegbredde på 6,5 m. Fra samlevegen og til gårdsbruk/bebyggelse ved dagens kalkdagbrudd er det om lag 2,5 km på grusveg. Tilstanden på dette vegnettet er ikke vurdert, men det må påregnes noe utbedring av vegen.

Gjennomføring av alternativ 1 vil også medføre økt trafikk på fv. 155 Tromsdalsvegen. Hvor mye dette dreier seg om avhenger bl.a. muligheten til å videreføre dispensasjon for maks tillatte totalvekt på 70 tonn. Nåværende dispensasjon gjelder ut 2013. Vegdirektoratet har avslått ny dispensasjonssøknad fra Verdalskalk AS. Saken er nå til politisk behandling i Samferdselsdepartementet. Dersom dispensasjon ikke innvilges og maks totalvekt settes til 50 tonn vil et uttak som per i dag (1 mill. tonn) kreve 160 vogntoglass per driftsdøgn mot dagens 89. Antall vogntoglass vil øke iht. til økt uttak, og om en skulle legge 4 mill. tonn til grunn for beregningen ville økningen vært på hhv. 267 og 551 vogntoglass per driftsdøgn. Dette er imidlertid lite aktuelt og alternativ transportløsning i form av transportbånd vil være aktuelt fra når uttaket når et volum på ca. 2,5 mill. tonn per år. I tillegg vil personbiltrafikken i området måtte påregnes å øke noe. Krav knyttet til dimensjonering av fv. 155 ved nybygging vil ikke endre seg.

Trafikkøkningen vil rent statistisk medføre en viss økning i ulykkesrisikoen. Utforkjøring er vanligste ulykkestype i områder med spredt bebyggelse. Tiltak som vil gi redusert ulykkesrisiko på fv. 155 er tiltak først og fremst rettet mot utforkjøringsulykker. Det har likevel ikke skjedd trafikkulykker på fv. 155 i perioden 2007-2011 mot 19 ulykker i denne perioden på E6 og fv. 72, noe som gjør at evt. trafikksikkerhetstiltak først og fremst bør kanaliseres til disse strekningene.

Det er også gjennomført en trafikkvurdering knyttet til Ørin og det anbefales flere tiltak. Deler av Hamnevegen fremstår betydelig underdimensjonert, i tillegg til at den oppleves utflytende og med behov for oppstramming. I tillegg bør det vurderes breddeutvidelser og bygging av gang- og sykkelveier og etablering av bussholdeplasser for å redusere personbiltrafikken. Også E6 bør vurderes i forhold til nye kryssløsninger og størrelse. For fv. 72 representerer jernbaneundergangen ved Kjæran en flaskehals som trolig vil medføre større fremkommelighetsproblemer i fremtiden. I tillegg er rundkjøringen ved fv. 757 Hamnevegen et vanskelig punkt for fremkommeligheten til havna da all trafikk

til og fra Verdalen skal gjennom denne rundkjøringa.

Når det gjelder energi, så ble det i 2009 i forbindelse med bygging av nytt knuseverk lagt ny strømforsyning til Tromsdalen. Denne er dimensjonert til å tåle dagens og fremtidig energibehov med den oversikt en har per dags dato, også evt. underjordsdrift og uttak under elvenivå som kan gi behov for energi til å pumpe ut vann. Deler av den nye strømforsyningen er lagt som jordkabel for å unngå sikkerhetsutfordringer ved sprengningsarbeider. Dersom det skulle oppstå ytterligere behov kan det, ved etablering av transporttunnel fra havna til Tromsdalen, være mulig å legge ekstra strømforsyning til Tromsdalen der også – slik at Tromsdalen kan forsynes fra to sider.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Det er iht. til PBL § 4-3 utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse i forbindelse med utarbeidelsen av planforslaget. Da planprosessen er underlagt krav om konsekvensutredning er ROS-analysen gjennomført i forbindelse med denne utredningen.

Analysen av risiko for menneskers liv og helse, materielle verdier og miljø vil følge hovedprinsippene i NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger. Analysen følger også retningslinjene i DSBs veileder ”Samfunnssikkerhet i arealplanlegging”.

Vurderingen tar utgangspunkt i ulike faretema og sårbare funksjoner sammenstillet av DSB som holdes opp mot analyseobjektet, dvs. planen og planområdet. Ut fra dette vurderes hvilke tema som ikke er relevante og hvilke som skal vurderes nærmere. I analysen har man funnet grunn til å se nærmere på følgende tema:

- Flom i vassdrag
- Skogbrann/lyngbrann
- Brann/eksplosjon ved industrianlegg
- Akutt forurensning
- Transport av farlig gods
- Elektromagnetisk stråling
- Drikkevannskilder
- Sprengningsuhell
- Nærhet til sprengstofflager
- Grunnvann

I tillegg er temaene: Ustabil grunn, støy, kulturminner og natur utredet i andre rapporter. Av de overnevnte tema er det etter en innledende vurdering gjennomført nærmere risikoanalyse for skogbrann, brann/eksplosjon ved industrianlegg, akutt forurensning, sprengningsuhell og grunnvann. Det ble innenfor disse temaene identifisert konsekvenser i gul sone, dvs. med akseptabel risiko, men hvor risikoreduserende tiltak bør vurderes. Området som sådan fremstår som lite sårbart og det ble ikke avdekket noen faretema eller sårbarhet med uakseptabel risiko hvor risikoreduserende tiltak må gjennomføres.

Kalkgrotter og karstforekomster

Det er i forbindelse med konsekvensutredningen gjennomført en befaring og evaluering

av kalkgrotter og karstforekomster rundt kalkbruddet i Tromsdalen. I og med at kalkgrotter er en egen naturtype finner en at omtalen av de enkelte forekomster hører hjemme under temaet naturmangfold. Dette avsnittet gir derfor bare en generell omtale av kalkgrotter og karstforekomster.

Grotter (her karsthuler) er sjeldne i Norge, der er bare ca. 40 grotter som har en samlet passasjelengde > 1000 m i landet. Det er vist at grotter inneholder unik og sårbar informasjon om landskapsutvikling, fauna- og florahistorie igjennom store deler av kvartærtiden. Grotter danner spesielle økosystemer hvor lys mangler og næringstilførsel er begrenset, noe som gir grunnlag for spesiell og i mange tilfelle unik speleofauna, også i Norge. Mange grotter, og især inngangspartiene, har arkeologisk potensial. Se også (Lauritzen, 2010).

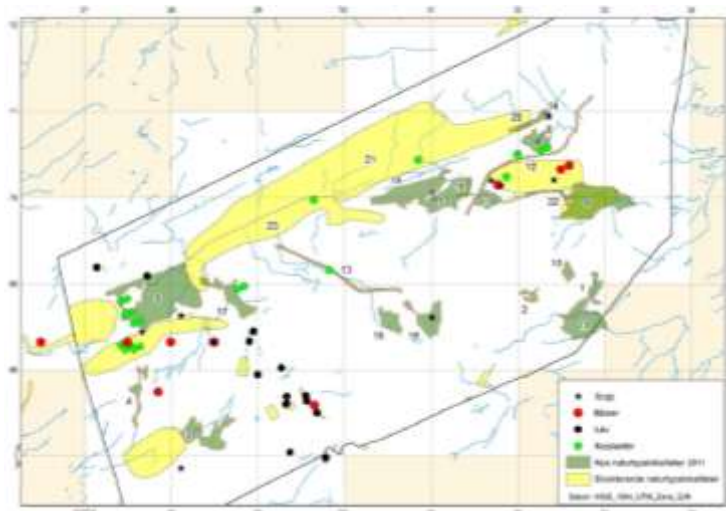
Grotter som naturfenomen ble rødlistet i 2011. Det medfører at de betraktes som en verdifull, begrenset ressurs som er truet av ødeleggelse. Uten tiltak i forhold til dagens bruks- og ødeleggelsesnivå vil den forsvinne. ”Ødeleggelse” innebærer slitasje fra folk, forurensning og total ødeleggelse igjennom industriell aktivitet: veibygging, deponi, steinbrudd, gruver, forurensning og vassdragsregulering. Eksempelvis vil påvirkning av nedbørsfeltet som drenerer igjennom ei grotte få konsekvenser for grotte- økosystemet og for de kjemiske prosessene som foregår inne i grottesystemet. I forbindelse med steinbrudd og gruvevirksomhet har en, ved noen anledninger i Norge, gjennomskåret sedimentfylte grotter som har inneholdt avsetninger fra perioden før siste istid. Disse fenomenene er svært sjeldne og må dokumenteres før de eventuelt fjernes for godt. Grottenes rødlistestatus underbygger dette behovet.

Naturmangfold

Det er i forbindelse med konsekvensutredningen gjennomført flere nye registrerings- og kartleggingsarbeider knyttet til naturmangfold i Tromsdalen. Dette inkluderer ny botanisk kartlegging av arter og naturtyper (NTNU Vitenskapsmuseet), registrering av ornitologiske verdier (Trondheimsfjorden Ramsarsenter), undersøkelse i forhold til evt. elvemusling i Trongdøla (Fylkesmannen i Nord-Trøndelag) og kartlegging av kalkgrotter (Professor Stein-Erik Lauritzen v/UiB).

Rapporten fra NTNU Vitenskapsmuseet (VM) deler de aktuelle utvidelsesområdene opp i flere mindre områder hhv. for dagbrudd kalkuttak (*Vestover forbi Tromsdalen gård og Østover i Limbuåsen*), kalkuttak underjordsdrift (*Under Tromsdalen gård og Under Limbuåsen og Stammmyra*), jorddeponi (*Innunder Rotbrekka*) og områder for dagbrudd fyllitt (*Lia opp mot Kvinnfjellet og Åskammen vest for Liamyra*). Av hensyn til gjenfinnbarhet i rapporten videreføres denne inndelingen her. For hvert enkelt delområde gjøres rede for registreringer og verdivurderinger iht. de gjennomførte kartleggingsarbeidene. Verdivurderingene gjengis som hhv. A (stor/nasjonalt verdi), B (Middels/regional verdi) og C (liten/lokal verdi). Vi gjengir også kvaliteter ut over disse, da først og fremst iht. Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning og påviste rødlistearter iht. Artsdatabankens artskart.

I tillegg til å redegjøre for funn og konklusjoner fra de områdene som er aktualiserte som nye utvinningsområder vil vi også beskrive ny og eksisterende kunnskap i forhold til planområdet for øvrig. Planområdet for øvrig er delt inn i tre; Vest/sørvest for Tromsdalselva, Øst/nordøst for Kvernhusbekken og Trongdøla.

Kartbildet viser nye og eksisterende naturtypelokaliteter innenfor planområdet. Det henvises til nummereringen i den videre beskrivelsen av de enkelte naturtypene. For beskrivelse av de enkelte lokalitetene vises til rapportene og til www.naturbase.no Kartbildet viser også kjente funn av rødlistearter fordelt på karplanter, moser, sopp og lav.

Vestover forbi Tromsdalen gård

Botanisk kartlegging: Området som vil omfattes av en utvidelse av kalkuttak i dagbrudd vestover forbi Tromsdalen gård innbefatter deler av lokalitet 13 Svendsenvegen som av Vitenskapsmuseet (VM) er verdivurdert til verdien B, noe som gir middels verdi for biologisk mangfold.

I tillegg kan det tenkes at utvidelser vestover kan influere på lokalitet 8 Kaldvassmyra (verdi A) og gi økt nedfall av kalkstøv på denne. Avhengig av hvordan utvidelsen vil influere på Kaldvassmyra vil verdien være fra middels til stor for biologisk mangfold.

Ornitologisk kartlegging: Området berøres ikke av prioriterte fugleområder iht. utført registrering av ornitologiske verdier.

Naturbase: Området berøres ikke av andre naturtyper.

Artskart: Området inneholder ikke andre rødlistede arter enn Klåved (*NT = nær truet*) registrert av VM og omtalt i deres beskrivelse av lokalitet 13.

Kalkgrotter og karstforekomster: Det er innenfor dette området påvist grunne underjordiske løp. Området er imidlertid mangelfullt undersøkt og det er mulig at en ved intens leting kan finne flere forekomster her.

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver konsekvensene av en utvidelse av kalkuttak i dagbrudd vestover forbi Tromsdalen gård som følger:

”Omfanget av tiltaket vil være dramatisk i de direkte berørte områdene, og det vil alt i alt ha stor negativ virkning på det biologiske mangfoldet. Effekten av nedfall av kalkstøv på nedbørmyr på Kaldvassmyra er vanskelig å anslå, men nedfall vil antakelig ha fra stort negativt til middels negativt omfang. Den fremherskende vindretningen i dalen er, basert på data fra værstasjonene på Sul og Reppe, øst-vest og følger dermed mer eller mindre dalgangens retning. Mengden kalkstøv som faller ned på Kaldvassmyra kan derfor øke om dagbruddet utvides til området rett øst for Kaldvassmyra. Betydningen av dagbrudd vestover forbi Tromsdalen gård vil ha stor/middels negativ betydning (- - - /- -) for det biologiske mangfoldet. Avbøtende tiltak for å hindre spredning av kalkstøv vil minske de mulige negative konsekvensene for Kaldvassmyra naturreservat. Betydningen av økt nedfall av kalkstøv på Kaldvassmyra er vanskelig å vurdere når en ikke vet omfanget av kalkstøvedfallet, men effekter av terrengkalking av myr er vist å ha dramatiske effekter på de torvmosedominerte myrtypene (Korsmo et al. 2001). Eksisterende kunnskap om effekter av kalkstøv bygger på erfaringer med terrengkalking/myrkalking, her er det vist at kalking tilsvarende 2 tonn/ha medfører død av torvmoser og dette anses som irreversible skader (Korsmo et al. 2001). Videre viser erfaringene fra terrengkalking at repetert kalking øker de negative effektene for torvmosesamfunnene (Korsmo et al. 2001). Også fra Sverige er det rapportert om negative effekter av kalkstøv på myr (Aronson 2004). Vi har ingen kunnskap om grenseverdier for kalkstøv pr ha og skadeomfang på myrvegetasjon, vi vil derfor anbefale at det etableres fastruter for overvåking av vegetasjonen på Kaldvassmyra, slik at en kan følge utviklingen og sette i verk tiltak om det skulle være nødvendig.”

Østover i Limbuåsen

Botanisk kartlegging: Området som vil omfattes av en utvidelse av kalkuttak i dagbrudd østover i Limbuåsen berører i utgangspunktet deler av lokalitet 7 Kvernhusbekken II og lokalitet 22 Kvernhusbekken som begge er verdivurdert til verdien B, dvs. gir middels verdi for biologisk mangfold.

I tillegg mener VM at tiltaket kan medføre økt nedfall av støv på lokalitet 9 Stammmyra og lokalitet 11 Hoåsmyra. Begge disse lokalitetene er gitt verdien A, dvs. stor verdi for biologisk mangfold.

Ornitologisk kartlegging: Området berøres ikke av prioriterte fugleområder iht. utført registrering av ornitologiske verdier.

Naturbase: Området berøres delvis av lokalitet BN00011142 Kvernhusbekken iht. til naturbase. Lokalitetsbeskrivelsen er tatt inn under tema kalkgrotter/karstforekomster under.

Artskart: Området inneholder muligens (ligger helt på grensen til gjeldende reguleringsplan for dagbrudd) en rødlistet art. Dette er karplanten Vanlig bakkesøte med NT (nær truet) status i rødlista. Registreringen er gjort av VM i 1974.

Kalkgrotter og karstforekomster: Området overlapper delvis og ligger ellers nært inntil Kvernhusbekken med verdifulle kalkgrotter. Kvernhusbekken (lokalitet BN00011142) i naturbase, vurdert til verdi viktig.

Professor Lauritzen peker ellers på at det ligger en rekke doliner og mindre underjordiske løp i lia NØ for kalkbruddet og at det er sannsynlig at det finnes flere liknende småformer videre sørover i feltet.

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver konsekvensene av en utvidelse av kalkuttak i dagbrudd østover i Limbuåsen som følger:

Innenfor eller umiddelbart i nærheten av dette området er det i første rekke lokalitetene 7 og 22 som er av verdi for biologisk mangfold. Begge lokalitetene er vurdert til verdi B, noe som gir middels verdi for biologisk mangfold. Økt nedfall av støv på (særlig) lokalitet 9 og 11 (nedbørmyr, begge verdi A) kan være en konsekvens, og samla verdi for biologisk mangfold i berørte lokaliteter er middels til stor. Omfanget av tiltaket vil være dramatisk i de direkte berørte områdene, og det vil alt i alt ha stor negativ virkning på det biologiske mangfoldet. Effekten av nedfall av kalkstøv på nedbørmyr på Stammmyra og Hoåsmyra (lokalitet 9 og 11) er vanskelig å anslå, men nedfall vil antakelig ha fra stort negativt til middels negativt omfang. Betydningen av dagbrudd østover i Limbuåsen vil ha stor negativ betydning (- - -) for det biologiske mangfoldet. Avbøtende tiltak kan redusere betydningen av tiltaket til liten negativ betydning (-). Dette omfatter å justere grensene slik at lokalitet 7 og 22 ikke berøres, samt å hindre spredning av kalkstøv. Dette vil eliminere de mulige negative konsekvensene for Stammmyra og Hoåsmyra. Samtidig vil det gi en bredere buffersone mot Bjølloberget, og bidra til å sikre de store biologiske verdiene der.

Under Tromsdalen gård

Botanisk kartlegging: Området som vil omfattes av en utvidelse av kalkuttak under Tromsdalen gård er lokalitet 15 Tromsdalen gard I og 16 Tromsdalen gard II vurdert av VM til å ha henholdsvis verdi B og C.

Ornitologisk kartlegging: Området innbefatter også et prioritert fugleområde iht. den gjennomførte ornitologiske registreringen. Dette faller i all hovedsak sammen med lokalitet 16 iht. VMs inndeling. Fugleområdet er verdsatt til B.

Naturbase: Området berøres ikke av andre naturtyper.

Artskart: Området inneholder en rødlistet art. Dette gjelder to observasjoner av fuglearten Vipe med NT (nær truet) status i rødlista 2010. For øvrig påvises også en rekke fuglearter i tilstøtende dagbruddområde iht. gjeldende reguleringsplan. Registreringene er gjort i perioden 1982 – 2011. Artene som er registrert med en eller flere observasjoner her er Vipe, Varsler, Stær, Strandsnipe, Storspove, Nattergal, Hettemåke og Fiskemåke – alle med status NT (nær truet) i rødlista.

Kalkgrotter og karstforekomster: Området inneholder ikke registrerte kalkgrotter eller karstforekomster

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver konsekvensene av underjordisk drift under Tromsdalen gårdsom følger:

De berørte områdene for dette tiltaket er i første rekke lokalitet 15 og 16 vurdert til å ha henholdsvis verdi B og C. Dette gir middels verdi for biologisk mangfold. Omfanget av tiltaket vil trolig ikke ha noen betydning siden det er forholdsvis tørre vegetasjonstyper som berøres, og eventuelle endringer i grunnvatnet på grunn av underjordsdrift vil ha små effekter. Betydningen av underjordsdrift under Tromsdalen gard vil ha liten negativ (-) til ubetydelig betydning (0) for det biologiske mangfoldet.

Under Limbuåsen og Stammmyra

Botanisk kartlegging: Innenfor dette området er det lokalitetene 2 V for Hoåsmyra og 9 Stammmyra som har høy biologisk verdi iht. VMs kartlegging. Lokalitet 2 har fått verdi C mens lokalitet 9 er verdisatt til A.

Ornitologisk kartlegging: Området berøres ikke av prioriterte fugleområder iht. utført registrering av ornitologiske verdier.

Naturbase: Området berøres ikke av andre naturtyper.

Artskart: Området inneholder ikke rødlistede arter.

Kalkgrotter og karstforekomster: Deler av dette området ligger inntil tidligere omtalte område for mulig dagbruddsutvidelse østover i Limbuåsen, og evt. påvirkning av viktige kalkgrotter og karstforekomster vil evt. være i forhold til de samme kvalitetene som nevnt der (nærmest lokalitet 22). Det er også av Lauritzen registrert noen små doliner og grunne underjordiske bekkeløp. Som karsttyringer er de relativt ubetydelige, selv om en ikke kan utelukke at det kan skjule seg grotter under.

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver konsekvensene av underjordisk drift under Limbuåsen og Stammmyra på følgende måte:

Tiltaket vil kunne ha lite til stort negativt omfang avhengig av om det medfører endringer i form av senket grunnvannsnivå. Lokalitet 9 består av et variert myrkompleks og rik sumpskog som vil endres dramatisk om grunnvassforholdene endres. Lokalitet 2 er ei rikmyr som er avhengig av tilførsel av baserikt grunnvatn fra kilder, og den vil også endres dramatisk om grunnvassforholdene endres. Vi anser det som sannsynlig at hydrologien påvirkes noe ved underjordsdrift, men det er svært vanskelig å vurdere omfanget uten at tiltakets påvirkning på grunnvassforholdene undersøkes nærmere. Vi vurderer omfanget til middels negativt basert på våre antagelser, men denne vurderingen kan endres om kunnskapsgrunnlaget blir forbedret. Uten nærmere kunnskap om underjordsdriftens påvirkning på de lokale grunnvannsforsholdene er det vanskelig å vurdere betydningen av tiltaket. Basert på våre antagelser vil underjordsdrift under Limbuåsen og Stammmyra ha stor negativ (- - -) betydning for det biologiske mangfoldet. Avbøtende tiltak kan redusere betydningen til liten negativ (-), dette vil omfatte justering av grensene for tiltaket slik at lokalitetene 2 og 9 ikke berøres. Dette vil også sørge for en bredere buffersone mot Bjølloberget, noe som vil være positivt for de biologiske verdiene der.

Innunder Rotbrekka

Botanisk kartlegging: Innenfor det direkte berørte området aktuelt for deponering av avdekningsmasser ligger lokalitet 10 Piksteinsmyra med verdisatt til C. Det aktuelle deponiområdet ligger i nedbørsfeltet til Kvernhusbekken og Stammmyra, og det er først og fremst den delen av Kvernhusbekken som renner inn på Stammmyra fra sør som berøres.

Ornitologisk kartlegging: Området berøres ikke av prioriterte fugleområder iht. utført registrering av ornitologiske verdier.

Naturbase: Området berøres ikke av andre naturtyper.

Artskart: Området inneholder ikke rødlistede arter.

Kalkgrotter og karstforekomster: Området inneholder ikke registrerte kalkgrotter eller karstforekomster

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver konsekvensene av jorddeponi innunder Rotbrekka som følger:

Omfanget av tiltaket vil være dramatisk i de direkte berørte områdene, og det vil alt i alt ha stor negativ virkning på det biologiske mangfoldet. Det planlagte jorddeponiet vil ha stor negativ betydning (- - -) for det biologiske mangfoldet. Avbøtende tiltak vil redusere inngrepets betydning til middels negativ (- -). Dette kan skje ved å unngå deponering lengst nord der vatn drenerer ned på Stammmyra, samt å samle opp

og rense vatn fra deponiet før det havner i Kvernhusbekken. Hoåsmyra og rikmyrene N for Hoåsmyra (i retning Rotbrekka) må ikke påvirkes av vegbygging eller andre tekniske inngrep. Dette betyr at deponiet i øst bør begrenses av den bratte lia fra Piksteinmyra opp mot Rotbrekka (figur 10), og at det ikke må legges veger på toppen av denne lia.

Lia opp mot Kvinnfjellet

Botanisk kartlegging: Det er i første rekke lokalitet 21 Dalsida nord for Trongdøla som blir berørt av et evt. inngrep her. Lokaliteten er i VMs kartlegging gitt verdien B, men vi finner det også riktig å ta med at mye av dette samme området er gitt verdien A i Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning. Forskjellen ligger i at VM foreslår å skille ut det beste arealet som en egen lokalitet (20). Dette er nærmere beskrevet i lokalitetsbeskrivelsen i rapporten. Lokaliteten omfatter den trua vegetasjonstypen kalkskog (flere utforminger med ulik rødlistestatus).

Ornitologisk kartlegging: Området berøres ikke av prioriterte fugleområder iht. utført registrering av ornitologiske verdier.

Naturbase: Området ligger som nevnt over i en registrert naturtype med verdisetting lik A. Om områder står det:

BN00011169, Trongdøla nord (kalkskog)

Verdibegrunnelse:

Lokalitetens utforming, beliggenhet og artsinventar indikerer at dette er en svært viktig lokalitet. Dette gir verdi A, svært viktig kalkskog.

Artskart: Området inneholder ikke rødlistede arter, men Kvassemarikåpe er påvist litt sør for og i vestlig retning for den omtrentlige områdeavgrensningen. Kvassemarikåpe har iht. til rødlista 2010 VU (sårbar) status og ikke NT (nær truet) som angitt i rapporten fra VM.

Kalkgrotter og karstforekomster: Området inneholder ikke registrerte kalkgrotter eller karstforekomster.

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver virkningene av et fyllittbrudd (dagbrudd) i lia opp mot Kvinnfjellet på følgende måte:

Omfanget av tiltaket vil være dramatisk, og det vil ha stor negativ virkning på det biologiske mangfoldet. I tillegg anser vi dagbrudd som et irreversibelt inngrep. Betydningen av dagbrudd i lia opp mot Kvinnfjellet vil ha stor til svært stor negativ betydning for det biologiske mangfoldet.

Åskammen vest for Liamyra

Botanisk kartlegging: Innenfor dette aktuelle området er det i første rekke lokalitetene 5 Myrkompleks inkludert Liamyra og 19 N for Liamyra som berøres. Lokalitet 19 er gitt verdi B, mens lokalitet 5 er gitt verdi C. Området ligger tett inntil lokalitet 18 SØ for Liamyra som er gitt verdi A.

Ornitologisk kartlegging: Området overlapper noe, dog helt marginalt, med prioritert fugleområde Ramsåsen iht. den gjennomførte ornitologiske registreringen, helt i nordvest. Fugleområdet er verdsatt til A.

Naturbase: Området overlapper i sitt nordvestligste hjørne marginalt med den samme registrerte naturtypen med verdisetting lik A som område Lia opp mot Kvinnfjellet.

Artskart: Området inneholder ikke rødlistede arter.

Kalkgrotter og karstforekomster: Området inneholder ikke registrerte kalkgrotter eller karstforekomster.

Virkning av evt. tiltak: VM beskriver virkningene av et fyllittbrudd (dagbrudd) i lia opp mot Kvinnfjellet på følgende måte:

Omfanget av tiltaket vil være dramatisk, og det vil ha stor negativ virkning på det biologiske mangfoldet. I tillegg anser vi dagbrudd som et irreversibelt inngrep. Betydningen av dagbrudd i åskammen vest for Lia vil ha middels til stor negativ betydning (- - til - - -) for det biologiske mangfoldet. Hvis lokalitet 18 også blir påvirket vil tiltaket ha stor til svært stor negativ betydning (- - - til - - - -). En buffersone på minimum 50 m vil trolig føre til at område 18 ikke blir påvirket av det skisserte tiltaket.

Naturmangfold i øvrige deler av planområdet

Planområdet for øvrig, ut over de områdene som kan bli berørt av fysiske inngrep, evt. også i form av støvflukt eller drenering av grunnvann inneholder flere naturkvaliteter iht. til gjennomførte kartleggingsarbeider og registreringer iht. Naturbase og Artskart. Langt de fleste av disse ligger i planområdets vestlige del – vest/sørvest for Tromsdalselva. Resterende, med unntak av noen få rødlistede arter i nærheten av Trongdøla, ligger øst/nordøst for Kvernhusbekken. Med bakgrunn i dette deles derfor gjennomgangen av disse naturkvalitetene i tre deler, den første er: Vest/sørvest for Tromsdalselva, og den andre er Øst/nordøst for Kvernhusbekken. Til slutt vil det listes registreringer ved- og undersøkelser i Trongdøla.

Vest/sørvest for Tromsdalselva:

Botanisk kartlegging: I henhold til den botaniske kartleggingen til VM er det påvist tre nye lokaliteter Vest for Tromsdalselva. Dette er lokalitet 3 Hesjemyra med verdi C, lokalitet 4 V for Høgramsåsen med verdi C og lokalitet 17 Klokkarholmen med verdi C.

Ornitologisk kartlegging: Store deler av dette området omfattes av prioritert fugleområde Ramsåsen med verdisetting til A. Dette er tidligere beskrevet i forbindelse med området Åskammen vest for Liamyra.

Naturbase: I henhold til Naturbase er det registrert en rekke verdifulle naturtyper i dette området. Dette er:

BN00011137, Skallberget (kalkskog)

Verdibegrunnelse: Lokalitetens utforming, beliggenhet og artsinventar indikerer at dette er en svært viktig lokalitet. Dette gir verdi **A**, svært viktig Kalkskog.

BN00068362, Kaldvassmyra (kalksjø) – anbefalt omdøpt til Kaldvatnet iht. VM beskrivelse av lokalitet 8

Verdibegrunnelse: Verdivurderingen av lokaliteten er gjort med bakgrunn i kriteriene for kalksjøer som utvalgt naturtype. Det er primært forekomster av spesielle kransalger i rødlistekategoriene kritisk truet (CR), truet (E) og sårbar (E) som er bestemmende for verdisettingen.

BN00069498, Grønntjernet (kalksjø)

Verdibegrunnelse: Lokalitetens artsinventar, funn av to rødlistearter (NT) og utforming og beliggenhet indikerer at dette er en svært viktig lokalitet, dette gir verdi **A**, svært viktig kalksjø.

Grønntjern er utvalgt naturtype iht. Naturmangfoldlovens § 52

BN00011166, Ramsåsen (kalkskog)

Verdibegrunnelse: Lokalitetens utforming, beliggenhet og artsinventar indikerer at dette er en svært viktig lokalitet. Dette gir verdi **A**, svært viktig kalkskog.

BN00073735, Kaldvatnet SØ (naturbeitemark)

Verdsetting: Området blir verdsett til **A** (svært viktig). Årsaken er funn av ganske mange rødlistearter, og et generelt høyt innslag av beitemarkssopp. Den kalkrike berggrunnen og et godt beitetrykk styrker verdibegrunnelsen.

BN00011147, Litsleiparen (grotte/gruve) - viktig

Konklusjon: Fossil, hengende grotte med flott morfologi. Biologisk potensiale er nok begrenset til kulde- og mørkesøkende insekter og edderkopper. Våren 2003 ble flaggermus observert flygende ut av grotta. Ca 210 m .o.h.

BN00011171, Ramsvollen (grotte/gruve) – svært viktig

Konklusjon: Vadost nedløp, kan ha noe utforskningspotensiale.

BN00073689, Ramsåsvollen (gammel barskog)

Størrelse og tilstand tilsier lokal verdi (C).

BN00011140, Ramsåsen (grotte/gruve) - svært viktig**BN00011120, Bjønnstrupen (kalkskog)**

Verdibegrunnelse: Lokalitetens utforming, beliggenhet og artsinventar indikerer at dette er en svært viktig lokalitet. Dette gir verdi **A**, svært viktig kalkskog.

BN00073688, Byahøgda Ø (gammel barskog):

Rødlistearter inngår. På dette grunnlag vurderes lokaliteten som regionalt viktig (B).

BN00011176, Fosskjeftegrotta (grotte/gruve) – svært viktig:**BN00073690, Ramsåsvollen S (gammel barskog):**

På grunn av liten størrelse og ingen rødlistefunn vurderes verdien som lokal (C).

BN00051534, Bekkekløft i Ramsåa (bekkekløft og bergvegg):

Naturtyper og verdi: Bekkekløft A.

BN00011145, Svartfossen (grotte/gruve)- svært viktig:**BN00011139, Benkberga (grotte/gruve) - viktig:****BN00011146, Benkberga (grotte/gruve) - svært viktig:**

Samme beskrivelse som for lokalitet BN00011139 over.

Artskart: I henhold til Artskart er det registrert 117 rødlistearter i område vest/sørvest for Tromsdalselva. Da er riktignok flere av artene registrert flere ganger/steder. Dersom en kun tar med de ulike artene som er registrert i dette området får man en liste på 33 ulike arter, her gjengitt med hhv. status i rødlista, vitenskapelig og norsk navn og en registrert lokasjon:

Status	Vit. Navn	Norsk navn	Lokasjon
NT	Lanius excubitor	Varsler	tømmersjøen, tromsdalen
NT	Larus canus	Fiskemåke	kaldvatnet, tromsdalen
NT	Gavia arctica	Storlom	kaldvatnet, tromsdalen
NT	Actitis hypoleucos	Strandsnipe	tømmersjøen, tromsdalen
NT	Larus ridibundus	Hettemåke	kaldvassmyra, tromsdalen
EN	Ursus arctos	Brunbjørn	byvollen
NT	Phellinus nigrolimitatus	Svartsonekjuke	byahøgda på grov, godt nedbrutt granlåg "overligger". moserik småbregnegranskog i tidlig aldersfase, litt dødved.

VU	<i>Seligeria patula</i>		ramsåsen n-sida, på høyde med østenden av kaldvassmyra
NT	<i>Entoloma mougeotii</i>	Fiolett rødskivesopp	ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
NT	<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>	Svartdugget vokssopp	ramsås: grøntjønna parkeringsplass
NT	<i>Entoloma corvinum</i>	Ravnerødskivesopp	ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
VU	<i>Entoloma coeruleoflocculosum</i>		ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
DD	<i>Entoloma neglectum</i>		ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
VU	<i>Entoloma rhombisporum</i>	Rombesporet rødskivesopp	ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
VU	<i>Entoloma pratulense</i>		ramsås: kaldvatnet sø kalkrik beitet eng omgitt av granskog
NT	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	Hvithodenål	tromsdalen, sw of lakelet tømmerjøen
NT	<i>Sclerophora coniophaea</i>	Rustdoggnål	tromsdalen, se of lakelet tømmerjøen by kaldvassmyra
NT	<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	kaldvatnet-trongdøla
NT	<i>Eriophorum brachyantherum</i>	Gulull	kaldvassmyra, the road s-margin in small calcareous spring fen,
NT	<i>Carex jemtlandica</i>	Jemtlandsstarr	kaldvassmyra rikmyr
VU	<i>Dicranum angustum</i>	Grassigd	ved kaldvatnet
EN	<i>Seligeria campylopoda</i>	Krokblygmose	n-sida av ramsåsen
VU	<i>Lophozia laxa</i>	Torvflik	n-side av ramsåsen
NT	<i>Primula scandinavica</i>	Fjellnøkleblom	n-siden av ramsåsen løs rasmark av fylitt, n-eksponert
NT	<i>Carex lepidocarpa</i>	Nebbstarr	v.-siden av kaldvassmyra rikmyr
NT	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	tromsdalen, e of ramsåsen, by lakelet svarttjønna
NT	<i>Gyalecta friesii</i>	Huldrelav	ramsåsen ø
VU	<i>Biatora hypophaea</i>		tromsdalen, along w side of stream ramsåa
VU	<i>Cliostomum leprosum</i>	Meldråpelav	tromsdalen, along w side of stream ramsåa
VU	<i>Biatora hypophaea</i>		tromsdalen, along w side of stream ramsåa
VU	<i>Lichinodium ahlneri</i>	Trøndertustlav	ne of ramsåsvollen
VU	<i>Clavaria flavipes</i>	Halmgul køllesopp	ramsåsvollen moserik grasmark
VU	<i>Didymodon icmadophilus</i>	Hårkurlemose	n-sida av ramsåsen ovfr. kaldvatnet (ovfr. kilde)

Kalkgrotter og karstforekomster: Disse forekomstene er listet over iht. til registrerte kvaliteter i Naturbase. For Lauritzens beskrivelse av Benkebergssystemet, Hynlegrotta, Dekkberggrottene og Svartfossgrottene vises til rapporten med evaluering av karstforekomster i nærområdene rundt Tromsdalen kalkbrudd i Verdal.

Den ene Svartfossgrotten og Dekkberggrottene ligger utenfor planområdet.

Ellers er det verdt å nevne at en innefor dette området også finner Kaldvassmyra naturreservat samt foreslåtte Ramsås naturreservat som muligens blir vedtatt i løpet av innværende år 2012? Om Kaldvassmyra naturreservat skrives følgende i Naturbase:

VV00001548, Kaldvassmyra (våtmark)

Rundt myra er granskogbevokste åser. I vest ligger Ramsåsen, 487 m.o.h. Lia ned mot Kaldvassmyra, Ramsåsberget og Ståggåberget er ulendt og nærmest utilgjengelig med sine bekkeløfter, steile bergvegger og over-

heng. Grøntjern under Ramsåsen er ei dødisgrop. Området ligger på ca. 185 m.o.h. I det ulendte terrenget på nordsida av Ramsåsen siger det flere steder kalkrikt vann over berget. Her vokser plantearter som krever kalk, skygge og fuktighet. Næringskrevende arter som trollbær, fjell- lok.

FORETATTE INNGREP: Gjennom østre delen gravd en kanal som har senket grunnvannstanden her. Over myra går en vintervei for framkjøring av tømmer. Sør for myra mot Ramsåsen går det en tømmervei.

Øst/nordøst for Kvernhusbekken:

Botanisk kartlegging: I henhold til den botaniske kartleggingen til VM er det påvist fire nye lokaliteter øst/nordøst for Kvernhusbekken. Dette er lokalitet 6 N for Bjølloberget med verdi B, lokalitet 12 Tromsdalsvegen med verdi B, 14 V for Granly med verdi B og lokalitet 20 NØ for lia med verdi A.

Ornitologisk kartlegging: Deler av dette området omfattes av prioritert fugleområde Bjøllo med verdisetting til A. For utfyllende beskrivelse av fugleområdet vises til rapporten: Registrering av ornitologiske verdier i Tromsdalen i Verdal.

Naturbase: I henhold til Naturbase er det registrert fire verdifulle naturtyper i dette området. Den ene, Kvellolia ligger i sin helhet innenfor lokalitet 20 iht. VMs kartlegging. Lokalitet Kvernhusbekken ligger delvis innenfor området som er aktuelt for utvidelse av kalkdagbrudd østover i Limbuåsen. Lokalitet Sør Bjølloberget er omdøpt iht. til ny kartlegging av VM og er over beskrevet som lokalitet 9 Stammmyra.

BN00011170, Kvellolia (grotte/gruve) – viktig

BN00011144, Kvernhusbekken (grotte/gruve) – Svært viktig

BN00011126, Sør Bjølloberget (inntakt lavlandsmyr i innlandet) – Svært viktig

BN00011121, Bjølloberget (kalkskog) - Svært viktig

Artskart: I henhold til artskart er det 25 rødlistede arter i området øst/nordøst for Kvernhusbekken. Dersom man kun tar med en registrering av hver art får man en liste på 13 ulike arter.

Status	Vit. navn	Norsk navn	Lokasjon
NT	Lanius excubitor	Varsler	bjøllo, tromsdalen
NT	Carex lepidocarpa	Nebbstarr	tromsdalen, myr n for skreppåsen og tromsdalsvegen
NT	Entoloma incanum	Grønn rødsdivesopp	bjølloberget
EN	Hygrophorus atramentosus	Blågrå vokssopp	bjølloberget
NT	Hygrocybe quieta	Rødskivevokssopp	tromsdalen, limbuåsen
NT	Numenius arquata	Storspove	bjøllo, tromsdalen
EN	Hypnum sauteri	Trådflette	bjølloberget
NT	Sturnus vulgaris	Stær	visborg, inndalen
VU	Seligeria pusilla	Nurkblygmose	bjølloberget, n-sida
VU	Seligeria acutifolia	Nålblygmose	bjølloberget
VU	Seligeria patula		bjølloberget
NT	Gentianella campestris ssp. campestris	Vanlig bakkesøte	bjølloberget ved skogsveg i grunnlendt kalkfuruskog
NT	Carex lepidocarpa	Nebbstarr	n.f. bjølloberget, mellom elva og vegen rikmyr

Kalkgrotter og karstforekomster: Ut over kvalitetene i forbindelse med Kvellolia og Kvernhusbekken er det ikke registrert ytterligere kvaliteter hva gjelder kalkgrotter og karstforekomster i dette området.

Trongdøla:

Botanisk kartlegging: I henhold til den botaniske kartleggingen som er gjennomført av VM er Trongdøla tatt inn som en egen lokalitet, nr. 23 Trongdøla med verdi B.

Ornitologisk kartlegging: Deler av dette området omfattes av prioritert fugleområde Ramsåsen med verdisetting til A.

Naturbase: Det er noe uklart i hvor stor utstrekning VM sin lokalitet skiller seg ut fra tidligere registrert naturtype i Naturbase. For ordens skyld gjengis denne også:

BN00011138, Trongdøla (gråor – heggeskog)

Verdibegrunnelse:

Lokalitetens utforming, beliggenhet og artsinventar indikerer at dette er en svært viktig lokalitet. Dette gir verdi A, svært viktig Gråor-heggeskog

Videre finner man også lokalitet **BN00011144, Kvernhusbekken** her. Denne ligger i sin helhet innenfor lokalitet 18 i VMs kartlegging. Beskrivelsen er sammenfallende med beskrivelsen for lokalitet **BN00011142, Kvernhusbekken** som er opplistet i forbindelse med området aktuelt for utvidelse av kalkbrudd østover i Limbuåsen.

Artskart: I henhold til artskart er det 9 observasjoner av rødlistearter i/ved Trongdøla. Dersom man kun gjengir de ulike artene er det her snakk om: Strandsnipe, Varsler, Vipe, Kalkbleikvier og Elvemusling. De fire første med status NT (nær truet) i rødlista 2010. Når det gjelder Elvemusling så er det flere ganger påvist at det ikke finnes Elvemusling i Trongdøla. Senest nå i forbindelse med ny kommunedelplan for Tromsdalen, da ved Meisingset på oppdrag fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (se vedlagte notat).

Kalkgrotter og karstforekomster: Området inneholder ikke registrerte kalkgrotter eller karstforekomster ut over hva som er gjengitt under Naturbase.

Grunnvann

Grunnvannet i Tromsdalen er karakterisert av at det ligger i kalksteinsformasjoner. Det er flere grottesystemer og karstformasjoner i Tromsdalen. Grunnvann i kalkstein har et strømningsmønster som er ulikt de fleste andre bergarter på grunn av kalksteinens løselighet i vann. Oppløsning av kalkstein foregår ved utvidelse av vannførende svakhetssoner og kan over lang tid oppnå store dimensjoner ved grottedannelse.

Strømningsmønsteret i kalkstein gjør at den hydrauliske konduktiviteten (ledningsevnen) varierer veldig fra sted til sted og at det er veldig uforutsigbart hvilke strømningsveier som er de foretrukne for grunnvannet. Kompakt kalkstein er veldig tett og har ingen gjennomstrømning av grunnvann, i motsetning til åpne grottesystemer hvor vannet flyter fritt i underjordiske elver. Det er derfor ikke mulig å beregne sikkert hvor stor vanninnstrømningen vil bli eller hvor den vil forekomme.

I tillegg til grunnvann i kalksteinsformasjonen, finnes det antatt betydelige grunnvannsressurser i løsmasser over kalksteinen. Det meste av dette potensialet ligger i

elve- og breelvavsetninger langs elva (Tromsdalselva/Trongdøla) vest for kalkbruddet.

Drift av kalkbrudd medfører hovedsakelig utslipp av Nitrogen, Magnesium, Kalsium og suspendert stoff i tillegg til pH-endringer. Magnesium, Kalsium og suspendert stoff stammer fra knusing og avrenning fra knust stein. Nitrogen og nitrogenforbindelser kommer fra bruk av sprengstoff. Resultater fra prøvetakingsprogrammet som gjennomføres i forbindelse med årlig rapportering til Fylkesmannen viser at avrenning fra bruddet ikke har noen tydelig innvirkning på vannkvaliteten i Trongdøla og Tromsdalselva. Det tas prøver i totalt fem prøvepunkt oppstrøms, nedstrøms og i bekken som renner ut fra bruddet.

Erosjon av fjell og løsmasser i elveløpene foregår kontinuerlig. Ettersom det er usikkert om eller eventuelt hvor mye vann fra Tromsdalselva/Trongdøla som vil berøres av bruddet, på grunn av kalksteinens natur, er det ikke mulig å forutsi om utvidelsen vil ha noen effekt på erosjonsforholdene. Løsmasser i området består av friksjonsmasser.

En senkning eller utvidelse av bruddet i Tromsdalen har potensial til å avskjære underjordiske vannførende ganger i kalksteinen. Dette vil i tillegg til å tappe grunnvannsmagasinet og senke grunnvannsnivået også potensielt kunne trekke vann fra nærliggende bekker eller tørrelegge kildene til deres utspring. Utslipp til vann og grunnvann kan også forringe kvaliteten på disse ressursene. En utvidelse av bruddområdet som skissert vil derfor være konsesjonspliktig iht. Vannforskriften.

Oppsummert finner en at alternativ 1 gir liten og ubetydelig negativ konsekvens for grunnvann og fare for erosjon og utglidning. Det er ett unntak, og det er for utvidelser av dagbrudd vestover. Her er alternativ 1 vurdert til å gi middels negativ konsekvens da en nærmer seg et område med antatt høyt grunnvannspotensial i løsmasser. Det anbefales buffersoner mot Kvernhusbekken og Tromsdalselva.

Utvidelse av underjordsdrift mot øst vil ikke gi negative konsekvenser for Stammmyra og andre myrer som ligger på grunnsteinsformasjon.

Lokal luftkvalitet og spredning av støv

Lokal luftforurensning fra vegtrafikk, særlig svevestøv og nitrogendioksid kan være et problem i større byer eller tettsteder med stor trafikk eller luftstagnasjon. Trafikkmengden i Tromsdalen er ikke tilstrekkelig stor til at denne typen luftforurensning skaper miljømessige utfordringer.

Svevestøv har en kompleks og varierende sammensetning og stammer fra mange ulike kilder og kan bestå av både forbrennings- og slitasjepartikler fra veier. Svevestøvet i Tromsdalen er først og fremst kalkstøv fra steinindustrien. På grunn av den kjemiske sammensetningen ansees kalkstøv som mindre helseskadelig enn forbrenningspartikler fra eksos. Kalksteinen i Tromsdalen er svært ren og innholdet av helseskadelige mineraler, som for eksempel krytallinsk silikat, er fraværende eller så lavt at støvet ikke vil være helseskadelig.

Det er i forbindelse med konsekvensutredningen gjort modellering av støvutslipp fra aktiviteten i kalkbruddet samt for transport på Tromsdalsvegen og Svendsenvegen. Det

er beregnet maksimale døgnmiddelverdier og årsmiddelverdier. Den høyeste støvkonsentrasjonen vil være tett inntil støvende aktiviteter og anleggsmaskiner. Kun en liten andel vil være svevestøv som vil kunne fraktes med vinden. Verdalskalk opplyser at utslippet av støv fra sprengning er svært lite og at det er fjerningen av massene og opplastingen på bil som støver mest.

Beregningene viser at aktivitetene i både dagens og framtidig dagbrudd vil kunne gi maksimale støvkonsentrasjoner i luft over kravene til lokal luftkvalitet. Områdene hvor grenseverdiene overskrides er innenfor dagens kalkbrudd og vil være mer et arbeidsmiljøproblem enn et problem for naturområder og naboer.

Det er vær og vind som fører til spredning av støv, og det er vindstyrke og vindretning sammen med topografi som gjør at enkelte områder vil kunne få høyere støvkonsentrasjon enn andre. Når det gjelder støvkonsentrasjonene langs vegene vil denne avta raskere med avstand fra vegen enn beregningene viser på grunn av vegetasjonsskjerming.

Støvkonsentrasjonen hos nærmeste nabo samt for Kaldvassmyra, Ramsåsen, Hoåsmyra og Stammmyra er beregnet. Beregningene viser at støvkonsentrasjonen stort sett vil være langt under kravet til lokal luftkvalitet. Et unntak er maksimale støvkonsentrasjoner for Kaldvassmyra dersom trafikken på Svendensenvegen blir like stor som forventet for Tromsdalsvegen. (Dette er ikke aktuelt da det er Tromsdalsvegen som er lagt til grunn som transportvei for kalktrafikken jf. rapport om transport og energi).

Verdalskalk overholder i dag kravene i utslippstillatelsen hos nærmeste nabo med god margin og må også ved en utvidelse av aktiviteten måtte overholde de samme utslippsgrensene. Spredningsberegningene viser at de høyeste støvkonsentrasjonene for omgivelsene vil komme fra tungtransport på tørre veger.

Spredningskartene viser spredningen for ulike aktiviteter i kalkbruddet for alternativ 0 og alternativ 1. Viktige naturtyper som Hoåsmyra, Stammmyra, Ramsåsen og Kaldvassmyra er også synliggjort for å vise evt. spredning dit. Spredningskartene viser maksimal spredning til disse områdene lik $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ med unntak av scenarioet kommentert over i forhold til trafikk på Svendsenvegen og støvspredning til Kaldvassmyra.

Konsekvensene av alternativ 1 vurderes til liten negativ på grunn av de økte utslippene i forbindelse med økt tungtrafikk på grusveger. Konsekvensen av økt aktivitet i dagbruddene vurderes som ubetydelige på grunn av kravet om støvdemping og at bedriften må overholde utslippstillatelsen.

Støyutbredelse

I forbindelse med konsekvensutredningen er det beregnet støyutbredelse fra kalkbruddet og fra Stormoenget skytebane i Tromsdalen. Som nevnt over så er planavklaringer knyttet til skytebanen allerede avklart i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Beregningene av støy fra skytebanen tas derfor ikke med videre her, men interesserte i dette temaet finner dette i rapporten.

For Verdalskalk har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag gitt grenseverdier for støy ved

nabobebyggelsen. Disse er senere endret av Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF). Fylkesmannen har supplert disse grenseverdiene med spesifikke tillatelser som går på både støygrenser og hvilke typer aktiviteter som kan foregå når på døgnet.

Boring og sprenging kan foregå på hverdager (mandag-fredag) mellom kl. 07.00 og 16.00. På alle hverdager tillates det døgkontinuerlig produksjon, lasting og transport av masse, men med ulike støykrav for ulike tidsrom. Fra kl. 23.00 til kl. 07.00 er støynivågrensen 45 dBA (en desibelskala som legger størst vekt på de frekvensene ørene våre oppfatter best, og som er mest brukt i støyregelverket). Fra 07.00 til 19.00 er maksimalt støynivå satt til 55 dBA, fra 19.00 til 23.00 er det satt til 50 dBA. For å tillate drift gjennom natten må maksimalt støynivå kunne dokumenteres ved interne kontroller.

På lørdager kan det tillates produksjon, lasting og transport av masse fra kl. 08.00 til kl. 18.00 der maksimalt støynivå ikke overstiger 55 dBA.

Verdalskalk har per i dag kontinuerlig måling av støy hos nærmeste nabo på Tromsdalsgården ved hjelp av online støymåler montert på veggen. Gjennom denne målingen blir også temperatur, vindhastighet og nedbørmengder registrert og oppgitt. Støyverdiene fra januar og mars 2012 viser L_{den} (et A-veiet ekvivalent støynivå for dag-kveld-natt) verdier på henholdsvis 54 og 50 dB. Måleresultatene viser at grenseverdiene for dag og natt er overskredet enkelt døgn både i januar og mars 2012.06.07

Gjennomsnittsnivået over hele måneden viser en forskjell på 2 – 3 dB mellom dag og nattperioden. Dette er en mindre forskjell enn utreder har erfaring med fra andre tilsvarende situasjoner. Det kan tyde på at vær og vind påvirker støynivåene. Det er imidlertid ikke noen klar sammenheng mellom nedbør og økt støynivå. Det er heller ikke noen klar sammenheng mellom vindhastighet og økt støynivå. Det er imidlertid ingen informasjon om vindretning, noe som klart vil kunne påvirke støynivået i et målepunkt.

For januar er grenseverdien for gjennomsnittlig lydtrykknivået på kveld, natt og søn- og helligdag overskredet. For mars er grenseverdien for det gjennomsnittlige støynivået for søn- og helligdager overskredet. M.a.o. er flere overskridelser registrert på tidspunkt hvor det ikke er drift i kalkbruddet. Det er ikke vist en overskridelse av det ekvivalente støynivået for dag - kveld - natt L_{den} på 55 dB i januar eller mars, 2012.

Ved en utvidelse som skissert vil trolig det fremtidige dagbruddet øst for nåværende dagbrudd gi økte støynivåer ved boligene mot sør. Spesielt i oppstartsfasen, med fjerning av vegetasjon og masser over kalken vil det være merkbart økte støynivåer ved boligene. Ettersom man sprenger seg nedover i bruddet, vil støynivået skjermes av ytterkantene av bruddet, og støynivået ved boligene falle noe. Videre vil man også flytte grovknuseverket nedover i kalkbruddet, noe som vil bidra til å skjerme omkringliggende boliger ytterligere.

I forbindelse med kalkbruddet er vibrasjoner for å unngå skader på bygninger vurdert. Det måles rystelser kontinuerlig på eiendommen til nærmeste nabo. Verdiene logges av Orica/Nitro Consult og vises kontinuerlig i dataprogrammet NCVIB. Resultatene her viser at høyeste vibrasjonsverdier som er logget de siste 6 måneder er i underkant av 10,5 mm/s, som er relativt moderat, men godt merkbart. Det er ikke fare for skade på

bygningene. Det bør utarbeides grenseverdier for boligene i forbindelse med utvidelse av kalkbruddet mot sør.

Kulturminner

Nord-Trøndelag fylkeskommune gjennomførte en arkeologisk registrering i Tromsdalen mellom den 18.07 og 12.08.11. I alt ble det gjort funn av 12 automatisk fredete lokaliteter. Disse er fredet etter kulturminnelovens §§ 3 og 4. De påviste lokalitetene inneholder fredete kulturminner i form av steinlegninger, gravrøyser, hulveier, rydningsreiser, fangstgroper, kullmiller og ett kalkbrudd.

Hulveier er en form for veifar som i forhistorisk tid og i middelalderen fulgte naturgitte traséer. De går på tørre steder og unngår stengsler naturen setter i form av myrer og bratte berg. Der ferdselen gikk på morener eller andre steder hvor man finner løsmasser ble det slitasjespor slik at veifaret fremstår som u-formede nedsenkninger i terrenget. Der veifaret går ut i dyrket mark eller over på fastere grunn er de vanskelige å spore. I forbindelse med hulveier finner man ofte graver.

Det er to gravfelt innenfor planområdet hvor gravene er bygget av stein over et gravsted, en gravrøys. Gravrøysen kan ha indre konstruksjoner som ikke er synlige på overflaten og av og til også inneholde flere gravlegninger. Rundt mange gravrøysen finnes det ulike former for kantmarkering enten i form av stein eller fotgrøfter. Steinlegningene er en annen form for gravmarkering og er generelt antatt å være eldre (bronsealder 1800 f.kr. – eldre jernalder 550 e.kr.). Steinlegningene er konstruert som små flate ”røysen” hvor steinen er tettpakket i ett eller to lag. Denne form for gravlegging er som regel kremasjonsgraver og de kan derfor være relativt små. Steinlegningene innenfor planområdet ligger alle med meget god utsikt over Tromsdalen vestover og et av gravfeltene ligger rett ovenfor en hulveitrasé.

Det ble også gjort funn av røysen som bar preg av å være rydningsrøysen. Rydningsrøysen er stein lagt i haug for å rydde unna markoverflata til dyrkningsformål. Slike røysen kan være så gamle som eldre jernalder (500 f.Kr. - 550 e.Kr.).

Fangstgroper er en jaktmetode som har blitt brukt gjennom flere tusen år. Man har utnyttet at dyrene, særlig elgen følger faste trekkruiter. På strategiske punkt har man gravd flere groper på lange rekker på tvers av trekkretningen. Fangstgroper er som regel meget synlige i terrenget som ovale eller firkantede nedgravninger.

Det er fem automatisk fredete kulturminner som blir direkte berørt gjennom alternativ 1. Dette er en kullmille (id.nr. 147620), en hulvei (id.nr. 146732), to fangstgroper (id.nr. 151841 og 151842) og et kalkbrudd (id.nr. 147617).

Samiske kulturminner

Kulturvernavdelingen hos sametinget har gjennomført feltregistreringer i Tromsdalen og i tillegg studert LIDAR bildene av området. Det ble ikke funnet samiske kulturminner innenfor planområdet. Befaringen avdekket imidlertid fredete kulturminner i form av fangstlokaliteter. Disse er registrert med id.nr. 151840, 151841 og 151842. Forvaltningen av disse er overtatt av kulturavdelingen hos fylkeskommunen.

Helse

Jf. Planprogrammets pkt. 6.13 ble det vedtatt at konsekvensutredningen skulle klarlegge evt. helsemessige virkninger fra tungtrafikk, støy, vibrasjoner, kalk og steinstøv som følge av en evt. utvidelse som skissert. Problemstillinger knyttet til transport, støy, vibrasjoner og støv er behandlet i egne rapporter opp mot gjeldende krav og regelverk på de respektive områdene. Det er ikke avdekket forhold som tilsier at tiltaket vil ha helsemessige konsekvenser. Det anføres likevel at støvspreidning inne på bruddområdet er over anbefalte grenseverdier, et forhold som er av arbeidsmiljømessig art, og som ikke behandles i den videre vurderingen av konsekvensutredningen og planforslaget.

Alternativ 2

Som nevnt over har det i løpet av utredningsperioden blitt aktualisert å vurdere dagbrudd også på (deler av) eiendommene Tromsdalsgården og Tromsdalen østre. Dette da fortsatt gårdsdrift oppleves vanskeliggjort dersom kommunen legger til rette for utvidelser som skissert iht. alternativ 1. Etter avtale mellom Verdalskalk/Franzefoss, grunneiere og kommune ble det derfor bestemt å utrede dagbrudd på nevnte eiendommer også.

Nærings- og ressursgrunnlag

I rapporten som omhandler nærings- og ressursgrunnlaget er dette mulig utvidet dagbruddsområde på eiendommene Tromsdalsgården og Tromsdalen østre omtalt som alternativ 3. Alternativet beskrives som en optimal løsning for etablering av et stort brudd med en mer riktig form (elliptisk) enn hvis disse eiendommene skulle holdes utenfor. Øvrige vurderinger vil være tilsvarende som for alternativ 1.

Jord- og skogbruk

Tilleggsområdene i alternativ 2 består for det meste av jordbruksjord med noe skog i sør. Både jordbruksarealene og skogsarealene er verdisatt til middels verdi. Totalt medfører alternativ 2 en økning på opp mot ca. 590 da deriblant 270,6 da jordbruksareal og 239,1 da skog.

Omfanget av tiltaket er stort lokalt i forhold til at all jordbruksjord på berørte eiendommer forsvinner og at et gårdsbruk opphører. Sett i en kommunal sammenheng utgjør dette likevel veldig lite av det totale dyrkingsarealet i Verdal kommune. Omfanget av skogarealer som faller bort er også lite i en kommunal sammenheng. Alternativ 2 er totalt sett vurdert til å gi middels negativ konsekvens for jord- og skogbruket.

Det er m.a.o. en noe større konsekvens for jordbruket ved alternativ 2 enn for alternativ 1 der konsekvensen ble vurdert til liten negativ. Konsekvensene for skogbruk er uendret.

Friluftsliv

Tilleggsområdene i alternativ 2 ligger innenfor delområde B iht. soneinndeling i utredning for alternativ 1. Delområde B "Bruddområdet" ble vurdert til å være av middels verdi for friluftsliv.

Dette området har i dag relativt liten bruksfrekvens, og de direkte konsekvensene blir ikke store. Av indirekte virkninger så vil bruddet nå komme nærmere Ramsåsen som er godt tilrettelagt for friluftsliv og vil virke negativt i forhold til landskapsopplevelsen

herfra. Kalkbruddet finnes likevel allerede i dag og utvidelsen vil ikke oppfattes like forstyrrende som om aktiviteten var helt ny. Mulighetene til grotteturer med mer vil ikke påvirkes.

Konsekvensene av alternativ 2 for friluftsliv er vurdert til stort negativ, hvilket er tilsvarende vurderingen for alternativ 1. Alternativ 2 representerer således ingen forverring i forhold til alternativ 1 for friluftslivet i Tromsdalen.

Reindrift

Kommunen har ikke funnet grunnlag for å gjennomføre en tilleggsutredning for reindrift i forbindelse med alternativ 2. Riktignok medfører alternativet en utvidelse av areal til dagbrudd innenfor et område som er angitt som viktig for reindriftsnæringen i området, men sett i forhold til planforslaget i sin helhet er dette marginalt. I tillegg er dette i stor grad jordbruksareal og således ikke områder som skal inngå i grunnlaget for reindriften. Ellers er det også flere tekniske inngrep her i tillegg til bruk av området i forbindelse med gårdsdriften. Kommunen finner at gjennomførte utredning i forbindelse med alternativ 1 gir et dekkende bilde av konsekvensene for reindriften, også når disse eiendommene inngår i dagbruddsarealet.

Landskap

Utvidelsen av kalkdagbruddet øker ytterligere i forhold til alternativ 1, følgelig vil bruddet da dominere i mye større grad enn dagens situasjon, og i enda større grad enn alternativ 1. Til tross for den økte utvidelsen av dagbrudd i alternativ 2 berører fortsatt ikke dette inngrepet større terrengformasjoner. Dette er positivt da dette ville ha økt eksponeringen i landskapet. Inngrepet blir likevel større i utbredelse enn alternativ 1, og dette øker det visuelle inntrykket av bruddet inne i selve dalen, spesielt fra Ramsåsen som er et mye brukt område.

Ytterligere utvidelse av dagbrudd i forhold til alternativ 1 gir planene noe større omfang, men ikke i en så stor grad at konsekvensen endres fra middels negativ som ble vurderingen for alternativ 1.

Transport og energi

Det er ikke funnet grunnlag for å innhente tilleggsutredning for dette temaet da alternativ 2 ikke endrer på transportbildet i forhold til alternativ 1.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Risiko- og sårbarhetsvurderinger knyttet til alternativ 2 er kommentert i samme rapport som for alternativ 1. Det konkluderes der med at en utvidelse av dagbrudd iht. alternativ 2 ikke vil gi konsekvenser knyttet til risiko- og sårbarhetstemaer. Det vil imidlertid forbedre situasjonen på anlegget i et HMS-perspektiv.

Kalkgrotter og karstforekomster

Det er ikke registrert kalkgrotter eller karstforekomster på eiendommene Tromsdalsgården og Tromsdalen østre.

Naturmangfold

En mulig utvidelse av dagbruddsareal som skissert for alternativ 2 vil berøre lokalitet 15

og 16, Tromsdalen gard I og II iht. Vitenskapsmuseets kartlegging. Begge lokalitetene er opplistet i forbindelse med alternativ 1 for delområdet "Under Tromsdalen gård". Der fremkommer også status i forhold til botanisk kartlegging, naturbase, artskart og grotter.

Oppsummert så er verdien av Tromsdalen I er satt til B fordi det er en ganske stor lokalitet med god hevd og en del arter som indikerer langvarig tradisjonell drift. Her ble den truede beitemarkssoppen Mørkskjellet vokssop med VU (sårbar) status i rødlista registrert. Verdien for Tromsdalen II ble satt til C fordi lokaliteten har tradisjonell drift, men det er ikke dokumentert sjeldne kulturmarksarter som tilsier høyere verdivurdering. Lokaliteten har potensial for gode artsfunn, særlig av flere beitemarkssopper.

Et dagbrudd her vil være et irreversibelt inngrep og omfanget av et slikt inngrep må derfor regnes å ha stor negativ effekt på det biologiske mangfoldet i det berørte området.

Det er gjennomført en ekstra soppregistrering for å klargjøre evt. forekomst av flere trua sopparter knyttet til beitemarka. Denne registreringen resulterte i påvisning av en rødlistet soppart: Brun engvokssopp med VU (sårbar) status i rødlista for arter 2010.

Grunnvann

Løsmassene på de aktuelle eiendommene har begrenset grunnvannspotensiale. De består av et relativt tynt dekke av morenejord, men som stedvis kan ha større mektighet. Nærmere elven (Tromsdalselva) kan det være løsmasser som er mer permeable, men ikke av stor utbredelse. Det grunnvannet som er i disse løsmassene drenerer i dag delvis til eksisterende brudd, og delvis til Tromsdalselva. Det er mer usikkert hvordan grunnvannet i fjell oppfører seg, men Verdalskalks borer viser solid og godt kalkfjell. I dette tilfellet vil det være lite vann i fjellet.

Omfanget av tiltaket er stort i forhold til at alle løsmasser og med dem grunnvannet i løsmasser fjernes fra området på berørte eiendommer. Grunnvannsnivået i tilgrensende områder vil også kunne dreneres i noe større grad enn ved underjordsdrift, likevel har løsmassene også i tilgrensende arealer begrenset eller ingen grunnvannspotensiale, slik at det totalt sett ikke får stor betydning for grunnvannet. Dagbrudd versus underjordsdrift i dette området, hvor grunnvann i løsmasser har begrenset potensial, vurderes å ha liten betydning for grunnvannet.

Ved underjordsdrift og dagbrudd er risikoen for å treffe på vannførende sprekker i kalksteinen omtrent like stor. Ved avskjæring av vannførende sprekker i kalkstein kan det komme vann inn i bruddet som omtalt for alternativ 1.

Konsekvensene for grunnvann og overflatevann av alternativ 2 vurderes som liten negativ.

Lokal luftkvalitet og spredning av støv

Alternativ 2 utredningen her innbefatter i tillegg til den konkrete arealutvidelsen for dagbruddsområde, også en vurdering av forurensning med støvspredning ved et uttak på 8 mill. tonn per år. Det er ikke utredet støvflukt fra transport av slike volumer da en her forutsetter at alternativ transportløsning er på plass før uttaksvolumet oppnås.

Trafikkmengden i Tromsdalen er ikke tilstrekkelig stor til at luftforurensning som følge av trafikk vil skape miljømessige utfordringer.

De beregnede maksimale konsentrasjoner av svevestøv for full aktivitet i alle dagbrudd vil kunne gi maksimale støvkonsentrasjoner i luft over kravene til lokal luftkvalitet. Områdene hvor grenseverdiene overskrides er innenfor området for framtidig kalkbrudd og vil være mer et arbeidsmiljøproblem enn ett problem for naturområder og naboer.

Beregningene viser at støvkonsentrasjon hos Kvellolia gård (nærmeste nabo ved alternativ 2) og for sårbare områder rundt kalkbruddet vil være under kravet til lokal luftkvalitet. Verdalskalk er pålagt strenge utslippskrav og støvdempende tiltak i sin utslippstillatelse fra fylkesmannen og vil ikke kunne øke støvflukten fra anlegget med økende aktivitet i dagbruddet.

Det forventes ingen skade på skogen som følge av kalkstøv, ut over den skogen som står eller som vil stå som vegetasjonsskjerming i randsonen til dagbruddene. For Kaldvassmyra er maksimal beregnet bakkekonsentrasjon for kalkstøv godt under kravet for lokal luftkvalitet. I retning Stammmyra (det står Ramsåsen i rapporten, men dette er feil i forhold til spredningsplottet) er beregnet maksimal døgnmiddel bakkekonsentrasjon for kalkstøv i et lite område på $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Beregnet årsmiddel er godt under kravet til lokal luftkvalitet.

Omfanget av alternativ 2 med mer dagbrudd og uttak på 8 mill. tonn vurderes til ubetydelig på grunn av krav om støvdemping og at bedriften er pålagt å overholde utslippstillatelsen.

Støyutbredelse

Dersom forekomstene i det aktuelle tilleggsområdet utnyttes ved dagbruddsdrift vil det medføre økte støynivåer sør for planområdet. Økningen vil være størst i oppstartsfasen med fjerning av vegetasjon og masser over kalkforekomstene. Ettersom man sprenger seg nedover i bruddet vil støyen skjermes en del av ytterkantene i bruddet.

Dersom uttaket dobles er det trolig at kapasiteten på/driften i knuseverket må økes. Dersom dette gjøres gjennom utvidete driftstider i kalkbruddet vil det føre til en ytterligere økning i støybelastningen. Dersom driftstiden økes til å inkludere kveld og/eller natt så er det strengere grenseverdier for støy for disse tidene på døgnet. Alternativ 2 forutsetter at Tromsdalsgården omdisponeres til dagbrudd og støybelastningen vil således ikke lenger gå ut over naboer som oppholder seg permanent i nærheten av bruddområdet. Vibrasjoner blir ikke lenger en aktuell problemstilling overfor naboer ved alternativ 2.

Kulturminner

Dersom arealutvidelsen skissert som alternativ 2 disponeres som dagbrudd er det flere automatisk fredete kulturminner som berøres, og som evt. må frigis av Riksantikvaren. Fylkeskommunen har etter Kulturminnelovens § 9 gjennomført registreringer i planområdet, og funn i forbindelse med disse vil sammen med tidligere kjente kulturminner utgjøre vurderingsgrunnlaget for frigivelse. Det er under fylkeskommunens

registreringer påvist to gravfelt (id.nr. 147599 og 145484), et jernvinneanlegg (id.nr. 147029), to fangstlokaliteter (id.nr. 146750 og 147614) og en hulvei (id.nr. 146746).

Planforslaget er søknad om frigivelse, og fylkeskommunen vil oversende planforslaget til Riksantikvaren i forbindelse med at planen er sendt ut på høring. Riksantikvaren vil fatte vedtak om frigivelse av kulturminnene i høringsrunden for kommunedelplanen, etter Kulturminnelovens § 8.4. I vedtaket fra RA vil det bli stilt krav om nærmere undersøkelser i medhold av Kulturminnelovens § 10 i form av arkeologisk granskning (utgravning) av de berørte kulturminnene. Det er Riksantikvaren som utformer en evt. slik bestemmelse som må tas inn i planen før andre gangs behandling i kommunen. Før andre gangs behandling må også evt. kulturminner påvist i forbindelse med § 9-undersøkelsene tegnes inn i plankartet.

Samiske kulturminner

Det er ikke registrert samiske kulturminner.

Helse

Alternativ 2 vil ikke medføre helsemessige konsekvenser. Evt. subjektive negative opplevelser knyttet til støy og vibrasjoner hos nærmeste nabo vil ikke vedvare ved alternativ 2.

Vurdering:

Kommunen vurderer at konsekvensutredningen som er gjennomført er grundig, detaljert og omhandler alle de tema som er relevante for saken. Utredningen gir et bredt og solid grunnlag for vurderinger i forhold til utforming av planforslag med bestemmelser og for, når den tid kommer, å fatte planvedtak.

Oppsummert tegner konsekvensutredningen et konsekvensbilde av en utvidelse av kalkbruddet, både iht. alternativ 1 og alternativ 2, som viser små eller moderate negative konsekvenser. Konsekvensbildet er en del annerledes hva gjelder en mulig etablering av fyllittbrudd på nordsiden av Trongdøla. I forhold til det konsekvensbildet som tegnes for hhv. utvidelse av kalkbruddet, alternativ 1 og 2 og etablering av fyllittbrudd gjør kommunen følgende vurderinger:

Kalksteinsforekomsten i Tromsdalen representerer en stor og viktig mineralsk ressurs, så vel i lokal som nasjonal og til en viss grad i internasjonal målestokk, som bør utnyttes innenfor forsvarlige rammer. I den grad hensynet til forsvarlighet åpner for det bør ressursutnyttelsen skje iht. en mest mulig ressursforvaltningsmessig og bergteknisk forsvarlig driftsform. Dette innebærer at der konsekvensutredningen ikke indentifiserer en for stor grad av konflikt mot andre verdier bør ressursen utnyttes i form av dagbrudd. Dette bl.a. på grunn av kalkforekomstens beskaffenhet og fordi at en ved underjordisk driftsform kun får utnyttet omtrent 40 % av forekomsten, og at underjordisk drift erfaringsmessig er en 2-3 ganger dyrere driftsform enn dagbruddsdrift.

Dagbruddsdrift som driftsform er selvfølgelig et mye mer omfattende inngrep i omgivelsene enn hva underjordisk drift representerer. I tillegg er inngrep av denne typen å anse som irreversible i en natur- og miljømessig sammenheng.

Friluftsliv er det temaet som kommer ut med de største negative konsekvensene. Her er det samlet sett konkludert med store negative virkninger av planforslaget (både alternativ 1 og alternativ 2). Området som vil bli direkte rammet, omtalt som “bruddområdet” i utredningsrapporten, er et område med middels verdi i friluftslivssammenheng. De andre delområdene, Ramsåsen og Bergugleberget-Bjølloberget er vurdert til å ha hhv. stor og middels til stor verdi i friluftslivssammenheng. Disse områdene vil kun bli indirekte berørt gjennom visuelle inntrykk og støy fra driften i bruddet.

Friluftsliv er gjerne knyttet til et ønske om å oppleve og ferdes i “uberørt natur” og i fred og ro, kun med naturens egne lyder. Verdal kommune har store utmarksområder som kan benyttes til tradisjonelt friluftsliv som jakt, fiske, bærplukking, turer med mer – som er fritt for forstyrrende syns- og hørselsinntrykk. I det perspektivet representerer planforslaget små konsekvenser for mulighetene til å utøve friluftsliv i kommunen som sådan, og vi vurderer derfor at det her er “de spesielle” friluftslivskvalitetene som må veie tyngst i forhold friluftslivsverdiene innenfor planområdet. Også opplevelsen av de kvalitetene som vurderes mest verdifulle vil trolig bli noe forringet som følge av visuelle inntrykk og støy fra bruddet. Likevel vil planforslaget ikke forringe de objektive kvalitetene som er med å gi disse områdene sin høye verdi. Grottekvalitetene forblir urørte, det samme gjelder spesielle planter og tilretteleggingstiltak, både i Ramsåsen og i Bergugleberget-Bjølloberget. For å sikre grottekvalitetene ved Kvernhusbekken og begrense de visuelle og, til en viss grad de hørbare forstyrrelsene fra driften, velger kommunen å fastsette en buffersone mot Kvernhusbekken og Bjølloberget langs en rygg som strekker seg fra Stammmyra og ned til Tromsdalsvegen. I den grad kulturminner inngår som egne friluftslivskvaliteter så vil alternativ 2 medføre en god del større konsekvenser enn alternativ 1 gitt de mange kulturminnene på Tromsdalsgården. Den faglige vurderingen av disse kvalitetene gjøres likevel av Kulturavdelingen hos Fylkeskommunen og Riksantikvaren. Dette er ytterligere kommentert under.

Når det gjelder de store negative konsekvensene i delområdet “Bruddområdet” så henger denne konsekvensgraden også sammen med scenariet om åpning av fyllittbrudd på nordsiden av Trongdøla. Dette ville være å åpne et nytt naturområde i stedet for en utvidelse av eksisterende inngrep som utvidelsen av kalkbruddet representerer. Sammenholdt med konsekvensvurderingen av disse fyllittbruddene for flere tema har kommunen funnet at disse ikke er realiserbare slik de var skissert. Dette innebærer at det i forbindelse med denne planen ikke åpnes for et slikt inngrep og de negative konsekvensene for friluftsliv vil således også modereres noe. Videre strategier i forhold til fyllitt er nærmere redegjort for under.

Kommunen vurderer at de negative konsekvensene for friluftsliv alene hverken er tilstrekkelig store eller tungtveiende nok i et helhetlig perspektiv til å tilsi vesentlige innskrenkninger på skissert utvidelsesareal. Lagt sammen med påviste konsekvenser for andre utredningstema er konsekvensene for friluftsliv likevel medvirkende til kommunens vurderinger knyttet til fyllittbrudd og dimensjonering av buffersoner, særlig mot Kvernhusbekken. Dersom Riksantikvaren vurderer at kulturminnene kan frigis vil kommunen slutte seg til denne vurderingen.

Når det gjelder **jord- og skogbruk** så vurderes konsekvensene av dette ved alternativ 1 til hhv liten og middels negativ. Ved alternativ 2 øker de vurderte konsekvensene for

jordbruk til middels negativ, mens vurderingen for skogbruk er lik som for alternativ 1. Den større negative konsekvensen for jordbruket henger sammen med at jordbruksarealet på eiendommene Tromsdalsgården og Tromsdalen Østre går tapt via omdisponering til dagbrudd. Til sammen dreier dette seg om maksimalt ca. 270,6 daa jordbruksareal hvilket utgjør ca. 21 % av den fulldyrka jorda innenfor plangrensene og 0,7 % av det totale dyrkningsarealet i Verdal kommune. Jorda her er vurdert til å være av middels verdi.

Kommunen vurderer at de negative konsekvensene for jord- og skogbruk, både i forhold til konsekvensgrad og omfang som moderate. Kommunen vurderer at hensynet til jordvern i denne saken bør underordnes hensynet til andre viktige samfunnsinteresser i form av bergverksdrift. Vurdert opp i mot de driftsulemper Tromsdalsgården og Tromsdalen Østre vil påføres ved gjennomføring av alternativ 1 samt grunneieres egen vurdering av drifts- og bosituasjon anbefaler kommunen alternativ 2.

Konsekvensene for **Reindrif**t er samlet sett vurdert til middels negative. Denne konsekvensgraden henger sammen med at utredningsrapportens delområde A, dvs. området som blir direkte berørt av skissert utvidelse av kalkbrudd og jorddeponi er avmerket som vinterbeite og vårbeite/kalvingsland. Planområdet for øvrig, inkludert områdene som skissert for mulig fyllittbrudd, er avmerket som vinterbeite. Vinterbeitet (i hele planområdet) er skogområder som har gammelskog med skjeggjav og furumoer med mye lavvegetasjon. Dette beitet er tilgjengelig, også når fjellbeitet er nediset og er derfor klassifisert som reserveareal. Tilgjengelighet til slikt reserveareal er av stor betydning når fjellbeitet er nediset og beitetypen er således fremhevet som viktig. Områdets status som vinterbeite og reserveareal har vært kjent lenge.

Områdets status som vårbeite/kalvingsland er derimot helt nytt. Dette er en ny status som ble oppgitt i forbindelse med oppdatering av arealbrukskartet for Feren reinbeitedistrikt våren 2012. Kalvingsområder er ansett som spesielt sårbare med lav toleransegrense for forstyrrelser. Kommunen finner det påfallende at utstrekningen av den mest sårbare arealbrukskategorien utvides til å inkludere områder med en så omfattende inngrepsstatus som Tromsdalen. Hele det eksisterende dagbruddet i Tromsdalen er nå angitt som vårbeite/kalvingsland og grensen er trukket tett opp til den eksisterende skytebanen. Dette er inngrep som en normalt sett vil anta at reinen styrer unna.

Med bakgrunn i denne påfallende endringen i arealbruksangivelsen rettet kommunen en henvendelse til Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag for å få noen avklaringer. I svarbrev (vedlagt) kommer det frem at det foruten distriktsgrensene som er juridisk bindende er reindriftsutøverne selv som bestemmer hva som tegnes inn av arealbrukskategorier. Reindriftsforvaltningen har i forbindelse med revisjonen bedt om at distriktene tegner grensene mest mulig ut til naturlige grenser som eks. vannkant, elv, høydekote e.l.

I lys av dette kan man tenke at reinbeitedistriktet her har trukket grensen for vårbeite/kalvingsland med Trongdøla som nordre avgrensning uten reservasjoner knyttet til andre forhold som tilsier at angitt arealbruk ikke er aktuell. Kommunen kan av dette ikke trekke andre konklusjoner enn at arealbrukskartet på dette punktet er for upresist til å ha særlig forvaltningsmessig relevans i forbindelse med planutforming og

arealdisponeringer. Når det gjelder planforslagets konsekvenser for reindriftsnæringen vektlegges derfor området status som vinterbeite.

Seint vinterbeite som er arealbrukskategorien som inkluderer Tromsdalen omfatter størstedelen av hele reinbeitedistriktet. Det er bare i deler av de østligste områdene hvor denne arealbrukskategorien ikke er angitt. Framtidige uttaksområder, inkludert fyllittområder, er beregnet til å utgjøre 0,09 % av det totale arealet til reinbeitedistriktet.

Kommunen vurderer at her er det snakk om utvidelser av allerede eksisterende virksomhet i et område som generelt har mange inngrep fra før, noe som begrenser områdets verdi som reindriftsområde. Reindriftsnæringen er under press fra flere typer inngrep flere steder innenfor reinbeitedistriktet, det er derfor riktig og i størst mulig grad samlokalisere nye tiltak med eksisterende inngrep, fremfor å ta nye områder i bruk. Bergverksvirksomhet er en viktig næring og kalkressursen i Tromsdalen er en veldig viktig forekomst som bør utnyttes. I den grad reinen benytter vinterbeitearealet i Tromsdalen per i dag vil utvidelser som skissert kun utgjøre marginale endringer i beitegrunnet. Dette gjelder både alternativ 1 og alternativ 2. Med bakgrunn i dette vurderer kommunen at de negative konsekvensene for reindriftsnæringen er moderate og tilsier ikke en stopp for eller begrensning av planlagte utvidelser av kalksteinsbruddet i Tromsdalen.

De største **landskapsmessige** konsekvensene er i utredningen påvist i rapportens delområde A: Ramsåsen, Kaldvatnet, Lia sør for Kvindfjellet. Dette skyldes de to skisserte fyllittbruddene hvorav det øverste ville ha blitt meget eksponert. Som nevnt over viser det samlede konsekvensbildet av etablering av fyllittbrudd som skissert for store konsekvenser til at det kan legges til rette for disse slik de er skissert i utredningsgrunnet. De negative virkningene påvist til delområde A er derfor ikke lenger aktuelle. For landskapsvurderingen gjenstår derfor de negative virkningene gjennom utvidelse av kalkbruddet i delområde B: Elvengan, Kalkbruddet, Bjølloberget, Bergugleberget som er vurdert som middels til liten negativ konsekvens. Det er samme konsekvensgrad for både alternativ 1 og alternativ 2.

Kommunen vurderer at tiltak som det legges til rette for her alltid vil medføre store landskapsmessige inngrep. Konsekvensbildet knyttet til delområde A er sterkt medvirkende til at kommunen ikke velger å gå videre med fyllittbruddene slik de ble skissert i utredningsgrunnet. Dette gjør at de landskapsmessige virkningene blir mye mer moderate enn hva utgangspunktet skulle tilsi. Det at de landskapsmessige virkningene av utvidelse av kalkbruddet er identifisert som såpass moderate som de er, virker veldig positivt. Kommunen vurderer derfor at landskapsutredningen påviser såpass moderate negative konsekvenser for utvidelse av kalkbruddet, både alternativ 1 og alternativ 2 at disse kan videreføres med hensyn til dette. Fyllittbruddene blir som nevnt ikke videreført.

Når det gjelder rapporten vedrørende **transport og energi** så peker denne på mulig løsning for ny transportløsning gjennom Tromsdalen ved utvidelse av kalkbruddet. Den peker også på mulig ny adkomstveg for Tromsdalsgården dersom denne skulle opprettholdes. Videre tar den opp ulike scenarioer for trafikkøkning for tungtransport av masser som skal fraktes ned til Ørin og Hylla i tillegg til at den peker på en del

utfordringer knyttet til veinettet for øvrig med flere flaskehalsar som optimalt sett bør utbedres. Slike trafikkutfordringer/utbedringer ligger utenfor aktuelle planprosess, men er relevant å belyse for å danne et mest mulig komplett bilde av situasjonen og de lokale virkningene planforslaget kan få. Energisituasjonen er påvist å være tilstrekkelig for en utvidelse som skissert.

Kommunen finner at transport- og energisituasjonen er tilfredsstillende til å kunne anbefale både alternativ 1 og 2.

Risiko- og sårbarhetsanalysen fant at området fremstår som lite sårbart og det ble ikke avdekket noen faretema eller sårbarhet med uakseptabel risiko hvor risikoreduserende tiltak må gjennomføres, verken ved gjennomføring av alternativ 1 eller alternativ 2.

Kommunen vurderer det som svært positivt at de tiltak som planforslaget legger til rette for ikke medfører økt risiko- eller sårbarhet.

Når det gjelder **grunnvann** oppsummeres denne rapporten med liten og ubetydelig konsekvens for grunnvann og fare for erosjon og utglidning. Det er ett unntak, og det er for utvidelser av dagbrudd vestover. Her er alternativ 1 vurdert til å gi middels negativ konsekvens da en nærmer seg et område med antatt høyt grunnvannspotensial i løsmasser. Grunnvann i løsmasser er vurdert til å kunne gi en betydelig innstrømming til bruddet. Slik innstrømming vil også kunne skje fra kalksteinsformasjonen, spesielt når man kommer nærme elvene og grotter – men i da i mindre grad.

Utvidelser som skissert har potensiale til å avskjære underjordiske vannførende ganger i kalkstein, noe som potensielt vil tappe grunnvannsmagasinet og senke grunnvannsnivået og negativt påvirke nærliggende bekker eller kildene til deres utspring. Tiltaket kan også medføre lekkasje fra grunnvann i løsmasser. Tiltaksplan for i størst mulig grad å forhindre avskjæring av underjordiske vannførende ganger i kalkstein, eks. ved kontrollboringer og skanning med georadar, og evt. tetting dersom det skjer, må utarbeides i forbindelse med reguleringsplan. Det samme gjelder håndtering av innlekket grunnvann fra løsmasser og etablering av rensing/sedimenteringsbasseng ved utslipp til vann.

Kommunen finner på bakgrunn av de påviste konsekvensene for grunnvannet i området at det er nødvendig at vassdragsmyndigheten (NVE) i forbindelse med høringen også gjennomfører en konsesjonspliktavurdering av tiltaket. Slik konsesjon må evt. erverves i forbindelse med reguleringsplanprosessen.

Kommunen vurderer at det er viktig med buffersoner. Spesielt gjelder dette mot Kvernhusbekken hvor det i tillegg til å unngå vannførende ganger i kalkstein er viktig å ivareta grottekalitetene og skjerm Bergugleberget-Bjølloberget som har store naturmangfolds- og friluftskvaliteter mot inngrepet/kalkbruddet både visuelt, men også i forhold til støy. Grensen for buffersonen her er trukket langs toppen av ryggen som går fra Stammmyra og ned til Tromsdalsvegen hvilket gir en noe varierende avstand til bekken på +/- 130 meter. Dette vil etter kommunens vurdering også bidra til å redusere de landskapsmessige virkningene sett fra nordøst. Mot Tromsdalselva settes buffersonen

lik 100 meter fra elva, mens det i forhold til Trongdøla ikke er aktuelt å gå nærmere enn nærmeste del av eksisterende reguleringsplan.

Dimensjoneringen av buffersoner mot elv på 100 meter er mindre enn anbefalingene i rapporten. Denne reduksjonen i avstand er begrunnet i mulighet for å tette lekkasjer ved å injisere injeksjonsmasse. Tiltaksplan for gjennomføring av slik tetting ved behov må utarbeides i forbindelse med reguleringsplan.

Alternativ 2 er vurdert til å gi liten negativ virkning for grunnvann i løsmasser, grunnvann i fjell og overflatevann. Dette er samme konsekvensgrad som ved underjordsdrift på disse eiendommene.

Kommunen vurderer at med krav om tiltaksplan for å forhindre avskjæring, evt. tetting av underjordiske vannførende ganger i kalkstein, samt håndtering/rensing av innlekket grunnvann fra løsmasser og overflatevann med eks. sedimentasjonsbasseng ved utslipp til vann, så er det tilrådelig å gjennomføre både alternativ 1 og 2.

Når det gjelder utredningen av **lokal luftforurensning og spredning av støv** så konkluderer denne med at virkningene av alternativ 1 vil være liten negativ, og dette er på grunn av økt tungtrafikk. I forhold til utvidelse av bruddet er konsekvensen vurdert til ubetydelig. Det pekes på at grenseverdiene for lokal luftkvalitet vil kunne overskrides innenfor kalkbruddet – noe som vurderes til å være et arbeidsmiljøproblem. Omfanget av alternativ 2 er vurdert til liten negativ til ubetydelig og avbøtende tiltak vil redusere konsekvensene til ubetydelig.

Kommunen er enig i at støvspredning innenfor kalkbruddet er et tema for virksomhetens HMS-arbeid, og ikke noe som styres gjennom eller skal underlegges planbehandling. Det gjennomføres per i dag avbøtende tiltak som eks. fukting av lagringshauger med mer. Det forutsettes at dette videreføres, også for å etterleve krav fra forurensningsmyndigheten. Kommunedelplanen innarbeidet også hensynssoner med retningslinjer for å ivareta vegetasjon som et skjermingsbelte mot støvspredning. For øvrig vurderer kommunen at lokal luftforurensning og støvspredning representerer moderate påviselige konsekvenser som skal være vel ivaretatt i planutforming.

Kommunen vurderer at **støyutbredelsen** fra driften i kalkbruddet representerer få problemer per i dag. Verdalskalk AS etterlever i overveidende grad de grenseverdier som er fastsatt. De overskridelser som er dokumentert hos nærmeste nabo har for en stor del forekommet på tidspunkt hvor det ikke er drift i bruddet, og dette må således skyldes andre forhold som eks. vær og vind.

Denne vurderingen støttes opp av støyutredning gjennomført av Reinertsen på oppdrag fra Verdalskalk AS (se vedlegg). Reinertsen har gjennomført målinger med lydanalysatorer og akustisk kamera. Deres konklusjon er at lydnivået Lden hos nærmeste nabo er beregnet til 49 dBA og således innenfor konsesjonskravene.

Dersom alternativ 1 skal vedtas vil utvidelsen av kalkbruddet nok kunne medføre en økning av støynivåene hos nærmeste nabo, spesielt i startfasen i forbindelse med flateavdekking og drift før en har kommet seg nedover i bruddet. Det er likevel en

forutsetning at grenseverdiene fastsatt av forurensningsmyndigheten overholdes, og ytterligere støyskjermingstiltak som sikrer dette må evt. innarbeides gjennom reguleringsplanprosessen. Ved vedtak av alternativ 2 vil deler av eiendommen til nabo også inngå i dagbruddet og støyprobatikk her er ikke lenger aktuelt. Derimot vil eksisterende fritidshus på eiendommen kunne være støyuutsatt. Det legges derfor inn område for støyskjerm i planforslaget. Endelig utforming og dimensjonering av denne må gjennomføres i forbindelse med reguleringsplanen. Kommunen finner ut fra dette at begge alternativer er aktuelle ut i fra et støytbredelsesperspektiv. Likevel vil problematikken være minst ved gjennomføring av alternativ 2 – noe kommunen derfor også anbefaler.

Det er ikke påvist forhold som kan kunne gi negative **helsemessige** følger av planforslaget. Det eneste aktuelle er forhøyede støvkonsentrasjoner innenfor bruddområdet – hvilket er et arbeidsmiljøproblem som må håndteres av virksomheten selv og ikke et element som skal styres gjennom plan. Kommunen finner fraværet av helsemessige konsekvenser som svært positivt og planforslaget inkluderer således ingen tiltak spesielt rettet mot demping av helsemessige virkninger.

Kommunen vurderer at det er viktig å ivareta **kalkgrottene** i Tromsdalen. Av de kjente grottesystemene er det Kvernhusbekken som ligger nærmest de foreslåtte utvidelsesområdene. Denne er det viktig å ivareta både som rødlistet naturtype, men også som pedagogisk ressurs da den er lett tilgjengelig og viser mange fundamentale trekk ved grottedannelse. En tørrlegging eller annen ødeleggelse av dette grottesystemet, eller at adkomsten begrenses vil være et stort tap for karstforekomstene som helhet i regionen.

For å være sikre på å ivareta grottesystemet i Kvernhusbekken har det vært viktig å etablere en stor buffersone. Denne er, også p.g.a. friluftslivs og landskapsmessige hensyn trukket bort til en rygg som strekker seg fra Stammmyra og ned til Tromsdalsvegen. Dette gir en buffersone på +/- 130 meter. Dette ligger noe under anbefalingene fra Norsk grotteforening som ligger til grunn for konsulentens anbefalte buffersone på 200 meter.

Vurderingene bak denne reduksjonen i buffersone ligger bl.a. i en gjennomført utredning som viser at det vil være trygt med ordinære sprengninger frem mot 100 meter fra grotten. Utredningen viser videre at det godt kan sprenges også nærmere, men da med et tilpasset sprengningsopplegg som medfører mindre rystelser. Den generelle buffersoneanbefalingen på 200 meter synes heller ikke å være utledet av noen nærmere vurdering av hvor tett inntil grotter det er forsvarlig å sprenges, men heller et grovestimat for å være på den trygge siden.

I tillegg innarbeides bestemmelse om at det gjennom reguleringsplanarbeidet må utarbeides tiltaksplan for å forhindre avskjæring av vannførende underjordiske ganger i fjell. Dette kan eks. være i form av undersøkelser med georadar og kontrollboringer før sprengning. I tillegg skal det utarbeides tiltaksplan for tetting dersom slik avskjæring forekommer.

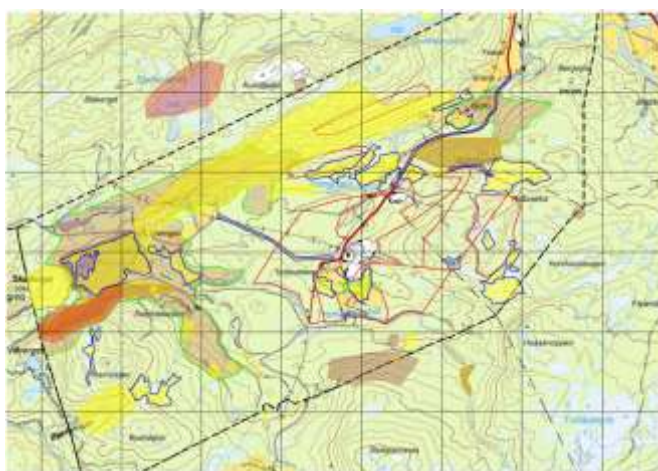
Med disse tiltakene finner kommunen at hensynet til grottene generelt og Kvernhusbekken spesielt skal være godt ivaretatt.

Naturmangfold og Naturmangfoldlovens §§ 7, 8-12, 4 og 5.

Alle planvedtak etter Plan- og bygningsloven skal vurderes etter prinsippene for offentlig beslutningstaking iht. Naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 og forvaltningsmålene i §§ 4 og 5. Jf. Naturmangfoldlovens § 7 skal det av beslutningen fremgå hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt. I det følgende vurderes Naturmangfoldlovens §§ 8-12 og 4 og 5.

Kunnskapsgrunnlaget jf. **Naturmangfoldlovens § 8** som legges til grunn for beslutning av planen vurderes av kommunen til å være svært omfattende, solid faglig forankret og i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I tillegg til å støtte oss til Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning, Artsdatabankens artskart og kommunens egen kjennskap til området bl.a. gjennom egen GIS-database, er det gjennomført et omfattende kartleggings- og vurderingsarbeid i forbindelse med konsekvensutredningen. Dette arbeidet inkluderer som tidligere nevnt en botanisk kartlegging og vurdering, registrering av ornitologiske verdier, vannøkologiske undersøkelser i Trongdøla, en evaluering av karstforekomster og kalkgrotter og en undersøkelse i forhold til elvemusling i Trongdøla.

Oppsummert viser utredningene et todelt bilde hva gjelder negative konsekvenser for naturmangfoldet. Fyllittbrudd slik de er skissert i utredningsgrunnlaget viser store negative konsekvenser. Utvidelser av kalkbruddet har på den annen side, med små justeringer, moderate til små negative konsekvenser, både for alternativ 1 og alternativ 2. En sammenstilling av påviste naturverdier og foreslåtte utvidelser er gitt i kartbildet under (skisserte utvidelser av brudd er inntegnet med rød strek, identifiserte naturtyper er gule hvorav de med blå innramming er nye iht. konsekvensutredningen, lysebrune områder med grønn innramming er viktige fugleområder iht. konsekvensutredningen, mens mørkere brune områder er tidligere registrerte artsdata).

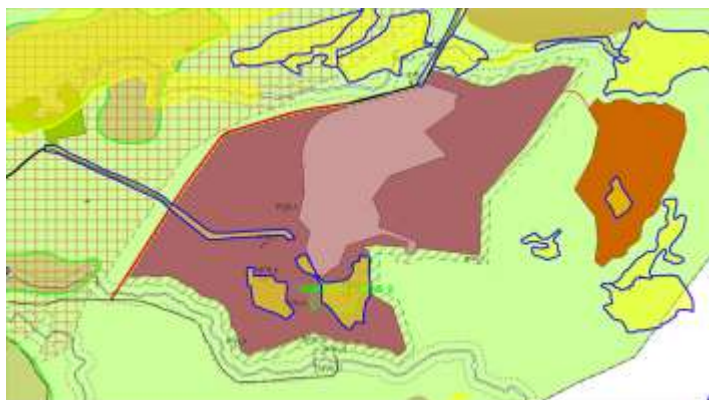

Sammenholdt med tidligere illustrasjon (se under “Planprosessen”) som viser hva som er tenkt som dagbrudd og hva som er tenkt drevet underjordisk, samt område for jorddeponi så fremkommer stor grad av konflikt i forhold til de to skisserte fyllittbruddene nord for Trongdøla. Hva gjelder utvidelser av dagbruddsdrift i kalkbruddet kommer de skisserte utvidelsene (alternativ 1) i konflikt med lokalitet 7 (verdi B), deler av lokalitet 13 (verdi B) og tett inntil lokalitet 22 (verdi B) iht. NTNU Vitenskapsmuseets kartlegging. Dersom alternativ 2 legges til grunn omfattes også 15 (verdi B) og 16 (verdi C) i samme kartlegging og prioritert fugleområde 3 (verdi B) iht. gjennomført registrering av ornitologiske verdier. Jorddeponiet kommer i konflikt med

lokalitet 10 (verdi C) og deler av lokalitet 1 (verdi C) iht. NTNU Vitenskapsmuseets kartlegging. Underjordisk drift er skissert under deler av lokalitet 9 (verdi A) og 2 (verdi C) i samme kartlegging.

Kommunen har i stor grad vektlagt anbefalinger fremkommet i disse utredningene. Fyllittbruddene slik de var skissert i utredningsgrunnlaget ville i stor grad komme i konflikt med dokumenterte naturverdier. Videre ble det påvist store og viktige naturverdier i store deler av det området nord for Trongdøla som inngikk i det som ble definert som et "primærområde" for feltundersøkelsene. Fyllittbrudd i dette området er derfor ikke videreført i planforslaget. I stedet velger kommunen å båndlegge et større areal med fyllitt iht. Plan og bygningslovens § 11-8, bokstav d i påvente av senere vedtak etter plan- og bygningsloven. Båndleggingen er i utgangspunktet tidsbegrenset til å gjelde i fire år. Dette gjennomføres fordi det ikke anses usannsynlig at etablering av et prøveuttak av fyllitt er en formålstjenlig og ønskelig utvikling som kan gjennomføres på en forsvarlig måte innenfor plangrensene. Slik etablering må da gjennomføres via reguleringsplan på bakgrunn av nye utredninger og vurderinger. For flere tema vil utredningene gjennomført i forbindelse med denne planen kunne benyttes. Båndleggingen tjener til å sikre at det i perioden ikke etableres tiltak som vil være til hinder/vanskeliggjøre et evt. fremtidig uttak av fyllitt.

Det er videre i tråd med NTNU Vitenskapsmuseet sin anbefaling lagt inn en utvidet buffersone mot Kvernhusbekken og Bjølloberget (se også vurdering knyttet til grunnvann over). Dette gjør at identifiserte lokaliteter 7 og 22 ikke blir berørt av utvidelsen av kalkbruddet. Område for jorddeponi innskrenkes i sørøst og tillates ikke (i samsvar med vurderinger knyttet til landskap) å gå over Rotbrekka. Dette betyr at lokalitet 1 ikke berøres av deponiet. Deponiområdet justeres også noe i nord i retning lokalitet 9 slik at avstanden fra deponiet til Stamnyra er 50 meter. Denne avstanden varierte mye i skissene som lå til grunn for utredningen og var stedvis nede i 25 m. I tillegg blir det i medhold av PBL § 11-9, nr. 6 satt som bestemmelse at det i reguleringsplan må utarbeides tiltaksplan for å forhindre at avrenning fra deponiet forurenses/negativt påvirker Stamnyra. Dette betyr at det kun er lokalitet 10 og 13 som blir direkte berørt ved alternativ 1. Ved alternativ 2 vil i tillegg lokalitet 15 og 16 samt prioritert fugleområde 3 med verdi B forsvinne (se utsnitt av planforslag nedenfor). I forhold til mulig negativ påvirkning fra underjordisk drift er det mer inngående kommentert under.

Når det gjelder **Naturmangfoldlovens § 9** og det såkalte “føre-var-prinsippet” så slår denne bestemmelsen fast at det skal tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet i saker hvor en treffer beslutninger uten tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger beslutningen kan ha for naturmiljøet. Og videre at mangel på kunnskap ikke skal brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak i saker hvor det foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Det er gjennom konsekvensutredningen fremkommet to usikkerhetsmomenter i forhold til konsekvenser for naturmangfold. Det ene gjelder mulig innvirkning på lokalitet 9, Stammmyra, (verdi A) fra underjordisk drift under myra. Dersom drift under myrkomplekset medfører endringer i form av senket grunnvannsnivå vil dette gi store negative konsekvenser for lokaliteten. NTNU Vitenskapsmuseet skriver: *“Vi anser det som sannsynlig at hydrologien påvirkes noe ved underjordsdrift, men det er svært vanskelig å vurdere omfanget uten at tiltakets påvirkning på grunnvannsforholdene undersøkes nærmere. Vi vurderer omfanget til middels negativt basert på våre antagelser, men denne vurderingen kan endres om kunnskapsgrunnlaget blir forbedret”*.

Det andre gjelder omfanget og evt. konsekvenser av mulig støvnedfall på lokalitet 8 Kaldvassmyra, lokalitet 9 Stammmyra og lokalitet 11 Hoåsmyra (alle verdi A). NTNU Vitenskapsmuseet skriver: *“Betydningen av økt nedfall av kalkstøv på Kaldvassmyra er vanskelig å vurdere når en ikke vet omfanget av kalkstøvnedfallet, men effekter av terrengkalking av myr er vist å ha dramatiske effekter på de torvmosedominerte myrtypene (Korsmo et al 2001). Eksisterende kunnskap om effekter av kalkstøv bygger på erfaringer med terrengkalking/myrkalking, her er det vist at kalking tilsvarende **2 tonn/ha** medfører død av torvmoser og dette anses som irreversible skader (Korsmo et al. 2001). Videre viser erfaringene fra terrengkalking at repetert kalking øker de negative effektene for torvmosesamfunnene (Korsmo et al. 2001). Også fra Sverige er det rapportert om negative effekter av kalkstøv på myr (Rafstedt 2008). Vi har ingen kunnskap om grenseverdier for kalkstøv pr ha og skadeomfang på myrvegetasjon. Vi vil derfor anbefale at det etableres fastruter for overvåking av vegetasjonen på kaldvassmyra, slik at en kan følge utviklingen og sette i verk tiltak om det skulle være nødvendig”*.

Da rapporten fra Vitenskapsmuseet ble ferdigstilt før rapportene fra Norconsult i forhold til grunnvann og lokal luftforurensning med støvspreddning, kunne vi presisere at konsulenten her også måtte fokusere eksplisitt på disse problemstillingene. Vedrørende underjordsdrift under Stammmyra og evt. påvirkning av grunnvannsnivået her skrives følgende: *“Utvidelse med underjordsdrift mot øst under Limbuåsen og Stammmyra vil nærme seg bergartsgrense mot grønnstein. Yttergrensen til kalksteinsformasjonen går her under grønnsteinsformasjonen med en vinkel på 45°-60°. Myrområdene ligger på grønnsteinsformasjonen, som generelt er en bergart med lav permeabilitet. Dannelsen av Stammmyra og de andre myrene er sannsynligvis en konsekvens av vannoppsamling grunnet lav permeabilitet i fjellet, i tillegg til terrengform. Underjordsdrift her vil ikke ha noen betydning for myrene dersom ikke sprengning medfører langtrekkende sprekker i grønnsteinen.”*

Når det gjelder spredning av kalkstøv utførte konsulenten en spredningsmodellering som beregner maksimale bakkekonsentrasjoner for ulike meteorologiske situasjoner. Modellen inkluderer data som bl.a. blandingshøyde, temperatur og temperaturprofil, atmosfærens turbulente egenskaper samt terrengdata. Meteorologiske data ble levert av Det norske meteorologiske institutt og disse inkluderer temperatur, luftfuktighet, lufttrykk, vindretning, skydekke, vindhastighet, skyhøyde, jordstråling og nedbørmengder over en tidsserie på to år fra januar 2010 til desember 2011. Beregningene ble utført for et “worst case” mht. utslipp og støv som PM₁₀ (støvpartikler med diameter på 10 µm og mindre) som utslippsparameter. (PM = particulate matter = støv og µm = mikrometer = tusendels millimeter). Konsentrasjonene i omgivelsene blir beregnet i µg/m³. Det er beregnet maksimale døgnmiddelverdier og årsmiddelverdier.

Kommunen ba konsulenten visualisere støvspredningen i forhold til Kaldvassmyra, Ramsåsen, Stammmyra og Hoåsmyra. Da en del av dekket/underlaget på veiene i området trolig består av en del kalkstein ønsket kommunen også en beregning av støvspredning fra disse, og da særlig Svendsenvegen som går nært forbi kaldvassmyra. I og med at det ikke foreligger trafikk tall for Svendsenvegen ble disse satt som lik Tromsdalsvegen – hvilket ikke gir et riktig bilde da trafikken på Tromsdalsvegen er større. Da det ikke er mulig å legge inn skjermingseffekten av vegetasjon i modellen kan den faktiske konsentrasjonen i terrenget være lavere enn den beregnede.

Beregningene av alternativ 1 viser at støvkonsentrasjonen vil være godt under krav til lokal luftkvalitet. Et teoretisk unntak er for Kaldvassmyra hvor støvkonsentrasjonen kan komme opp i grenseverdien på 50 µg/m³ dersom det blir like mye trafikk der som det forventes på Tromsdalsvegen. Dette er ikke et aktuelt scenario, men funnet bidrar til å komplettere bildet i forhold til støvspreidningskilder – og i neste omgang, vurdering av hvor avbøtende tiltak, eks, fast veidekke, kan være hensiktsmessig. For øvrig viser “worst case” beregningene for Kaldvassmyra, Ramsåsen, Stammmyra og Hoåsmyra maksimal bakkekonsentrasjon for kalkstøv på 10 µg/m³. For alternativ 2 er situasjonen den samme for Kaldvassmyra, Ramsåsen og Hoåsmyra, mens det ved Stammmyra (det står Ramsåsen i rapporten, men dette er feil i forhold til spredningsplottet) er et lite område hvor maksimal døgnmiddel bakkekonsentrasjon for kalkstøv er beregnet til 50 µg/m³. Beregnet årsmiddel er godt under dette. Disse beregningene fanger som nevnt ikke opp skjermingseffekten av vegetasjon i området.

Med dette mener kommunen at støvspreidningsproblematikk i forhold til viktige naturområder som Kaldvassmyra, Ramsåsen, Stammmyra og Hoåsmyra er godt belyst. Sett i lys av at Vitenskapsmuseet anser det relevant å underbygge sin bekymring vedrørende dette med å vise til dokumentert ødeleggelse etter erfaringer med terrengkalking/myrkalking tilsvarende 2 tonn per ha., så fremstår det lite trolig at kalkstøvmengder opp mot 10 µg/m³ (både gjennomsnittlig døgn- og årsmiddelverdi) skal medføre negative virkninger av betydning. Dette blir i alle fall etter kommunens vurdering for tvilsomt til at dette kan begrunne en innskrenkning av utvidelsesarealet.

Vitenskapsmuseet anbefaler i sin beskrivelse av lokalitet 8, Kaldvassmyra at myrmassivet med platahøgmyr (sørøstlige hjørne av lokalitet 8) som ble tatt ut av det opprinnelige verneforslaget bør vernes gjennom en utvidelse av Kaldvassmyra naturreservat. Etablering av et slikt vern ligger utenfor kommunens myndighet, men for

å bidra til å ivareta det naturmiljøet som finnes her avsettes området i tillegg til LNFR som hensynssone C – sone med særlig hensyn til naturmiljø - i kommunedelplanen. Det etableres også en hensynssone C – sone med særlig hensyn til grønnstruktur i et belte rundt de delene av Kaldvassmyra som retter seg mot kalkbruddet og Svendsenvegen. Hensynssonen gis retningslinjer for forvaltning av vegetasjon i dette beltet med formål om å ivareta denne som en ekstra skjerming for Kaldvassmyra.

På bakgrunn av manglende kunnskap om grenseverdier for kalkstøv per ha og skadeomfang på myrvegetasjon anbefaler Vitenskapsmuseet at det etableres fastruter for overvåkning av vegetasjon på Kaldvassmyra, slik at en kan følge utviklingen og sette i verk tiltak om det skulle være nødvendig. Kommunen er, til tross for et veldig lavt spredningsestimat, enig i at et slikt overvåkningsprogram vil kunne nyttig innsikt og bidra til enda bedre å sikre naturkvalitetene på Kaldvassmyra. Det settes derfor som krav gjennom bestemmelse iht. PBL § 11-9 nr.8 at slikt miljøovervåkningsprogram skal søkes etablert gjennom påfølgende reguleringsarbeid. Grunnen til at dette ikke settes som et absolutt krav henger sammen med at dette også krever innsats fra vernemyndighet og kompetanseorganer på torvmosesamfunn som ikke kan pålegges gjennom plan. Det settes også som bestemmelse iht. PBL § 11-9 nr. 8 at det skal utarbeides tiltaksplan for tetting av evt. langtrekkende sprekker i forbindelse med underjordsdrift.

Med dette finner kommunen at det er dokumentert at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et planvedtak kan ha for naturmiljøet i Tromsdalen, og at det gjennom bestemmelser aktivt tas sikte på å unngå den evt. mulige vesentlige skade tiltaket kan ha på naturmangfold. Føre-var-prinsippet kan her etter kommunens syn derfor tillegges mindre vekt.

Naturmangfoldlovens § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Kommunen vil i tilknytning til denne paragrafen anføre at det innenfor plangrensene nok finnes flere ulike økosystem jf. Artsdatabankens kategorisering av økosystem – hovedtyper med bl.a. ferskvannssystemer, våtmarkssystemer og fastmarkssystemer. Det vil ikke her bli gjennomført en identifisering av de ulike økosystemene og vurdering av hva det enkelte økosystem er eller vil bli utsatt for. Det kan også vanskelig forstås å være intensjonen med bestemmelsen jf. Miljøverndepartementets brev til fylkesmennene av 6.10.2011 eller Miljøverndepartementets veileder til Naturmangfoldlovens kapittel II. Hensikten bak bestemmelsen er slik kommunen forstår det å gi et samlet bilde av de faktorer som påvirker økosystem, naturtyper og arter innenfor planområdet som sådan og vurdere den samlede belastningen disse faktorene til sammen er eller vil bli. Likevel beskrives det her nærmere hvilke naturverdier som blir direkte berørt, enten disse hører hjemme i kategorien arter, naturtyper eller landskapsdeler, deres evt. rødlistestatus, trusselbilde og forekomster.

Lovbestemmelsen betyr etter kommunens vurdering at det må redegjøres for:

- Hvilke eksisterende tiltak eller bruk utgjør en påvirkning på økosystemer naturtyper og arter?

- Hvilke framtidige tiltak og bruk i økosystemet som man har oversikt over kan utgjøre en påvirkning av naturtyper og arter?
- Hva den samlede belastningen (effekten) av planen vil være, det vil si eksisterende tiltak og bruk, planforslaget og fremtidig tiltak og bruk?
- Mangler vi kunnskap om virkningen (effekten) av planens samlede belastning for økosystemer, naturtyper og arter?

Innenfor planområdet finnes det flere tekniske inngrep. Størst er eksisterende kalkbrudd som dominerer en stor del av planområdet. I tillegg er det flere gårdsbruk samt noen boliger og hytter. Forsvaret har forhåndslager her og det er et skyteanlegg med flere baner. Videre er det veier og høyspentanlegg. Området brukes også en del i friluftssammenheng, både uorganisert og via Tromsdals Opplevelser som driver naturbasert næringslivsvirksomhet med bl.a. leirskoler for grunnskolen.

Noen av disse tiltakene eller bruken av området utgjør nok en påvirkning i forhold til økosystem, naturtyper og arter – både positivt og negativt. Kalkbruddet for eksempel har gjennom overflateavdekning fjernet vegetasjon og jordmasser, og evt. naturtyper og arter som fantes der hvor kalkbruddet er i dag er ikke der lenger. I tillegg har støvflukt fra virksomheten negativt påvirket en del bartrær som står nært inntil bruddet, og økt menneskelig aktivitet med tilhørende støy må påregnes å ha påvirket enkelte dyre- og fuglearters bruk av området. På den annen side finner Vitenskapsmuseet store artsrike områder langs vegene i området og setter artsrikdommen i sammenheng med at rester etter kalkproduksjonen har blitt brukt som fyllmasse langs vegkantene. Tørre vegskuldre og grunne grøfter gir grobunn for en del arter som krever et visst kalkinnhold i jorda og et lysåpent voksested. Den ornitologiske registreringen viser også et prioritert fugleområde kloss inntil dagens kalkbrudd, noe som viser at enkelte arter også kan leve godt side om side med et slikt tiltak.

På samme måte har nok jord- og skogbruksaktiviteten i Tromsdalen også virket inn på naturen både negativt og positivt. Dette gjelder mer generelt etter velkjente variabler som drenering, planering, gjødsling og intensivt drift, hogst av gammelskog med mer. Konkret for Tromsdalen er det likevel riktig å påpeke at det her er snakk om relativt små enheter uten særlig intensiv drift på jorda. Ved Tromsdalsgården drives det økologisk og ved denne eiendommen er det av Vitenskapsmuseet påvist to naturbeitemarklokaliteter med verdivurdering satt lik hhv. B og C. En annen naturbeitemarklokalitet (lokalitet 17) har blitt tilplanta med gran, noe som ikke er forenlig med å opprettholde kvalitetene her, og som av Vitenskapsmuseet tilrådes fjernet raskest mulig.

Trongdøla er som tidligere nevnt underlagt en vannøkologisk undersøkelse som konkluderer med at denne har en økologisk tilstand lik naturtilstand. Dette er en god indikator på at både landbruket i området, men også kalkbruddet, drives uten vesentlig avrenning eller andre utslipp som negativt påvirker denne resipienten.

For øvrig vurderes aktiviteten i Tromsdalen, enten den er knyttet til forsvarets forhåndslager, skytebanen eller opplevelser og bruk av naturen i området, enten det er organisert eller ikke, å ha marginal påvirkning på økosystemer, naturtyper og arter i området.

Av mulige fremtidige tiltak og bruk som man per i dag har oversikt over er det først og fremst en evt. etablering av fyllittuttak som vil kunne utgjøre en påvirkning på naturtyper og arter. I hvor sterk grad et slikt tiltak vil virke negativt avhenger primært av hvor det evt. lokaliseres. Det forutsettes likevel at en slik etablering må ha en akseptabel konsekvensgrad vurdert i forhold til den nytteverdien den vurderes å ha. I forhold til denne planen ble prosjektet knyttet til fyllittuttak vurdert til å være på et for tidlig og uferdig stadium og utilstrekkelig dokumentert i forhold til samfunnsverdi vektet opp mot de viktige naturverdiene som kunne bli berørt. I den båndleggingen som gjennomføres av fyllittområder i planen ligger det likevel en formodning om at en slik etablering kan la seg gjøre innenfor planområdet. Gjennom en påfølgende reguleringsprosess må dette utredes nærmere i tillegg til at samfunnsverdien må belyses grundig gjennom et mer gjennomarbeidet prosjekt. Dersom dette blir aktuelt vurderer kommunen at et slikt inngrep først og fremst vil virke inn på naturtyper og arter tilsvarende den geografiske utstrekningen bruddet med tilhørende infrastruktur vil medføre. Andre påvirkninger gjennom eks. økt trafikk og støy med mer vil trolig være tilsvarende det som naturlig må påregnes fra slik virksomhet. Virkningen av dette vil likevel henge sammen med i hvor stor grad tiltaket kan "samlokaliseres" inntil kalkbruddet, eller om det evt. må ligge lengre unna og således åpne et nytt og større influensområde.

Sementfabrikk i Tromsdalen er et annet mulig fremtidig tiltak som det ikke er fattet noen endelig beslutning i forhold til. Tromsdalens aktualitet i forhold til en evt. slik etablering skyldes samlokaliseringen av kalk og fyllitt. Fyllitten i Tromsdalen inneholder Kvarts (silisium), Jern og Aluminium og utgjør sådan i følge Norcem en perfekt "match" som tilsatsmateriale til kalksteinen i forbindelse med sementproduksjon. Beslutning om å gå videre med Tromsdalen som aktuell lokasjon for sementfabrikk ligger et stykke frem i tid. Markedsutvikling som sikrer god kapasitetsutnyttelse på et evt. nytt anlegg er en forutsetning for at konsernet (Heidelberg Cement) skal iverksette slike endringer i produksjonsstrukturen. Dersom det i fremtiden blir aktuelt med sementfabrikk i Tromsdalen vil dette bety store endringer på mange områder, og et slikt tiltak vil sannsynligvis ha innvirkning på naturverdier, så vel økosystemer som naturtyper og arter, i området. Et slikt tiltak vil også være tungtveiende på den andre siden, eks. i form av arbeidsplasser og økte kommunale skatteinntekter. Dersom det blir aktuelt må det gjennomføres en avveining opp mot andre samfunnshensyn. I og med at dette enda er såpass usikkert og evt. langt frem i tid, finner vi ikke grunn til å vektlegge dette i forhold til mulig fremtidig påvirkning på økosystemer, naturtyper og arter i forbindelse med denne planen.

Den samlede belastningen (effekten) av planen inkludert eksisterende tiltak, planforslaget og mulige framtidig tiltak (sementfabrikk ikke medregnet), vurderes av kommunen å være begrenset, både i absolutt forstand, men også relativt. Dette sett i lys av omfanget av planen opp i mot det potensialet av naturverdier som finnes i Tromsdalen, som kunne blitt negativt påvirket, men som sannsynligvis ikke blir det. Dersom man ser på hvilke rødlistearter som blir direkte berørt av planforslaget så er ikke det flere enn fire-fem arter av de 40 som er funnet i Tromsdalen.

Ved gjennomføring av alternativ 1 så er det trolig at den rødlistede arten Klåved (NT status) som er funnet ved Svendsenvegen kan bli berørt, dog er det bare deler av lokaliteten som inngår i fremtidig brudd og kommunen har ikke undersøkt nærmere

nøyaktig hvor i lokaliteten arten er funnet. Klåved er en art som har sitt hovedhabitat i flomsonesystem, is, snø og breforland og konstruert fastmark. Den er kjent forekommende i 12 fylker (rødlista 2010 oppgir her feilaktig at den ikke er registrert i Sogn og Fjordane og at den er antatt forekommende i Oslo og Akershus, mens artskart viser observasjoner også her). I kriteriedokumentasjon fra rødlista 2010 står det bl.a.: *Arten vurderes som nær truet (NT) fordi den er knyttet til en naturtype som av flere årsaker er i tilbakegang. Utbredelsen deles i tre hovedområder hvorav det største strekker seg fra Åmot og Ringsaker i Hedmark og nordover til Nord-Gudbrandsdalen, Dovre-området og Nord-Østerdalen, og fra Oppdal til Fosen og fra elvedalene rundt Trondheimsfjorden til Grong i Nord-Trøndelag. Dens viktigste og primære habitat er grove, sterkt flompåvirkede elveører, der den ofte har vært eneste eller dominerende art (pionerart) i en fase før ørene ev. stabiliseres og gror igjen, spesielt av vierarter og gråor. Vassdragsreguleringer, forbygninger og andre inngrep har ført til endret flom- og vannføringsregime på ørene og har redusert klåveds habitat i sterk grad. I flere midtnorske vassdrag har hagelupin (*Lupinus polyphyllus*) etablert seg på de samme ørene og byr klåved sterk konkurranse. Funnfrekvensen etter 1990 er låg. Flere nyere funn er fra sekundærlokaliteter som tørr furuskog, grustak, på innsjøstrand. I kjerneområdene finnes klåved av og til i grustak, veikanter og skrotemark, noe som skyldes lette, vindspredte frø. Dette er kortvarige forekomster som ikke indikerer at arten er i reell spredning (hvilket er tilfellet i Tromsdalen). Når det gjelder påvirkningsfaktorer så er dette først og fremst påvirkning av habitat gjennom eks. etablering av infrastruktur og industri/næringsutbygging. Dette er pågående påvirkninger som anses å påvirke en ubetydelig del av populasjonen, noe som gir en ubetydelig alvorlighetsgrad. Klåved finnes flere steder i Verdal.*

Det er også mulig at alternativ 1 berører en forekomst av vanlig Bakkesøte, men da denne var registrert helt på grensen til eksisterende brudd, og aktuelle registrering er fra 1974 og ikke dokumentert av Vitenskapsmuseet nå, så vurderes ikke denne forekomsten som 100 % sikker lenger. Da den heller ikke forekommer i norsk rødliste for 2010 (NT status i norsk rødliste for 2006) ser en ikke grunn for å kommentere arten ytterligere her.

Dersom alternativ 2 realiseres vil dette også påvirke en forekomst av Mørkskjellet vokssopp som ble påvist i lokalitet 15 Tromsdalen gård I. Arten har VU status i Norsk rødliste for arter 2010 og er påvist forekommende i 13 norske fylker. I kriteriedokumentasjon om arten fra rødlista (2010) står det: *“Forekommer i naturbeitemarker og andre åpne grasmarker, med tyngdepunkt i det høyereliggende seterlandskapet i innlandet, den er også funnet 2-3 ganger i skogsbeite, men virker sterkt knyttet til grasmarker. Ca. 130 kjente lokaliteter i landet. Mørketallsfaktor settes til 10. Det virkelige antallet lokaliteter i landet antas dermed ikke å overstige 1300, noe som tilsvarer 26000 individer. Total populasjon i landet antas å ha minket med mer enn 30% de siste 50 årene, hovedsakelig på grunn av driftsomlegging i jordbruket. Reduksjonen pågår fortsatt, men det er uvisst hva som vil skje i de kommende tre generasjoner. Rødlistes etter A2c+4c på grunnlag av reduksjon i habitat og bestand.”*

En rødlistet beitemarkssopp ble påvist gjennom en ekstra soppundersøkelse september 2012 knyttet til utvidelsesarealene i alternativ 2. Også denne ble påvist i lokalitet 15. Arten heter Brun engvokssopp, den er påvist forekommende i 12 norske fylker og har også VU status i Norsk rødliste for arter 2010. I kriteriedokumentasjon om arten fra

rødlista 2010 står det: “Forekommer nesten bare i kalkrike naturbeitemarker og andre åpne grasmarker. Det er gjort 5 funn i skog. I grasmarker vokser arten oftest sammen med mange andre kravfulle arter (på såkalte "hot spots"). Ca. 75 kjente lokaliteter i landet. Mørketallsfaktor settes til 10. Det virkelige antallet lokaliteter i landet antas ikke å overstige 750, noe som tilsvarer omtrent 15000 individer. Total populasjon i landet antas å ha minket med mer enn 30% de siste 50 årene, hovedsakelig på grunn av driftsomlegging i jordbruket. Reduksjonen pågår fortsatt, men det er uvisst hva som vil skje i de kommende tre generasjoner. Røddlistes etter A2c+4c på grunnlag av reduksjon i habitat og bestand.”

Alternativ 2 vil også påvirke områder hvor de rødlistede fugleartene Vipe og Stær er observert og trolig hekker. Begge artene har NT status i rødlista og er dokumentert forekommende i alle landets fylker. I kriteriedokumentasjon om vipe fra rødlista (2010) står det bl.a.: *Flere meldinger fra forskjellige deler av Norge tyder på fortsatt bestandsnedgang. Det er for siste 10-15 årsperioden rapportert om reduksjon i bestander for Trøndelag og Møre og Romsdal (NOF), og for områder på Jæren i Rogaland er det funnet en bestandsnedgang på ca 30 % for perioden 1997 til 2010. Vipe trekkes også fram som en av artene med bestandsnedgang siste 20-årsperioden i hekkefuglatlasen for Aust-Agder. Det er dessuten rapportert om en klar nedgang siste 10 år på Lista og i Sirdal, Vest-Agder. NOF sin hekkefugltaksering indikerer imidlertid stabil bestand for siste 15-års periode. For Vest-Europa er det rapportert betydelig bestandsnedgang (27 %) siste 15 år. Hekkebestanden i Sverige synes imidlertid å ha hatt en oppgang på 10-19 % i løpet av de siste 10 år. Vi mangler kvantifisert dokumentasjon på den norske bestandsendringen, men antar her at vi har hatt en bestandsnedgang i størrelsesorden 15-30 % i siste 15 års perioden. Arten plasseres til kategori NT basert på kriteriet A2c. (Bestandsreduksjon siste 10 år eller 3 generasjoner forårsaket av redusert forekomstareal, utbredelsesområde og/eller redusert habitatkvalitet).*

Om Stær står følgende i kriteriedokumentasjon fra rødlista (2010): *Den svenske bestanden av stær har gått tilbake 10-19 % siste 10 år. NOF sin hekkefugltaksering indikerer en nedgang hos oss på ca. 15 % i siste 10 år. Vi vurderer nedgangen i Norge siste 10 år til å ha vært stor nok til at arten settes til NT etter A2 kriteriet (Bestandsreduksjon siste 10 år eller 3 generasjoner).*

Når det gjelder naturtypelokaliteter så vil planforslaget, som tidligere nevnt også kun berøre et fåtall av disse. Alternativ 1 vil berøre lokalitetene 10 (C) og deler av 13 (B), mens en ved alternativ 2 også vil berøre lokalitetene 15 (B) og 16 (C) i tillegg til et prioritert fugleområde ved Tromsdalsgården (B). Sett i lys av at det er registrert 46 naturtypelokaliteter innenfor planområdet, hvorav mange med en høyere verdivurdering, vurderes dette som en, rent kvantitativt sett, relativt begrenset belastning.

I forhold til de kvalitative verdiene ved de berørte naturtypelokalitetene så er de angitt til hhv. B (regionalt viktig) og C (lokalt viktig). I forhold til Norsk rødliste for naturtyper 2011 vil lokalitet 10 Piksteinmyra sortere under “Sentrisk høgmyr” som er en landskapsdel med VU-status, dvs. sårbar. Sentrisk høgmyr er dokumentert forekommende i 12 av landets fylker. Iht. kriteriene 1.2 og 4.1 vurderes landskapsdelens arealreduksjon de siste 50 år til å være i størrelsesorden 30-50 % og mye av forekomstarealet er å se på som redusert til “ikke akseptabel tilstand”; trolig 30-50 %.

Fra Artsdatabankens arealinformasjon fremkommer at: *Naturtypekartleggingen i kommunene per 2009 angir arealet av intakte høgmyrlokaliteter av verdi A eller B til 62,6 km² fordelt på 126 lokaliteter. Videre estimeres antallet forekomster med intakt lavlandsmyr i innlandet, der mange kan inneholde høgmyr, til over 800 utenfor verneområdene og 231 forekomster innenfor verneområdene. Tar vi utgangspunkt i beregningene fra denne evalueringen, og tar med at mange av disse inneholder høgmyr, og at registreringene er svært ufullstendige, finnes det trolig ca. 1000 forekomster med Sentrisk høgmyr (både store og små). Hvis vi opererer med et snittareal på 100 daa, blir det ca. 100 km² forekomstareal av naturtypen.*

Når det gjelder Piksteinsmyra konkret synes verdien ganske begrenset da Vitenskapsmuseet selv var i tvil om den skulle inkluderes med verdi C eller utelates helt.

Lokalitet 13 Svendsenvegen er en artsrik vegkant, en naturtype som nok sorterer under natursystemene konstruert fastmark og/eller åpen grunnlendt naturmark i lavlandet. Denne er uansett ikke rødlistet som naturtype og omtales derfor ikke videre her.

Både lokalitet 15 og 16 er av Vitenskapsmuseet omtalt som Naturbeitemark og er vurdert til å være av hhv regional og lokal viktighet. Lokalitetene vil i Norsk rødliste for naturtyper sortere under natursystemet “Kulturmarkseng” med VU-status. Kulturmarkseng består av åpne gressmarker, eventuelt med spredte trær, drevet på “gamlemåten” slik som var vanlig fram til 2. verdenskrig. Kulturmarksenger er ofte ryddet for stein, men de er ikke oppløyd, sterkt gjødslet eller sprøytet. Det som kjennetegner disse engene er at ingen av artene som vokser der er plantet eller sådd inn som fôr- og matvekster, og vi finner heller ikke arter som er avhengige av gjødsel. Slått og/eller beite forhindrer at busker og trær blir dominerende og holder kulturmarkas slåttemark og beitemark åpne. Slike kulturmarksenger har ofte et stort mangfold av arter fra mange ulike grupper; først og fremst planter, sopp og insekter. Kulturmarkseng finnes i alle landets fylker. Iht. kriteriene 1.2 og 4.1 har natursystemet kulturmarkseng hatt en reduksjon i forekomstareal med 30-50 % de siste 50 årene og mye av forekomstarealet er å se på som redusert til “ikke akseptabel tilstand”.

Fra Artsdatabankens arealinformasjon fremkommer at: *Det finnes ikke statistikk som viser reduksjonen i areal av kulturmarkseng. I den norske jordbruksstatistikken (Statistisk sentralbyrå) for 2007 angis 1 747 542 daa som ikke fulldyrket eng. Av det er 254 248 overflatedyrket eng og 1 493 294 daa innmarksbeite. Disse arealene er imidlertid i stor grad gjødslet. I Naturbase angis et totalt areal på 277 086 daa for A-, B- og C-lokaliteter av D01 slåttemark og D04 naturbeitemark (= kulturmarkseng). Ved nærmere undersøkelse viser det seg imidlertid at slåttemarksarealet ikke er 52 748 daa som angitt, men sannsynligvis bare 5000-20000 daa (Norderhaug & Svalheim 2009). Totalarealet verdifull kulturmarkseng er med andre ord maks. 244 338 daa. Til gjengjeld er sannsynligvis ikke alle verdifulle lokaliteter kartlagt ennå. Gaarder et al. (2007) antar at bare de største og mest verdifulle lokalitetene foreløpig er kartlagt.*

Med dette finner kommunen at de økosystemene, naturtypene og artene som blir direkte berørt av utvidelser iht. til alternativ 1 og alternativ 2 er grundig gjort rede for. I forhold

til mulige mer indirekte påvirkningsfaktorer i form av støvspredning er dette utfyllende kommentert over.

Ut fra dette vurderer kommunen at den samlede belastningen av eksisterende tiltak og bruk samt planforslaget til å være moderat. I forhold til framtidig tiltak og bruk så er det først og fremst en mulig fremtidig etablering av fyllittuttak i området som kommunen ser kan yte en påvirkning på økosystemer, naturtyper og arter. I tråd med overstående angående mulige fremtidige tiltak, og i samsvar med vurderingen som er gjort i forbindelse med denne planen, hvor en ikke har gått videre med skisserte uttaksområder for fyllitt, vurderes at et evt. fyllittbrudd ikke vil bli etablert dersom belastningen av dette anses uforholdsmessig stort i forhold til samfunnsverdien av et slikt tiltak. Videre så er det vel også slik at når dette evt. blir aktuelt så skal også dette tiltaket vurderes opp mot Naturmangfoldlovens § 10, og en vil da på bakgrunn av denne planen, detaljerende reguleringsplaner for utvidelse av kalkbruddet og et gjennomarbeidet prosjekt for fyllitt ha enda bedre forutsetninger for å konkludere bastant om hvordan dette vil bidra i forhold til den samlede belastning som økosystemer, naturtyper og arter i Tromsdalen kan bli utsatt for.

Det bør også kommenteres her at det i den ornitologiske registreringen fremsettes en bekymring om brudd- og aktivitetsområdet kan bli så stort at det påvirker hele dalens økosystem, og det anbefales at det utredes hvilke konsekvenser den foreslåtte utvidelsen har på fuglenes økosystem utenfor det planlagte utvinningsområdet i Tromsdalen.

Slik kommunen vurderer det blir det feilaktig å operere med ett felles økosystem for hele dalen. Dette samsvarer dårlig med økosystemdefinisjonen i Naturmangfoldlovens § 3, bokstav t) som angir økosystem som et *“mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem der samfunn av planter, dyr, sopp og mikroorganismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet”*. Kommunen støtter seg til denne definisjonen i tillegg til den nevnte inndelingen av økosystem-hovedtyper fra Artsdatabanken, og vurderer at Tromsdalen består av flere mindre og mer avgrensede økosystemer knyttet enten til ferskvannssystemer, våtmarkssystemer eller fastmarkssystemer. I disse ulike økosystemene er også fuglelivet en brikke i det samspillet som skjer uten at en kan hevde at fuglene konstituerer et økosystem i seg selv. Registreringen viste for øvrig, som tidligere nevnt, at flere fuglearter tilpasser seg denne typen inngrep, jf. prioritert fugleområde 3. Hvorvidt usikkerhet, knyttet til om omfanget av de skisserte utvidelsene vil påvirke enkelte fuglearters bruk av området, skal tillegges særlig stor vekt bør evt. holdes opp mot forvaltningsmål i lovens § 5.

Etter kommunens vurdering kan den samlede belastning ikke bli så stor at det ikke er mulig å opprettholde eller nå forvaltningsmålene slik de er fastsatt for naturtyper, økosystemer og arter i Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5. Kommunen vurderer således også at vi ikke mangler kunnskap om virkningen (effekten) av planens samlede belastning for økosystemer, naturtyper og arter.

Kommunen vurderer med basis i overstående at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningen (effekten) av planens samlede belastning for økosystemer, naturtyper og arter.

Naturmangfoldlovens § 11 slår fast at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Mer konkret kan det medføre:

- At tiltakshaver pålegges å betale for å skaffe mer kunnskap om naturmangfold.
- At tiltakshaver pålegges å overvåke miljøtilstanden.
- At tiltakshaver må velge en mer kostbar og tidkrevende teknikk, lokalisering eller driftsform.
- At tiltakshaver får gjennomføre tiltaket, men at det gis pålegg om retting eller avbøtende tiltak som reduserer eller minimerer skadene på naturmangfoldet.

Kommunen vurderer at prinsippet i § 11 er oppfylt i denne saken. Riktignok er det kommunen som er tiltakshaver så lenge det er snakk om en kommunedelplan, men tiltak i tråd med planen vil ikke kunne gjennomføres før etter gjennomført reguleringsplan. I samråd med aktørene i området, som vil være tiltakshavere for reguleringsplanen(e), ble det bestemt at utredningene som gjennomføres nå skulle betales av dem. Disse utredningene vil også for en stor del ligge til grunn for senere reguleringsprosess og vedtak. Slik har de som vil stå som tiltakshavere for tiltak som vil volde en skade på naturmangfold betalt for innhenting av mer kunnskap om naturmangfold i Tromsdalen.

Tiltakshaver vil også som nevnt over, i forbindelse med reguleringsplan og i tråd med anbefalinger fra NTNU Vitenskapsmuseet bli pålagt å etablere system for å overvåke miljøtilstanden ved Kaldvassmyra naturreservat. Det forutsettes dog at dette skjer i samråd med vernemyndigheten og relevant kompetanseorgan. Pågående miljøovervåkning i Trongdøla skal også videreføres i tillegg til dokumentering av overholdelse av utslippstillatelser knyttet til støy og støv.

Når det gjelder alternative teknikker, lokalisering eller driftsform, så er det først og fremst alternativ driftsform i form av underjordsdrift som er mulig. Ut fra tidligere vurderinger knyttet til kalkforekomstens beskaffenhet, utnyttelsesgrad, kostnader og ressursforvaltning anses underjordsdrift som lite ønskelig og urimelig ut i fra den begrensede påviselige skaden som det er dokumentert tiltaket kan medføre.

Det settes flere bestemmelser knyttet til avbøtende tiltak som skal gjennomføres i forbindelse med reguleringsplanprosessen. Dette går bl.a. på å hindre utslipp til vann, hindre avrenning fra jorddeponiet til Kvernhusbekken og Stammmyra, hindre avskjæring av underjordiske vannførende ganger i fjell og tetting av evt. langtrekkende sprekker i grønnstein ved underjordsdrift under Stammmyra. Disse bestemmelsene vil bidra til å minimere mulige skader på naturmangfold.

Det vises også her til Minerallovens §§ 48, 50 og 51 jf. Forskrift til Mineralloven kap. 2 om opprydding og sikring. Bestemmelsene her pålegger driver av mineralforekomster å sørge for forsvarlig opprydding av området mens arbeidene pågår og etter at disse er avsluttet. I dette inngår flere ting som eks. gjenfylling og tilsåing, men også fjerning av utsyr med mer. Driver må sørge for å stille økonomisk sikkerhet med sikre midler (kan ikke inngå i konkursboet ved evt. konkurs hos driver) for gjennomføring av slike tiltak.

For virksomheter som allerede var i drift ved lovens ikrafttredelse er fristen for å ha sikre midler på plass satt til innen utgangen av 2014.

Naturmangfoldlovens § 12 peker på at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, skal det tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet samt økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Kommunen vil påpeke at det for denne planen av naturlige grunner ikke er aktuelt å vurdere alternativ lokalisering. Når det gjelder driftsmetode og teknikk så vil dette igjen være en diskusjon om dagbruddsdrift kontra underjordisk drift. Det er da hevet over tvil at underjordisk drift vil medføre mindre skader på naturmangfoldet. Likevel skal det her gjennomføres en samlet vurdering som også inkluderer økonomiske forhold og en skal søke å oppnå de beste samfunnsmessige resultater.

Det er tidligere i vurderingen anført at kalksteinsforekomsten i Tromsdalen representerer en stor og viktig mineralisk ressurs, så vel i lokal som nasjonal og til en viss grad i internasjonal målestokk, som bør utnyttes innenfor forsvarlige rammer. I den grad hensynet til forsvarlighet åpner for det bør ressursutnyttelsen skje iht. en mest mulig ressursforvaltningsmessig og bergteknisk forsvarlig driftsform. Dette innebærer at der konsekvensutredningen ikke indentifiserer en for stor grad av konflikt mot andre verdier bør ressursen utnyttes i form av dagbrudd. Dette bl.a. fordi at en ved underjordisk driftsform kun får utnyttet omtrent 40 % av forekomsten og at underjordisk drift erfaringsmessig er en 2-3 ganger dyrere driftsform enn dagbruddsdrift.

Tall hentet fra internasjonal gruveindustri indikerer at dagbruddsvirksomhet krever 5-10 kWh energiekvivalenter per tonn stein som produseres. Mesteparten av dette er diesel og elektrisk kraft. Underjordsdrift krever 15-30 kWh energiekvivalenter per tonn. Dette betyr at underjordisk drift vil medføre et større forbruk av bl.a. diesel, noe som vil gi mer forurensende utslipp og virke negativt på miljøet i så måte.

Kommunen kan ikke se at det er finnes en konfliktgrad i forhold til naturverdier eller andre forhold som skal kunne tilsa at en ikke skal vektlegge hensynet til (kostnads-)effektiv og hensiktsmessig ressursforvaltning i tillegg til en bergteknisk forsvarlig driftsform. Kommunen konkluderer derfor ut fra en samlet vurdering at dagbruddsdrift gir de beste samfunnsmessige gevinstene i denne saken.

Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 fastsetter bestemmelser om forvaltningsmål for økosystemer, naturtyper og arter. Forvaltningen må ta hensyn til disse forvaltningsmålene ved beslutninger og bestemmelsen vil være til hinder for at det fattes en beslutning som gjør det umulig å nå målene. Likevel er det slik at selv om forvaltningsmålene skal legges til grunn og vektlegges vil de ikke alltid være avgjørende. Utfallet av saken skal avgjøres ut fra hensynet til naturmangfoldet veid opp mot andre samfunnshensyn.

I henhold til gjennomført konsekvensutredning og i samsvar med vurderinger knyttet til prinsippene for offentlig beslutningstaking jf. Naturmangfoldlovens §§ 8-12, finner kommunen at en gjennomføring av planen ikke vil bidra til at forvaltningsmålene for

verken naturtyper, økosystemer eller arter påvirkes vesentlig i negativ retning. Samlet sett vurderer kommunen konsekvensbildet for de skisserte utvidelsene av kalkuttaket, både alternativ 1 og alternativ 2, som såpass moderate at begge er fullt ut forsvarlige i forhold til forvaltningsmålene.

Det er som nevnt tidligere påvist flere **kulturminner** innenfor planområdet. For at område med kulturminner skal kunne inngå i område som avsettes til område for råstoffutvinning, må disse kulturminnene frigis av Riksantikvaren. Søknad om slik frigivelse vil som nevnt foregå ved at kulturminneavdelingen hos Nord-Trøndelag fylkeskommune oversender planforslaget til Riksantikvaren for slik behandling i forbindelse med at planforslaget er lagt ut på høring. Dersom Riksantikvaren finner grunnlag for å frigi de påviste kulturminnene, vil det bli stilt krav om nærmere undersøkelse/utgraving i forbindelse med senere reguleringsplanprosess. Dette må ivaretas gjennom bestemmelse til kommunedelplanen som Riksantikvaren formulerer.

Ut fra andre hensyn i saken finner kommunen det formålstjenlig med en frigivelse av kulturminnene innenfor planområdet. Planforslaget som legges frem er således i tråd med kommunens øvrige prioriteringer i saken, men også i tråd med forhåndssignaler som tilsier at frigivelse av kulturminnene er sannsynlig. Kommunen vil uansett forholde seg til Riksantikvarens beslutning når den foreligger.

Øvrige styringsdokument

I henhold til planprogrammets pkt. 4 “Overordnede rammer og premisser” er planprosessen forsøkt styrt i best mulig grad iht. til gjeldende styringsdokument, så vel kommunale som regionale og statlige. Noen av disse har i kraft av lov og forskrift lagt direkte føringer på planprosessen og planutformingen gjennom formelle krav til saksbehandling og planutforming. Andre er mindre bindende og mer åpne for skjønnsmessige vurderinger. Det er her relevant å kommentere planforslaget i lys av noen av dem:

T-5/93 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging:
Kommunen vurderer at planforslaget i liten grad berøres av retningslinjene.

T-1082/94 Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag, jf. Forskrift FOR 1994-11-10 nr. 1001: Retningslinjenes virkeområde iht. pkt. 1 er definert til å være avgrenset til “*vassdragsbeltet, dvs. hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av dette.*” I forhold til kommuneplanen vil da retningslinjenes virkeområde strekke seg langs Trongdøla, Tromsdalselva og Kvernhusbekken i en inntil 100 meters sone på hver side. Mot Tromsdalselva er det lagt inn en buffersone på 100 meter, mot Kvernhusbekken er ikke buffersonen innmålt, men er definert av landskapet. Denne er uansett ikke på noe punkt under 100 meter. Mot Trongdøla åpner kommunedelplanen for råstoffutvinning noe nærmere enn 100 meter fra elva, men bruddet vil ikke komme nærmere elva enn hva dagens regulering allerede tillater. Tromsdalsvegen går også her nærmere elva enn 100 meter. Ut fra dette vurderer kommunen at kommunedelplanen i all hovedsak er i henhold til retningslinjenes bestemmelser og ikke bidrar vesentlig til en forringelse av de verdier som ligger til grunn for vernet.

Felles fylkesplan (Trøndelagsplanen) 2009-2012: Kommunen finner at fylkesplanen i liten grad legger rammer eller premisser i forhold til de problemstillinger og avveininger som preger kommunedelplanarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel 2008-2020: Kommunen vurderer at kommunedelplanen er i tråd med målsetting nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel om næringsutvikling. Der slås det fast at *“ Levanger og Verdal kommuner har et sterkt industrimiljø og et variert næringsliv med gode utviklingsmuligheter ”*. Uttrykt vegvalg for å nå dette er bl.a.: *“sikre god forvaltning av mineralske ressurser og råstofftilgang for eksisterende bedrifter samt legge til rette for nyetableringer innenfor sektoren ”*.

Kommunedelplan næring, landbruk og naturforvaltning, strategisk del, 2008 - 2020: Kommunedelplanen er et oppfølgingsdokument til kommuneplanens samfunnsdel med særlig ansvar for satsningsområdet næringsutvikling. Det presenteres en rekke vegvalg knyttet til 7 ulike fokusområder. Det samme vegvalget knyttet til forvaltning av mineralske ressurser som nevnt under kommuneplanens samfunnsdel er gjentatt her. Kommunen vurderer således at kommunedelplan for Tromsdalen er i tråd med kommunedelplan næring, landbruk og naturforvaltning, strategisk del 2008-2020.

Kommunedelplan for klima og energi: Klimautslipp i forbindelse med kalkforedling på Ørin i Verdal er viet stor plass (eget vedlegg) i kommunedelplanen for Klima og Energi. Kommunen vurderer at dette er forhold som ligger utenfor de avveininger som nå skal gjøres knyttet til utvidelse av virksomheten i Tromsdalen – hvor en stor del av kalken nok vil gå via Ørin. Det legges for øvrig i kommunedelplanen for klima og energi ikke frem noe mål om begrensninger i denne virksomheten som sådan. Det fremheves at fabrikken i Verdal er å regne som *“Best Available Technology”*. Kommunen legger til grunn at de utslipp som videreforedling på Ørin medfører til enhver tid ligger innenfor de tillatelser og kvoter som forurensningsmyndighetene gir. Kommunedelplan Tromsdalen vurderes ikke å komme i strid med kommunedelplan for klima og energi.

Konklusjon

Kommunen vurderer at det er gjennomført en omfattende og grundig konsekvensutredning om utvidelse av kalkbruddet i Tromsdalen og mulig åpning av fyllittbrudd. Det samlede konsekvensbildet, sammenholdt med vurderinger knyttet til bl.a. de to plandelenes prosjektstatus med tanke på omfang, fremdriftsplaner og vurderte samfunnsverdi, tilsier etter kommunens vurdering følgende hovedkonklusjoner:

1. Utvidelse av kalkbruddet er ut fra de påviste konsekvenser fullt ut forsvarlig både i form av alternativ 1 og alternativ 2. I begge tilfeller bør påviste naturverdier utenfor utvidelsesarealet sikres ytterligere gjennom bestemmelser knyttet til miljøovervåking og avbøtende tiltak for å hindre mulig negativ påvirkning.
2. Uttaksområdet for prøveuttak av fyllitt etableres ikke gjennom denne planen. Dette fordi prosjektet per nå ikke er tilstrekkelig bearbeidet og opplyst i forhold til omfang, fremdrift og samfunnsverdi, samt at de områdene som ble undersøkt med tanke på slik etablering besitter store og viktige naturkvaliteter. Kommunen finner det likevel sannsynlig at slik etablering kan være mulig innenfor plangrensene, når et mer gjennomarbeidet prosjekt foreligger. Kommunen finner det derfor

riktig å båndlegge et større areal med forekomst av bergarten fyllitt iht. PBL § 11-8, bokstav d) i påvente av senere vedtak etter plan- og bygningsloven. Formålet med båndleggingen er å sikre arealet mot tiltak som vil være til hinder for en mulig etablering av fyllittuttak i perioden båndleggingen gjelder. Båndleggingen er i utgangspunktet tidsbegrenset til å gjelde i fire år, men kan etter søknad til departementet forlenges med fire år.

3. På bakgrunn av:

1. Begrensede påviselige negative konsekvenser avdekt både for alternativ 1 og alternativ 2,
2. Signal fra grunneiere om at bo- og driveforholdene på Tromsdalen gård og Tromsdalen Østre blir vanskelige og ønskes avvirket dersom alternativ 1 blir realisert,
3. Ønske om dagbruddsdrift iht. alternativ 2 fra drivere av bruddet,
4. Bergfaglig optimalisering for etablering av et stort brudd med en mer riktig form, jf. utredning fra Multiconsult

finder kommunen grunnlag for å legge alternativ 2 til grunn for planforslaget som sendes ut til høring og offentlig ettersyn. Alternativ 1 som ikke inkluderer dagbrudd på Tromsdalen gård og Tromsdalen Østre, men underjordsdrift iht. eksisterende avtaler er alternativt forslag. Det utarbeides ikke eget planforslag med kart og bestemmelser for alternativ 1 før alternativ 2 evt. er forkastet til fordel for alternativ 1.

Innstilling

Planforslag med tilrettelegging for utvidelser av kalkbruddet i Tromsdalen iht. alternativ 2 legges ut til offentlig ettersyn i åtte uker i medhold av Plan- og bygningsloven § 11-14.

For ytterligere beskrivelse av planforslaget vises til planbeskrivelsen.

Hovedplan veg

Saksbehandler: Bård Kotheim E-post: baard.koheim@verdal.kommune.no Tlf.: 74048527	Arkivref: 2012/8120 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	82/12

Rådmannens foreslår at komite for plan og samfunn gjør følgende vedtak:

1. Komite plan og samfunn tar saken til orientering.
2. Utgifter til utarbeidelse av Hovedplan veg dekkes over investeringsbudsjettet tiltak 5140 Kommunale veger.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Komité for plan og samfunn har flere ganger ytret ønske om at det utarbeides en hovedplan for det kommunale vegnettet i kommunen. Dette for å prioritere tiltak samt å få oversikt over behov for drift/investeringer innenfor vegsektoren.

For å få utført dette er det behov for et omfattende registreringsprogram for eksisterende vegnett. Ut fra det ovennevnte vil det bli satt opp en tilstandsvurdering med tilhørende behov for utbedringer og nødvendige midler til vedlikehold. Registreringsprogrammet innbefatter også en vurdering av kommunens bruer.

Målsetting for arbeidet er følgende:

- Registrere tilstand på det eksisterende kommunale vegnett
- Registrere tilstand på kommunale bruer

- Utarbeide en oversikt over vedlikeholdsbehov
- Utarbeide en oversikt over investeringsbehov
- Ut fra det ovennevnte sette opp en prioritert tiltaksplan

Det er innhentet tilbud på ovennevnte arbeid fra firma som utfører denne type oppgaver. Arbeidet med registreringsarbeidet er nå i oppstartsfasen.

Vurdering:

Det er en målsetting å få utført ovennevnte arbeid i løpet av våren slik at et utkast til Hovedplan veg foreligger til sommerferien 2013 i god tid før arbeidet med økonomiplan og budsjett for 2014-2017 starter opp.

Kostnaden for utarbeidelse av Hovedplan veg vil ligge på ca. kr.400.000,- eks.mva. Dette foreslås finansiert ved bruk av midler fra tiltak 5140 Investering kommunale veger.

Planlegging og bygging av bofellesskap for funksjonshemmede på Veslefrikktomta

Saksbehandler: Bård Kotheim E-post: baard.koheim@verdal.kommune.no Tlf.: 74048527	Arkivref: 2012/8101 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	83/12
Verdal formannskap		
Verdal kommunestyre		

Rådmannens foreslår at komité for plan og samfunn innstiller slik ovenfor formannskap og kommunestyre.

1. Verdal kommunestyre godkjenner utbygging av inntil 6 omsorgsboliger på Veslefrikktomta innenfor en kostnadsramme på 12,0 mill.kr.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Generelt:

Verdal kommune har for tiden et sterkt behov for flere omsorgsboliger i bofellesskap for funksjonshemmede. Alle mennesker har selv rett til å bestemme hvor de vil bo. N r ungdommer med nedsatt funksjonsevne blir ferdig med videregående skole og ønsker å flytte hjemmefra, bør kommunen tilby bolig som muliggjør en hensiktsmessig tjenesteytelse, samtidig som boligen oppleves som et trygt sted å bo.   bygge samlokaliserte boliger i bofellesskap muliggjør et trygt bosted hvor beboeren har tilgang på personell i base. Det gir også muligheter for sosial kontakt og nabolskap om en ønsker

det. Tilbakemelding fra mange brukere i målgruppen samt deres pårørende er at de ønsker å leie seg inn i en slik type bofellesskap

Det er planlagt å bygge inntil 6 omsorgsboliger på Veslefrikktomta. Denne tomte er velegnet til dette formål på grunn av nær beliggenhet til Verdal Bo og Helsetun. Tomta er på ca. 2 mål.

Investeringskostnader:

Ut fra erfaringspriser vil kostnad pr.leilighet ligge på ca.2,0 mill.kr. Total investeringskostnad vil for 6 leiligheter være 12,0 mill.kr.

Husbanken gir ett investeringstilskudd på kr.687.000,- ut i fra en maksimal kostnad på kr.2.290.000,- pr.leilighet. (30 % av godkjente byggekostnader inkl. fellesareal) Dersom prisen pr.leilighet blir 2,0 mill.kr vil investeringstilskuddet ligge på kr.600.000,- pr.leilighet.

Netto byggekostnad blir dermed for 6 leiligheter:

Byggekostnad 6 x 2,0 mill.kr	= 12,0 mill.kr
<u>Investeringstilskudd fra Husbanken 0,6 x 6 mill.kr</u>	<u>= 3,6 mill.kr</u>
<u>Netto byggekostnad:</u>	<u>= 8,4 mill.kr</u>

Husleieinntekter:

Husleie for en standard omsorgsbolig ligger i dag på ca.kr. 7000,- pr.måned. Dersom en har full utleie på 6 leiligheter vil en få følgende årlige husleieinntekt:

Kr.7000 x 12 x 6 = Kr.504.000,-

Med en rente på 3% og et serielån på 40 år vil en få følgende kapitalutgift første året.
Kr.8.400.000 x 0,03 + kr.8400000/40 = kr.462.000,-.

Dette tilsier at en får dekt kapitalutgiftene på utbyggingen med husleieinntektene.

Driftskostnader:

Ressurser til drift av bofellesskapet vil i stor grad avhenge av behovet til de som blir leietakere. I økonomiplan 2013-2016 er det foreslått avsatt midler til drift av bofellesskap med 3 millioner pr år fra 2014. Noen av leietakerne vil også allerede ha enkeltvedtak på tjenester. En del av disse ressursene vil naturlig flyttes med brukere inn i bofellesskapet. Drift av bofellesskap er kostnadseffektivt for kommunen da flere beboere i perioder av døgnet og uken kan nyttiggjøre seg den samme ressursen/tjenestetryggheten i motsetning til oppbygging av flere 1:1 tjenester.

Vurdering:

Det er et stort behov for nye omsorgsboliger i bofellesskap for funksjonshemmede. Tomta der Verslefrikk barnehage lå i sin tid ligger hensiktsmessig til i forhold Verdal Bo og Helsetun. Tomta er på i overkant av 2 mål. Rådmannen foreslår derfor at denne tomte benyttes til omsorgsboliger. Byggestart kan finne sted i 2013 med ferdigstillelse av boligene i 2014.

Detaljregulering Forbregd-Lein, del III, Verdal kommune

Saksbehandler: Thomas Møller E-post: thomas.moller@innherred-samkommune.no Tlf.:	Arkivref: 2010/9699 - /L12
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	84/12
Verdal kommunestyre		

Rådmannens innstilling:

Detaljregulering for Forbregd-Lein, del III, Verdal kommune vedtas i medhold av Plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbestemmelser datert 18.10.2012
- 2 Plankart datert 12.10.2012
- 3 Planbeskrivelse dater 15.3.2012

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Innkommne merknader i forbindelse med høring og off.ettersyn.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Planstyring AS har på oppdrag fra Verdal kommune utarbeidet forslag til reguleringsplan for Forbregd-Lein, del III. Planen skal legge til rette for nye boligtomter nord for eksisterende boligfelt.

Planområdet

Forbregd ligger nordøst for Verdalsøra ikke langt fra Leksdalsvatnet. Planområdet ligger nord for eksisterende boligfelt i Forbregd-Lein. Området omfatter i dag barnehage, lekeplass/balløkker samt friluftsområde.

Planstatus

Planen erstatter del av reguleringsplan for Forbregd-Lein, del III; vedtatt 06.03.1985. Det aktuelle området er også i gjeldende plan regulert til omtrent samme formål, men på grunn av arkeologiske funn og ønske om en annen utnyttelse av tomtene i området utarbeides det nå ny reguleringsplan.

Planforslaget

Bebyggelsen: Planforslaget legger til rette for boligbebyggelse med 30 nye eneboliger. I tillegg innreguleres eksisterende barnehage, uteoppholdsarealer og lekeplass i tillegg til teknisk infrastruktur, bussholdeplass, grønnsstrukturer og hensynssoner.

Det planlegges for eneboligtomter med en utnyttelsesgrad på 35% BYA som også innbefatter parkering, enten som utendørs p-plasser eller garasje. Det åpnes for både saltak og pulttak. Bebyggelsen skal gis gode helhetsløsninger som ivaretar estetiske skjønnhetshensyn mht. plassering, harmonisk utforming og materialbruk. Dette gjelder både for tiltaket i seg selv, og i forhold til omgivelsene.

Biladkomst og gang-/sykkelveg: Området ligger i tilknytning til eksisterende boligfelt og får adkomst via Moholtvegen. Moholtvegen er godt dimensjonert i forhold til å betjene den ekstra trafikken som kommer i forbindelse med nye boliger. Det legges videre til rette for flere gang/sykkelstier som muliggjør flere alternativ for bilfri ferdsel i nærheten av uteoppholdsareal og barnehage.

Parkering: Parkering for eiendommene løses på de enkelte tomtene jf. over. I forhold til barnehagen hjemles det i bestemmelsene krav om min. 0,2 p-plasser per barn. Dette er som nevnt en allerede eksisterende barnehage og p-plassen er opparbeidet i det nordøstre hjørnet innenfor formålsgrensen for barnehage. Planforslaget medfører her ingen endringer i forhold til gjeldende situasjon. 5% av p-plassene skal imøtekomme kravene til universell utforming.

Lek og uteopphold: Det er fra før opparbeidet lekeareal i form av balløkke/skøytebane på vinteren. Områder for øvrig innenfor planformålet skal opparbeides og bebygges med lekeapparater og anlegg (minimum huske, sandkasse og benk) som hører naturlig til i forhold den angitte bruken av området. Det settes også av område for uteopphold for øvrig ut over lekeplassen. I tillegg er det et større naturområde i øst hvor det er avdekt flere kulturminner.

Universell utforming: For fem av tomtene (område B2 og B3) stilles det krav om tilgjengelig boenhet iht. TEK 10 § 12-2. Dette betyr at husene må ha alle hovedfunksjoner (stue, kjøkken, soverom, bad og toalett) på bygningens inngangsplan. Sør-østre del av lekeområdet skal også være universelt utformet og være tilrettelagt med tilgjengelig adkomst iht. TEK 10 § 8-7.

Støy: Anbefalte støygrenser gitt i medhold av T-1442 ”Retningslinjer for behandling av støy i arealplaner” gjøres gjeldende for planområdet. I tillegg er det spesifisert egne støykrav for lekeklassen som sikrer at den ikke skal utsettes for støy ut over 55 Lden.

Risiko- og sårbarhetsanalyse: Planforslaget er vurdert opp i mot DSB sin veileder for samfunnssikkerhet i arealplanlegging for vurdering av sikkerhets- og beredskapsmessige hensyn. Følgende forhold ble nærmere vurdert uten at det ble påvist vesentlig risikoforhold: grunnforhold, flom og trafikkforhold.

Kulturminner: Det er et gravfelt, en steinstreng, rydningsrøyser og en hulveitrasé i området. Arkeologen har angitt omriss av område som må båndlegges og dette er tatt inn i planen og vist som en hensynssone. Det er egne bestemmelser til sonen som skal ivareta hensynet til kulturminnene og som legger ned forbud mot tiltak som kan virke negativt på disse.

Planprosess

Planen ble varslet off. myndigheter og naboer per brev datert 10.12.2010 og annonsert i Trønder-Avisa 16.12.2010. Etter første gangs behandling i Komité for plan og samfunn den 17.4.2012, sak 36/12 ble forslag til plan lagt ut til høring og offentlig ettersyn i seks uker. I forbindelse med høring og offentlig ettersyn kom det inn 7 uttalelser fra hhv.:

1. Barn- og unges representant i plansaker som er bekymret for de endringene som skjer i forhold til uteområdene/friområdene som barnehagen har brukt og bruker. Mener videre det burde vært tatt høyde for utvidelse av barnehagetomten dersom behovet for barnehageplasser i området vokser stort.
2. Kommunens trafiksikkerhetsutvalg som mener de trafikkmessige forhold blir ivaretatt på tilfredsstillende måte ved foreslåtte omregulering.
3. Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag som ikke har merknader til reguleringsplanen.
4. Styret i Forbregd/Lein Velforening som mener:
 - Fysiske fartsbegrensende tiltak må etableres i Moholtveien før arbeider i det omregulerte området påbegynnes.
 - Mener at barnehagen per i dag har for lite uteområde og mener at tomt i B1 og tomtene i B2 må holdes av som areal for utvidelse av barnehagen.
 - I hjørnet av tomt B1 ned mot gang/sykkelvei inn mot barnehagen må det reguleres inn og etableres bussholdeplass.
 - Mener at påbegynt nedhugging av vegetasjonsskjerm rundt fotballbanen må stanses omgående slik at denne bevares.
 - Det må avsettes midler til opparbeidelse av friområdene innen reguleringsplanen.
5. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som ikke har merknader til planen.
6. Statens vegvesen som ikke har merknader til planen.
7. Nord-Trøndelag fylkeskommune som gir sin tilslutning til hovedinnholdet i planen. Mener at det for boligtomter med grenser både til Moholtvegen og intern kjøreveg bør avklares hvor tomtene skal ha adkomst fra, enten gjennom plankart eller bestemmelser. Mener også at tidligere reguleringsplan bør tas inn som illustrasjon i planbeskrivelsen. Anbefaler at det stilles krav om tilgjengelig

adkomst til lekeplassen og at det avklares hvilken del av lekeplassen som skal være universelt utformet.

Når det gjelder kulturminner peker fylkeskommunen på behovet for at båndleggingen etter Lov om kulturminner blir strukket med 5 meter i hver retning jf. Kulturminnelovens § 6. Viser også til tekst som må tas inn i planbestemmelsene.

Kommunen finner ut fra innholdet i innspillene grunnlag for nærmere å vurdere og kommentere innspillene fra Barn- og unges representant i plansaker, Styret i Forbregd/Lein velforening og Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Når det gjelder innspillet fra Barn- og unges representant i plansaker så finner kommunen at det i nærområdet til barnehagen (både innenfor og utenfor plangrensen) er store områder med uteareal som kan benyttes. Hensynet til områder for tur, utfoldelse og lek anses som vel ivaretatt, både for barn i barnehage og andre.

Kommunen finner ikke grunnlag for å holde av areal for fremtidige utvidelser av barnehagen. Den demografiske sammensetningen av et boligfelt er ikke lett å forutsi, men varierer gjerne over tid, dette gjelder da også behovet for barnehageplass blant områdets innbyggere. Det er heller ikke slik at alle med behov for barnehageplass nødvendigvis kan påregne dette innenfor eget boligområde. Etableringer og utvidelser av kommunale barnehager styres iht. til faglige og politiske vurderinger og prioriteringer, og det er per i dag full barnehagedekning i Verdal kommune.

I forhold til innspill fra styret i Forbregd/Lein velforening så viser vi bl.a. til kommunens trafiksikkerhetsutvalg og statens vegvesen som finner at de trafikkmessige forholdene er vel ivaretatt i planen. Ny busslomme sentralt plassert ved barnehage og gangveger inn i boligfeltet vil også kunne bidra til å redusere evt. farlige situasjoner knyttet til møte mellom kjørende og myke trafikanter langs Moholtvegen. Fartsgrensen langs Moholtvegen er 30 km/t noe som også bør bidra til at trafiksikkerheten her er god. Dersom velforeningen likevel ønsker fartshumper e.l. på strekningen kan dette tas opp med kommunalteknikk på selvstendig grunnlag, uavhengig av plan.

Kommunen finner som nevnt over at det er betydelig med areal i nærområdet som kan tas i bruk av barnehagen, og finner det ikke nødvendig å benytte to ekstra boligtomter til dette. Det er regulert inn ny bussholdeplass ved B1 som velforeningen etterspør.

Når det gjelder vegetasjon rundt lekeplassen/fotballbanen, så er det avsatt områder for dette i nord og vest. Eksisterende vegetasjonen øst for området skal fjernes da dette området er avsatt til boligtomter. Allerede igangsatt hogst er ukjent for planavdelingen og må evt. tas opp med teknisk drift.

Det avsettes ikke midler til opparbeidelse av friområder i planen. Det stilles krav i planbestemmelsene om at lekeplass skal være opparbeidet og utrustet før første innregulerte bolig tas i bruk. Dette skal gjennomføres av tiltakshaver som er Verdal kommune.

I forhold til innspill fra Nord-Trøndelag fylkeskommune så er det tatt inn under bestemmelsenes pkt. 2.1.1 at område B3, B4 og B6, som også grenser mot Moholtvegen, skal ha adkomst fra intern kjøreveg. Det er videre under pkt. 2.1.4 i bestemmelsene slått fast at sørøstre del av lekeplassen skal være universelt utformet og ha tilgjengelig adkomst iht. TEK 10 § 8-7.

I forhold til kulturminner er det nå enighet mellom fylkeskommunen og forslagsstiller om at båndleggingssonen som er angitt i plankartet er tilstrekkelig. Bestemmelse til sonen som angitt av fylkeskommunen er tatt inn under pkt. 2.4.2.

Vurdering:

Planforslaget er i samsvar med gitte overordnede bestemmelser for området jf. kommuneplanens arealdel, som viser det som et område hvor reguleringsplan (med boligformål) fortsatt skal gjelde. Forebregd-Lein er et allerede etablert boligområde med gode kvaliteter som det fra kommunens side er ønskelig å videreutvikle.

Kommunen viser til innkomne merknader i forbindelse med høring og off. ettersyn og finner at disse i all vesentlighet er hensyntatt i planforslaget.

Det er videre gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse inkludert en vurdering av grunnforhold. Kommunen presiserer likevel at dette er en vurdering som er gjort med bakgrunn i kommunens egen kjennskap til området, med bakgrunn i tidligere arbeider som er gjort i området. Området er godt kjent for teknisk avdeling i kommunen og det er ingenting som tilsier at dette området skal være utsatt for ustabile grunnforhold. Det er grunt ned til fast fjell. Det er ikke mottatt høringssvar fra NVE angående dette, men per telefon bekrefter NVE at de ikke har merknader til planen eller kommunens vurdering ift. grunnforhold.

Kommunen har vurdert tiltaket i henhold til prinsippene for offentlig beslutningstaking nedfelt i

Naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12, og kommet frem at det her ikke ligger noe til hinder for gjennomføring av tiltaket som planlagt. Dette med bakgrunn i det ikke er kjennskap til/påvist

prioriterte, truede eller nær truede arter iht. Norsk rødliste for arter 2010, eller utvalgte, truede eller nær truede naturtyper iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011 som vil bli skadelidende som følge av tiltaket. Kommunen vurderer at det eksisterende kunnskapsgrunnlaget basert på

Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning og Artsdatabankens artskart samt kommunens egen kjennskap til området, er tilstrekkelig i forhold til sakens karakter og evt. risiko for skade på naturmangfold, jf. § 8. Kommunen legger derfor til grunn at det ikke er nødvendig å

foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 9-12.

Kommunen finner at planforslaget er godt gjennomarbeidet og ivaretar de hensyn som kommunen som oppdragsgiver ønsker å ivareta. Det er mangel på tomter for eneboliger i

Verdal kommune, og planforslaget vil i så måte utgjøre et kjærkomment og etterspurt tilskudd av denne boligtypen.

Etter en helhetsvurdering finner kommunen at planforslaget kan vedtas i medhold av Plan- og bygningslovens § 12-12.

Reguleringsplan Sæter gård 1721/174/1 - hytteområde

Saksbehandler: Ingrid Okkenhaug Bævre E-post: ingrid.okkenhaug.bavre@innherred-samkommune.no Tlf.: 74048500	Arkivref: 2011/718 - /L12
--	-------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	85/12
Verdal kommunestyre		

Rådmannens innstilling:

Forslag til detaljregulering for Sæter gård, datert 23.10.2011, vedtas i hht. Plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse, dat. 23.10.2011
- 2 Plankart, dat. 23.10.2011
- 3 Planbestemmelser, dat. 23.10.2011
- 4 Nord-Trøndelag fylkeskommune - uttalelse kulturminner, dat. 02.11.2012

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

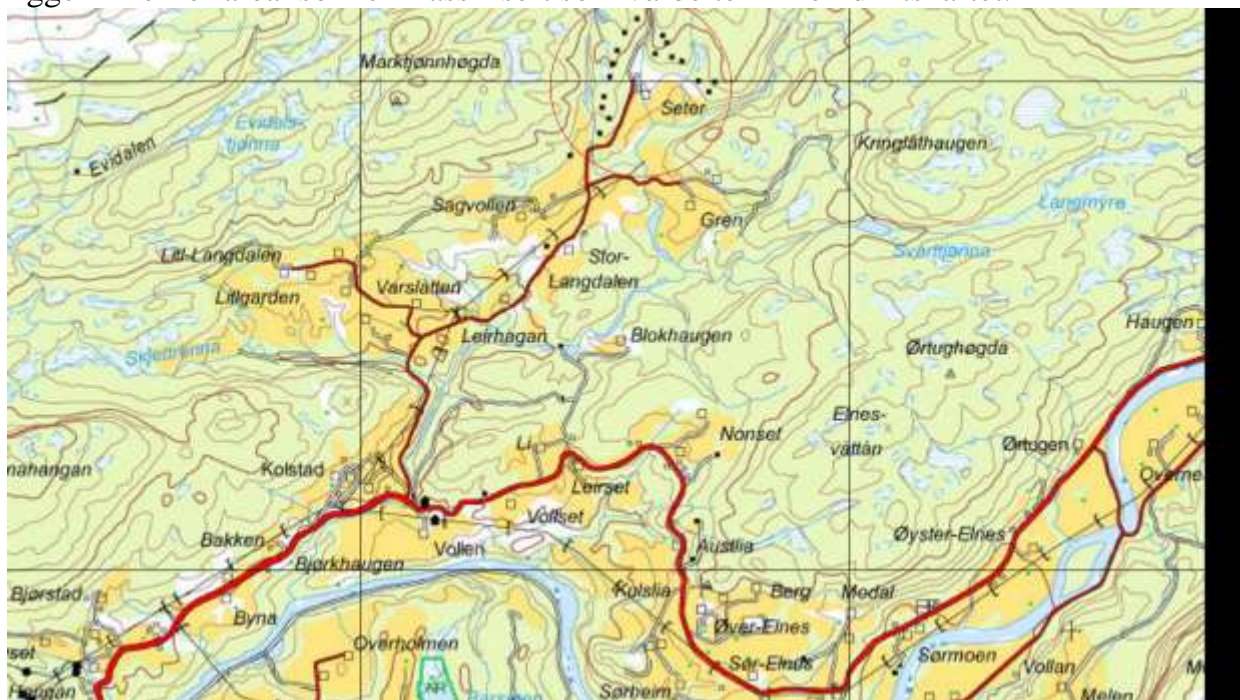
Bakgrunn.

På vegne av grunneier Erlend Nesseemo har NK- prosjektering v/ Njål Kolsvik utarbeidet reguleringsplan for deler av eiendommen Sæter, gnr/bnr 174/1. Utbygger ønsker å videreutvikle eiendommen for fritidsbebyggelse ved å legge til rette for bygging av noen flere hytter som fortetting, samt bygging av veger og parkeringsområder.

Planområdet.

Eiendommen består av dyrka mark, skogsgrunn, gårdsbebyggelse, 1 fradelt bebygd boligtomt og 19 bebygde festetomter for hytter. Totalarealet er på 305 daa, derav ca. 80 daa dyrka mark og innmarksbeite, ca. 80 daa høy og middels bonitet skog og ca. 145 daa lav bonitet skog og impediment. Eksisterende hytter er i all hovedsak plassert på lav bonitet skogsmark og impediment. Området er sørvendt og ligger i høyde 160 – 220 m.o.h. Skogsgrunnen er i hovedsak humusdekke/tynt torvdekke over berggrunn.

Området ligger innenfor Skjækerfjell reinbeitedistrikt, og den nordligste del av planområdet ligger innenfor areal som er klassifisert som vårbeite II i reindriftskartet.

Oversiktskart.

Planstatus.

Området er i kommuneplanens arealdel disponert til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR). For deler av planområdet lengst sør er det åpnet for spredt boligbygging. Eksisterende hyttebebyggelse er utbygd i samsvar med disposisjonsplan godkjent av Fylkesmannen 22.5.1981.

Planforslaget.

Bebyggelsen.

Det avsettes tomter for 10 nye hytter (Fs 20 – Fs 29). Største tillatte bebygd areal for samlet bebyggelse er 120m², der hyttene kan oppføres med største tillatt bebygd areal på 90m² og

anneks og uthus skal ikke overstige samlet bebygd areal på 30m². Terrasser og plattinger kan i tillegg til dette ha bebygd areal på 30m².

Bebyggelsen skal tilpasses terrengformasjonen på tomta og største tillatte grunnmurs/pilarhøyde skal ikke overstige 50cm over planert terreng. Bygningene skal ha saltak eller pulttak med takvinkel mellom 10 – 33 grader. Hyttenes maksimal mønehøyde over justert/planert terreng skal ikke overskride 5,5 meter, og maksimal gesimshøyde over justert/planert terreng skal ikke overstige 3,5meter. Møneretning er valgfri.

Adkomstveger og parkering.

Det går kommunal veg fram til området i dag. Videre er det skogsbilveg (pA1) gjennom planområdet opp til Høysjøen og Malsådalen. I tillegg eksisterer også adkomstveg (pA2) gjennom gårdsbebyggelsen og videre til hyttene lengst øst i planområdet.

Planforslaget innebærer etablering av 4 nye felles adkomstveger (fA1 – fA4) samt 8 felles parkeringsplasser (fP1 – fP8).

Landbruk.

Landbruksarealene innenfor planområdet vil bli brukt til skogsdrift og reinbeite i den utstrekning dette vil være aktuelt.

Risiko- og sårbarhetsanalyse.

Det er ikke registrert kjente risikoer for verken ras eller flom, og nærmere vurderinger i forhold til dette er ikke gjort. Brannforebygging forutsettes sikret gjennom vegadkomster som gir nærhet til elv og bekker, og dermed framkommelighet for bruk av brannbil og brannpumper.

Kulturminner.

Fylkeskommunen utførte en overflatebefaring innenfor reguleringsplanen den 04.10.2012.

Det ble ikke gjort funn av automatisk fredete kulturminner.

Biologisk mangfold.

I henhold til biologisk mangfoldkart er det registrert trekklei for hjortevilt gjennom planområdet.

Vann-, avløp-, energiløsninger.

Det skal ikke innlegges vann i hyttene, og som privet skal brukes utedo med tett tank eller tørrklosett. Spillvann skal føres til synkekum. Ikke nedbrytbart avfall skal leveres til offentlig godkjent avfalls plass. Det vil være aktuelt å knytte hyttene til elektrisitetsforsyningen.

Planprosess.

Medvirkning.

Forhåndskonferanse med kommunen ble gjennomført 12.11.2008, og oppstart av planarbeidet er

annonsert i Verdalingen og Trønderavisa den 11.11.2008.

Naboer, organisasjoner – interessenter og offentlige etater og foretak er varslet med brev datert

den 11.11.2008. Det har ikke kommet kommentarer, protester eller merknader til det igangsatte planarbeid.

Høring/offentlig ettersyn

Planforslaget har ligget ute til offentlig ettersyn iht. Komite plan og samfunn i Verdal sitt vedtak den 13.12.2011, sak 23/11. Offentlig ettersyn ble kunngjort den 17.12.2011, og berørte parter ble tilskrevet med brev datert 14.12.2011. Frist for uttalelser var 30.01.2012.

Det er mottatt følgende høringsuttalelser:

- 1 Nord-Trøndelag fylkeskommune, 9.1.2012
- 2 NVE, 9.1.2012
- 3 Statens vegvesen, 16.1.2012
- 4 Sametinget, 16.1.2012
- 5 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 30.01.2012
- 6 Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag, 30.01.2012

I det følgende er høringsuttalelsene oppsummert og eventuelt kommentert.

1 Nord-Trøndelag fylkeskommune 9.1.2012

Ingen merknader til planforslaget.

Kulturminner: Reguleringsplanen omfatter områder som har et visst potensial for automatisk freda kulturminner. Vi har derfor behov for en befaring og registrering etter KML § 9 og 10.

Kommentar:

Fylkeskommunen utførte en overflatebefaring innenfor reguleringsplanen den 04.10.2012.

Det ble ikke gjort funn av automatisk fredete kulturminner, fylkeskommunen har derfor ingen innvendinger til reguleringsplanen.

Fylkeskommunen gjør også oppmerksom på at det likevel fortsatt kan ligge upåviste fredete kulturminner under nåværende markoverflate i eller inn mot planområdet. De minner derfor om aktsomhets- og meldeplikten eller kulturminnelovens § 8 dersom noen treffer på slike kulturminner under det videre arbeidet med planforslaget eller byggearbeidene.

2 NVE, 9.1.2012

Kan ikke se at planforslaget kommer i berøring med kjente fareområder, vann eller vassdrag og kan derfor ikke se at tiltaket skulle komme i konflikt med de interesser vi er satt til å forvalte. Vi har derfor ingen innvendinger til planforslaget.

3 Statens vegvesen, 16.1.2012

Ingen merknader til planforslaget.

4 Sametinget, 16.1.2012

Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget. Sametinget minner likevel om kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt ved evt. funn av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området.

Kommentar:

Kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt forutsettes fulgt opp av tiltakshaver.

5 Fylkesmannen i Nord- Trøndelag, 30.01.2012

Landbruksavdelingen har ingen merknader ut fra nasjonale og regionale jordverninteresser.

Miljøvernavdelingen ingen merknader ut fra regionale og nasjonale miljøverninteresser.

Kommunalavdelingen påpeker at det ikke er gjennomført noen form for risiko- og sårbarhetsanalyse for området. Dette er i strid med plan- og bygningslovens § 4. Samtidig går det frem av planbeskrivelsen og saksopplysningene ellers at det er foretatt en vurdering av at det ikke er ras- eller flomfareproblematikk i området, og det er også gjort en vurdering av noen andre relevante samfunnssikkerhetsforhold. Fylkesmannen velger å oppfatte dette som en forenklet ROS-analyse.

Det bemerkes også at det er områder med tykke marine avsetninger som grenser inn i planområdet og at slike områder kan inneholde kvikkleirelommer, selv om det ikke er registrert kvikkleireområder helt i nærheten. Det finnes også et registrert kvikkleireområde ca. 1 km sør for planområdet. På bakgrunn av dette velger Fylkesmannen ikke innsigelse, men anmoder kommunen om å vurdere om det er foretatt gode nok analyser når det gjelder om området kan være rasutsatt.

Kommentar:

Fylkeskommunen skriver i uttalelse etter befaring at planområdet består i hovedsak av brattlendt terreng med mye stein og berg som er synlig i dagen. Området har enkelte fine, tørre flater innimellom og vegetasjonen består av lauv og nåletrær med undervegetasjon av lyng og gress.

Grunneier sier også at planområdet består av stein i dagen og bratte skråninger. I et slikt område kan vi vanskelig se at det kan være kvikkleireområder.

5 Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag, 30.01.2012

Reindriftsagronomen mener at det er svært beklagelig at utbyggingen ikke ble tatt opp i forbindelse med nylig arbeid med kommuneplanens arealdel.

Området benyttes som seint vinterbeite og vårbeite av Shæhkere Sijte.

De nye planlagte hyttene ligger omkranset av eksisterende hytter og er en fortetting av hyttefeltet.

Reindriftsagronomen mener det er negativt at et slikt planforslag sendes på høring rett etter at det er blitt enighet angående kommuneplanens arealdel. Isolert sett for reindriften er ikke tiltaket vesentlig negativt og reindriftsagronomen går derfor ikke imot planforslaget.

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering

Vurdering:

Planforslaget legger opp til å gjøre området bedre tilgjengelig gjennom vegutbygging, samt at det legges til rette for flere hytter gjennom fortetting av allerede etablert hyttefelt. Det gis samtidig muligheter for å utvide arealet på hyttebebyggelsen som samsvarer med bestemmelsene i kommuneplanens arealdel.

Tilrettelegging for bedre tilgjengelighet og økt komfort i forbindelse med hyttebebyggelse, er i tråd med den generelle samfunnsutviklingen. Det er i samsvar med kommunens målsetting at fortettpotensialet innenfor eksisterende hytteområder skal utnyttes best mulig framfor å ta i bruk nye områder. Selv om det her er registrert noe konflikt i forhold til reinbeite og vilt, synes den merbelastning planlagt utbygging vil medføre ikke å bety vesentlig økt konfliktgrad.

Rådmannen tilrår at planforslaget vedtas.

Detaljregulering Hanskemakergården

Saksbehandler: Ingrid Okkenhaug Bævre E-post: ingrid.okkenhaug.bavre@innherred-samkommune.no Tlf.: 74048500	Arkivref: 2012/5047 - /2012005
--	---

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komite plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	86/12
Verdal kommunestyre		

Rådmannens innstilling:

Forslag til detaljregulering for Hanskemakergården, datert 20.08.12, rev. 12.11.12, vedtas i hht. Plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse, dat. 20.08.12, rev. 12.11.12
- 2 Plankart, dat. 20.08.12, rev. 12.11.12
- 3 Reguleringsbestemmelser, dat. 20.08.12, rev. 12.11.12
- 4 Støyutredning, dat. 23.08.12

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

12 stk. høringsuttalelser
KPS sak nr. 64/12
Kommunedelplan Verdal byområde, vedtatt 26.03.07

Saksopplysninger:

Bakgrunn

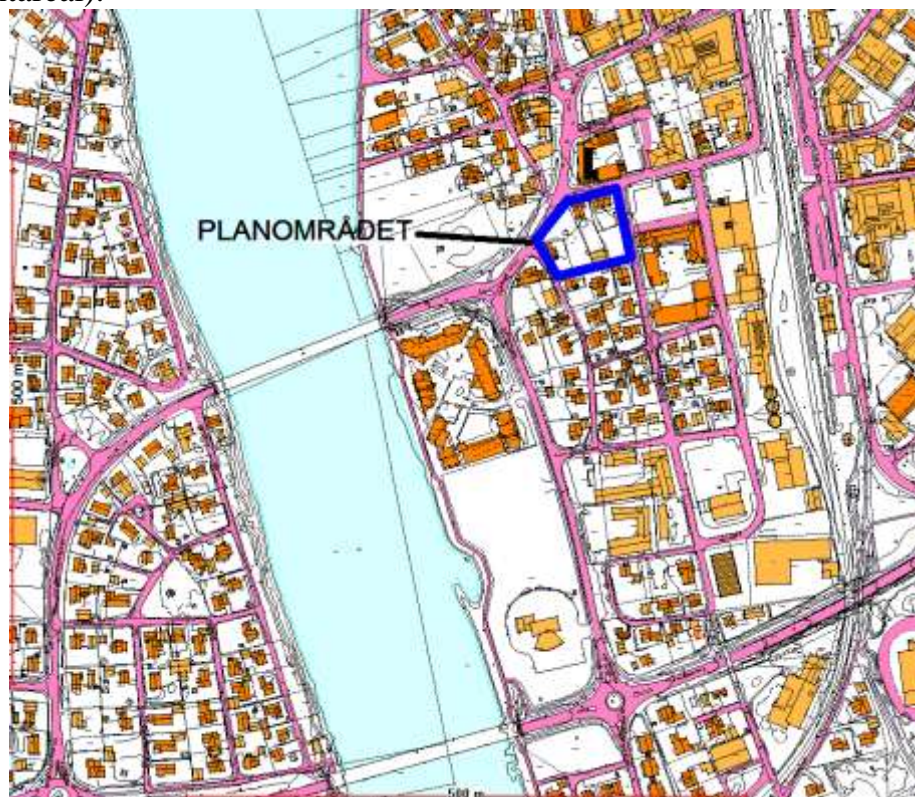
Planforslaget er utarbeidet av Arkidéco AS på vegne av Hanskemakergården AS. Planområdet ligger sentralt i Verdal sentrum, i nærheten av Moe-parken.

Tiltaket samsvarer med overordnet plan, og omfattes ikke av oppfangskriteriene i forskrift om konsekvensutredning. Planen utløser derfor ikke krav om planprogram eller konsekvensutredning.

Planområdet

Planområdet ligger like ved brua på fv. 173 og det har en sentral beliggenhet i overgangen mellom Moe-parken i vest og sentrumsbebyggelsen i øst. Området avgrenses av Håkon den VII allé i vest, Sjørgata i nord, Hanskemakargata i øst og boligområde i sør.

Planområdet er på 4,8 daa og består i dag av tre frittliggende bolighus og tilhørende hager (grøntareal).

Planområdets beliggenhet i Verdal

Planstatus

Området er omfattet av kommunedelplanens arealdel, Kommunedelplan Verdal by, vedtatt 26.03.2007. Planområdet ligger innenfor området med blandet sentrumsformål (bolig, forretning og kontor).

Planforslaget

Generelt

Planområdet er svakt hellende mot sør og vest og oppleves som åpent og frodig med gode solforhold.

Omkringliggende bebyggelse er variert i form og størrelse; i sør ligger lavere frittliggende eneboliger og i nord på motsatt side av Sjørgata, et 3-4 etasjers leilighetsbygg. I vest har området utsikt mot Moe-parken og i øst ligger i dag et åpent parkeringsareal.

Innenfor planområdet på ca. 4,8 daa er ca. 1 daa regulert til offentlig areal. %-BYA av netto tomt er 47,8 %.

Området er planlagt med en trinnvis utbygging og utvikling av området. Total utbygging gir følgende nøkkeltall innenfor planområdet:

- Forretningsareal: ca 336 m²
- Boligareal: ca. 3 500 m²
- Antall boliger: 44
- Lekeareal: 220 m²
- Antall parkeringsplasser 67

Bebyggelsen

Bebyggelsen er plassert langs gateløpene Håkon den VII allé, Sørgata og Hanskemakargata. Dette vil være med på å stramme opp gateløpene og gi området en mer urban karakter. Mot Håkon den VII allé består bebyggelsen av 3 etasjer og foreslås som kombinert formål med forretning og bolig-bebyggelse. Forretningsarealet er plassert på gateplan for å aktivisere gateløpet. Mot Sørgata og Hanskemakargata er det planlagt blokkbebyggelse i u-form og med 4 etasjer, delvis tilbaketrukket mot vest. Det er tenkt at bebyggelsens høyde skal bygge seg opp mot byen og ned mot parken for å markere overgangen mellom det urbane området og parken.

I følge reguleringsbestemmelsene skal bebyggelsen utføres med variasjon i fasadeliv, byggehøyde, volum og materialbruk. Det skal legges vekt på god kvalitet i arkitektonisk utforming, detaljering og materialer. Området skal framstå med et harmonisk og helhetlig preg.

Det er planlagt egne trapp/heishus for å ivareta kravet til tilgjengelighet for alle og sikre de fleste leilighetene tosidig dagslys.

Det påpekes at bebyggelsen langs Håkon den VII allé skal i sitt uttrykk være publikumsorientert. Fasaden i 1.etasje skal ha vesentlig preg av åpenhet, og med inngangsparti (-er) til forretningsarealet direkte henvendt til fortau.

Det stilles krav til dokumentasjon av fasadematerialer og arkitektonisk uttrykk i forbindelse med søknad om tiltak. Forholdet til tilstøtende omgivelser skal illustreres for å sikre en enhetlig og urban utbygging med gode uterom og med en aktiv forretningsfasade ut mot gateplan i vest.

Det oppgis i bestemmelsene at maksimal tillatt høyde i område med blokkbebyggelse (BB) er kote +19,9m. Utnyttingsgraden er angitt som % bebygd areal %BYA=100%.

Maksimal tillatt høyde i område med kombinert bolig/forretning (B/F) er kote +16,5m. Balkonger for boliger innenfor B/F tillates utkraget inntil 1,0m ut over formålsgrense. Utnyttingsgraden er angitt som % bebygd areal %BYA=100%.

Første etasjes nivå på boligblokken (BB) er på kote +7,0, som er fra 1,0m til 1,3m over tilstøtende gatenivåer. Nivåforskjellen sikrer bedre bokvalitet for beboerne i 1.etasje.

Biladkomst og gang-/sykkelveg

Tomten ligger i et trafikknutepunkt hvor Sørgata knyttes sammen med Håkon den VII allé. Adkomst til området i dag er fra Sørgata, Feskarvegen og Hanskemakargata. Utkjøring forbudt er foreslått fra Feskarvegen etter som det er dårlige siktforhold i krysset Feskarvegen – Håkon den VII allé.

Eksisterende avkjøring fra Sørgata foreslås tatt bort, og adkomst inn til området er planlagt fra Hanskemakargata og Feskarvegen i søndre del av planområdet. Dette vil, i følge planbeskrivelsen, gi en bedre trafikksituasjon, også med hensyn på myke trafikkanter.

Område angitt som kjøreveg og område angitt som fortau skal være offentlig område, i følge reguleringsbestemmelsene.

Område V1 er avsatt til varelevering og er felles for forretningsarealet i B/F.

Parkering

I henhold til bestemmelser og retningslinjer til Kommunedelplan Verdal byområde så beregnes 1,2 bilplasser pr. boenhet og minimum 1 oppstillingsplass pr. 25m² bruksareal BRA for forretningsbebyggelsen. Reguleringsbestemmelsene sier også at minimum 5 % av parkeringsplassene skal tilrettelegges for funksjonshemmede, og det skal avsettes område for sykkelparkering ved forretningsarealet og i tilknytning til boliger.

Arealet regulert til parkeringsplasser er felles for boliger og forretninger innenfor planområdet og skal opparbeides med avmerkede parkeringsplasser, nødvendig snuplass og nedkjøringsrampe til parkeringskjeller. Det er planlagt bakkeparkering med 17 plasser og parkeringskjeller med 50 plasser, samt sportsboder for leilighetene.

Detaljutforming av området skal fremgå av utomhusplan.

Parkeringskjeller tillates etablert innenfor området BB regulert for boligbebyggelse, innenfor område B/F regulert for bolig/forretning, samt innenfor område G4, L1 og L2. Parkeringskjeller inngår ikke i angitt %BYA.

Dekke over parkering må tåle jordtrykk fra 1 meter jord og vekstlag.

Lek og uteopphold

Bestemmelser og retningslinjer til Kommunedelplan Verdal byområde stiller krav om at hver boenhet innenfor områder med blandet sentrumsformål skal ha minimum 5 m² felles uteareal for lek og opphold. Områdene L2 og L2 blir regulert for lekeplasser, med et lekeareal på til sammen 220 m² (dvs. 5 m² per boenhet). Lekeklassene utformes med sandkasser, huskestativ, bord og benker for barn og voksne.

Lekeklass L1 vil være felles uteareal for boligbebyggelse innenfor område BB og likedan lekeklass L2 for område B/F. Områdene skal ferdigstilles før det gis brukstillatelse for boligene.

Uteområdet er planlagt med tilgjengelighet for alle, med direkte utganger fra felles heis/trapperom. Innregulerte gårdsplasser er bilfrie og er fysisk skjermet fra parkeringsplassen i sør. Områdene for lek er sørvendt og gir gode solforhold på 1.etasjesnivå. Bygningenes plassering mot gateløpene er med på å skjerme for utendørs trafikkstøy.

Det påpekes at planen sikrer større innslag av grønt i områdene som vender mot Håkon den VII allé gjennom bestemmelsenes begrensning av parkeringskjellers utstrekning. Det er planlagt dekke over parkeringskjeller med marklag som sikrer mulighet for beplantning.

I følge planbeskrivelsen er planovergang til Moe-parken foreslått flyttet noe nordover for en oversiktlig og sikrere kryssing av Håkon den VII allé. Eksisterende forbindelse fra fotgjengerovergang til gangveg langs Moe-parken forutsettes flyttet tilsvarende.

Langs Håkon den VII allé er det planlagt en grønt-rabatt for å knytte Moe-parken og planområdet sammen. Grønt-rabatten er lagt mellom Håkon den VII allé og fortauet for å skape en tryggere trafikksituasjon, mens fortauet er lagt langs, og i direkte kontakt med, planforslagets forretningsareal i vest. Det påpekes i bestemmelsene at det i forbindelse med grønt-rabatten ikke tillates sikthindringer over 0,5 m. Trekk langs Håkon den VII alle skal oppstammes for fri sikt.

Utomhusplan

Gårdsplasser, lekeplasser og parkeringsplasser skal detaljplanlegges i forbindelse med søknad om tiltak. Reguleringsbestemmelsene påpeker at det skal foreligge situasjonsplan i mål 1:200 som viser beplantning, bil- og sykkelparkering, høydefastsettelse som dokumenterer universell utforming, varelevering, plassering av renovasjonsanlegg og utforming av nedkjøring til parkeringskjeller.

Universell utforming

I følge reguleringsbestemmelsene skal uteområdene utformes etter prinsipp om tilgjengelighet for alle. Universell utforming er planlagt på offentlige fortau. Det nevnes her at alt gangareal skal ha fast dekke og nivåforskjeller egnet for rullestolbrukere og personer med ganghjelpemidler. Fortau og andre gangarealer skal belegges med asfalt eller annet beleg med tilsvarende jevn overflate. Videre nevnes det at kantstein skal kunne fungere som ledelinje for blinde. Avslutning av fortau mot kjøreveger utføres med kantstein. Utearealer som er forbeholdt fotgjengere skal utformes slik at de fungerer tilfredsstillende for alle grupper.

Alle boenheter innenfor planområdet er planlagt som tilgjengelige boenheter.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Forslagsstiller har benyttet sjekkliste for å vurdere potensielle risiko- og sårbarhetsforhold for området. Forhold/uønskede hendelser som må vurderes er:

Grunnforhold:

Det er ikke foretatt geotekniske undersøkelser i planområdet. Det er ikke kjent at det finnes kvikkleire eller forurensning i grunnen, men reguleringsbestemmelsene stiller krav til nærmere geotekniske undersøkelser før utbygging.

Støy:

Det påpekes at krav til støy skal tilfredssette Miljøverndepartementets skriv, T-1442 "Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging" eller senere vedtatte forskrifter, vedtekter eller retningslinjer.

Planområdet inngår i hht. Statens vegvesens støyberegninger innenfor rød og gul sone. Det foreligger en rapport utarbeidet av COWI, datert 23.08.12. Rapporten konkluderer med at støyforholdene for uteområdene kan forbedres med en støyskjerming i åpningen

ut mot Håkon den VII allé. For bygningsmassen anbefales at støyfølsomme rom (soverom) plasseres mot stille side for å redusere støybelastningen.

Flom:

Hanskemakergården ligger øst for Verdalselva, og flomkart fra NVE viser at nærområdet mellom elva og Hanskemakergården er utsatt for en 100-årsflom. I planforslaget forutsettes Hanskemakergården utbygd med parkeringskjeller, og kjelleretasjen er lagt på kote +3,1. Prosjekter i nabolaget (Spinneriet, Stekket) er utbygd med parkeringskjellere, og konsekvensen av å flytte parkeringa til bakkeplan i Hanskemakergården vil medføre en u hensiktsmessig lav grad av utnyttelse for et sentrumskvartal som dette. Alternativt må parkeringa legges opp til 1.etasje. Avbøtende tiltak i forhold til flom kan være å utføre kjelleren i vanntett betong, evt. i kombinasjon med pumper som håndterer flomvannet.

Eventuelle tiltak vil bli utredet i forbindelse med søknad om tiltak, og utredningskravet er spesifisert i reguleringsbestemmelsene.

Kulturminner

Nord-Trøndelag fylkeskommune har foretatt en liten registrering i planområdet, jfr kml §9, for å se om det er rester etter bosetning eller annen aktivitet fra før 1537 i området. Befaringen påviste ikke konflikt med automatisk freda kulturminner, og fylkeskommunen har derfor ikke ytterligere merknader eller innsigelser i saken.

Dersom det under arbeid i området skulle komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses og melding sendes kulturvernmyndighetene (jfr. Lov om kulturminnevern).

Biologisk mangfold

Tiltaket er vurdert i henhold til prinsippene for offentlig beslutningstaking nedfelt i Naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12, og kommunen har kommet fram til at det her ikke ligger noe til hinder for gjennomføring av tiltaket som planlagt. Dette med bakgrunn i at det ikke er kjennskap til/påvist prioriterte, truede eller nær truede arter iht. Norsk rødliste for arter 2010, eller utvalgte, truede eller nær truede naturtyper iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011 som vil bli skadelidende som følge av tiltaket. Kommunen vurderer at det eksisterende kunnskapsgrunnlaget basert på Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning og Artsdatabankens artskart samt kommunens egen kjennskap til området, er tilstrekkelig i forhold til sakens karakter og evt. risiko for skade på naturmangfold, jf. § 8. Kommunen legger derfor til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 9-12.

Vann-, avløp-, energiløsninger

Området er tilknyttet kommunale anlegg for vann og avløp.

For å dekke tiltakets behov for energiløsning, opplyses det om at trafo skal integreres i bygningsmassen. Det skal avsettes lett tilgjengelig plass på bakkeplan, langs yttervegg for transformator med tilhørende kabelanlegg, tilpasset nettselskapets krav.

Renovasjonsanlegg (R)

Underjordisk renovasjonsløsning skal etableres innenfor området regulert for renovasjonsanlegg. Eksakt plassering og skjerming skal, i følge reguleringsbestemmelsene, fremgå av utomhusplan i forbindelse med søknad om tiltak. Avhenting vil skje via innkjøring fra Hanskemakargata.

Utbyggingsavtale

Det vil bli utarbeidet og behandlet utbyggingsavtale for prosjektet.

Planprosess

Medvirkning

Forhåndskonferanse i plansaker ble gjennomført 05.06.2012.

Oppstart av planarbeidet er kunngjort på kommunens hjemmeside og i Verdalingen 09.07.2012. Naboer/grunneiere, offentlige instanser og tjenesteytere ble tilskrevet med brev av 06.06.2012.

Følgende forhåndsuttalelser er oppsummert og kommentert i planbeskrivelsen: NVE, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Statens vegvesen.

I kommunen er saken forelagt teknisk drift og barnerepresentanten. Ingen uttalelser er mottatt.

Høring/offentlig ettersyn

Planforslaget har ligget ute til offentlig ettersyn iht. Komite plan og samfunn i Verdal sitt vedtak i møte den 18.09.2012, sak 64/12. Offentlig ettersyn ble kunngjort den 25.09.2012, og berørte parter ble tilskrevet med brev datert 20.09.2012. Høringsfristen var satt til 06.11.2012.

Det er mottatt følgende høringsuttalelser:

- 1 Trafikksikkerhetsutvalget, 26.09.12
- 2 NTE 27.09.12
- 3 Statens vegvesen, 02.10.12
- 4 Sametinget, 19.10.12
- 5 Sjørgata Sameie, 25.10.12
- 6 Kristian Joon Pettersen og Hanne Kristin Solberg, 05.11.12
- 7 Nord-Trøndelag fylkeskommune, 05.11.12
- 8 Advokat M.N.A. Ola A. Storaker, 05.11.12
- 9 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 05.11.12
- 10 Ivar Nubdal, 05.11.12
- 11 NVE, 06.11.12
- 12 Verdal Arbeiderparti, 07.11.12

I det følgende er høringsuttalelsene oppsummert og eventuelt kommentert.

1 Trafikksikkerhetsutvalget, 26.09.12

Trafikksikkerhetsutvalget mener trafikken fra utbyggingsområdet må reguleres slik at det ikke blir utkjøring fra Feskarvegen til Håkon den VII's allé, da siktforholdene sørover i dette krysset synes å bli minimale. For øvrig synes utbyggingsplanen å ivareta trafikksikkerhetsmessige forhold på en god måte.

Kommentar:

Kommunen foreslår å regulere utkjøring forbudt fra Feskarvegen.

2 NTE, 27.09.12

NTE påpeker at det innenfor planområdet befinner seg nettanlegg som må ivaretas under planarbeidet, samt at eksisterende nettanlegg mest sannsynlig ikke kan dekke nytt behov.

NTE påpeker også at behov for energiløsning ikke er tatt inn i detaljplanen. Det bør i minimum framkomme i planbeskrivelsen. For å dekke tiltakets behov for energiløsning skal det i nytt bygg avsettes lett tilgjengelig plass på bakkeplan, langs yttervegg for transformator med tilhørende kabelanlegg, tilpasset nettselskapets krav.

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering og plassering av transformator er tatt inn i planbeskrivelsen.

3 Statens vegvesen, 02.10.12

Feskarvegen vil få økt trafikkmengde og må utformes som et kryss ihht. håndbok 263 «Geometrisk utforming av veg- og gatekryss». I arealplankartet er det tegnet inn frisisiktzone, men målene for frisisiktsonen går ikke fram av plankart eller reguleringsbestemmelser. For å sikre fri sikt i krysset anbefaler vi at dette målsettes i plankartet.

Gangvegnettet må utformes slik at det er universelt utformet og angir logiske gangveger. Et hovedgrep i forhold til universell utforming går på tydelig linjeføring og omgivelser som er lette å orientere seg i. I planforslaget ser det ut som gangvegforbindelser ikke henger sammen med eksisterende gangvegforbindelse og krysningspunkt på andre siden av fv. 173. Av illustrasjonsplanen kan det se ut som inntegnet trær kan komme i vegen for frisikt og sammenheng i gangvegforbindelse over fv. 173. Vi anbefaler at dette samordnes.

Kommentar:

Kommunen foreslår å regulere utkjøring forbudt fra Feskarvegen på grunn av dårlige siktforhold i krysset Feskarvegen – Håkon den VII's allé, dermed utgår behovet for frisisiktzone.

4 Samtinget, 19.10.12

Kjenner ikke til at det er registrert automatisk freda samiske kulturminner i det omsøkte området. Har ingen merknader til søknaden.

Sametinget minner om kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt ved evt. funn av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området.

Kommentar:

Kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt forutsettes fulgt opp av tiltakshaver.

5 Sørgata Sameie, 25.10.12

Det legges vekt på at gatekvartalet til nå har vært bebyggt at en- og to-etasjes boliger, og at de planlagte bygninger vil bli dominerende med 3-4 etasjer. Dette vil blant annet virke som en skjerm mot grøntområder og elva.

Følgende punkter bes vurdert:

1 Området reguleres for lavhusbebyggelse lik eksisterende bebyggelse i kvartalet.

2 Det tillates uansett ikke høyere bebyggelse enn 3 etasjer, kote + 16,5, alternativt inntrukket 4 etasje.

3 Nivå på 1 etasje må ikke bli høyere enn i Sørgata Sameie.

4 Byggelinja langs Hanskemakergata opprettholdes lik eksisterende boligbebyggelse.

Kommentar:

Det er ikke aktuelt å regulere området for lavhusbebyggelse. Dette er et område i sentrum og planområdets beliggenhet tilsier at 4 etasjer bør kunne tillates.

1. etasjes nivå i Hanskemakergården ligger på kote +7, omtrent det samme som Sørgata Sameie (som i følge våre oppmålinger ligger på kote + 7,0-7,1).

Byggelinja for eksisterende bebyggelse langs Hanskemakergata er satt i forhold til eneboligbebyggelse. I denne planen dreier det seg om en helt annen type bebyggelse med et mer bymessig preg der bebyggelsen går helt ut til fortau og har større utnyttelsesgrad.

6 Kristian Joon Pettersen og Hanne Kristin Solberg, 05.11.12

Bygning merket BB følger ikke byggelinjen mot Hanskemakergata, er dette i samsvar med

Plan- og bygningsloven med gjeldende forskrifter og vedtekter? Bygning merket BB **bør** følge byggelinjen som de andre husene langs Hanskemakergata.

Renovasjonsanlegg er planlagt plassert helt inntil vår eiendom, Hanskemakergata 3. Vi er bekymret for at dette vil føre til lukt og tiltrekke skadedyr ved manglende vedlikehold

og tømning. Er det planlagt tiltak for å forhindre dette og er det planlagt noe form for skjerming mot vår eiendom slik at vi ikke vil ha fritt innsyn til renovasjonsanlegget? Vi godtar ikke denne plasseringen og krever at Renovasjonsanlegget blir plassert en annen plass på tomten.

Vi registrerer også at innkjørsel til tomt er planlagt plassert helt inntil vår eiendom, denne bør også plasseres en annen plass på tomten.

Eksisterende avkjøring fra Sørgata foreslås tatt bort, og adkomst inn til området er planlagt fra Hanskemakergata og Feskarvegen i søndre del av planområdet. Dette vil for

oss i Hanskemakergata føre til økt trafikk og for oss med små barn en større risiko. Er det planlagt sikkerhetstiltak i Hanskemakergata som f.eks fartsdumper for å redusere hastigheten?

Kommentar:

Gjennom regulering kan tidligere byggelinje fravikes. Se også kommentar til byggelinje i uttalelse 5.

Det er planlagt underjordisk renovasjonsløsning og i følge Innherred Renovasjon så er luktproblemer i forbindelse med nedgravd avfallssystem meget begrenset. Dette skyldes både at avfallet ligger i bakken, matavfallet skal kastes i plastposer som er knyttet og Innherred Renovasjon har en renovasjonsbil som vasker containere med jevne mellomrom i sommerhalvåret. Når det gjelder skadedyr, så kan det i alle anlegg der det fra tid til annen oppstår lukt, tiltrekkes dyr. Men med nedgravd system får ikke dyrene tak i mat og blir dermed ikke værende i området.

At innkjørsel til Hanskemakergården er plassert inntil deres tomt, må aksepteres i tett sentrumsbebyggelse.

Det er planlagt fortau forbi utbyggingsprosjektet i Hankemakargata. Hankemakargata inngår i 30-sonen som er skiltet for sentrumsområdene. Trafikkøkning på grunn av økt utbygging må forventes i gatene innenfor sentrumsområdet. Eventuelle sikkerhetstiltak kan tas opp uavhengig av reguleringa dersom det viser seg at det er nødvendig.

7 Nord-Trøndelag fylkeskommune, 05.11.12

Planforslaget vil innebære en fortetting med bedre utnytting av et sentralt kvartal i Verdal sentrum. Planmaterialet synes i hovedsak grundig gjennomarbeidet og illustrert. Positive element i planen er blant annet god tilgjengelighet, og krav om at det skal plantes alletrær ut mot Håkon VII's alle.

I reguleringsbesemmelsernes §3.6 er det stilt krav om at ved søknad om tiltak skal «Forholdet til tilstøtende omgivelser illustreres for å sikre en enhetlig og urban utbygging med gode uterom og med en aktiv forretningsfasade ut mot gateplan i vest». Vi har i vår uttalelse ved planoppstart bedt om illustrasjon av høyde og plassering i planbeskrivelsen. Vi mener fortsatt dette bør avklares på plannivå. To oppriss er tatt inn i beskrivelsen, men de er mangelfull i forhold til bebyggelse på alle sider av planområdet.

I bestemmelsene § 8 bør det presiseres at sykkelparkering skal inngå i utomhusplanen.

Det har blitt foretatt befarings etter kulturminner på planområdet. Det ble ikke påvist konflikt med automatisk freda kulturminner, og vi har derfor ikke ytterligere merknader eller innsigelser til saken. Vi minner dog om KML § 8.2, og ber om at man varsler oss dersom det under arbeidet skulle påtreffes slike kulturminner som ikke ble oppdaget under befarings/registrering

Kommentar:

Det er, i planbeskrivelsen, tatt inn flere illustrasjoner av høyde og plassering.

Det er også presisert at sykkelparkering skal inngå i utomhusplanen, i bestemmelsene § 8.

8 Advokat M.N.A. Ola A. Storaker, 05.11.12

Jeg representerer Stian og Karen Austad som er eiere av gnr. 21, bnr. 14 og 18 i Verdal. Mine klienters eiendom har adressen Feskarvegen 2 og eiendommen er direkte berørt av framlagt planforslag.

Reguleringsforslaget er i direkte strid med godkjent byggesak, deres ref. ODGO 2010/5941 med saksnr. 972/10 av dato 19.11.2010. Gravemelding mv. er innsendt.

Klager vil mene at detaljreguleringen må omarbeides og tilpasses slik at reguleringen ivaretar hensynene til eksisterende bebyggelse og godkjente tiltak.

Jeg forutsetter at eierne av Feskarvegen 2 får tilsendt omarbeidede planer med romslig frist for å sette seg inn i disse slik at de kan komme med sine uttalelser.

Kommentar:

I starten av planprosessen ble det inngått skriftlig avtale mellom partene som tillater regulering på tomt 21/14 og 21/18.

I og med at detaljreguleringsplan Hanskemakergården ble vedtatt fremlagt for høring og offentlig ettersyn, så er dette nå kommunens plan. Kommunen mener at planen kan sluttbehandles i den form den har i dag. Reguleringsplanen får ikke tilbakevirkende kraft, og tidligere gitt byggetillatelse kan gjennomføres. Vedtatt reguleringsplan gir mulighet for utbygging, men den setter ikke krav om at utbyggingen skal gjennomføres. Planens forslag om oppheving av eiendomsgrensen mellom eiendommen 20/12 og 21/14 utgår.

9 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 05.11.12

Landbruksavdelingen har ut fra regionale og nasjonale landbruksinteresser ingen merknader til planforslaget.

Miljøvernavdelingen har ut fra hensynet til regionale og nasjonale miljøverninteresser ingen merknader til planforslaget.

Fra *Kommunalavdelingen*:

Til planbestemmelsene:

§ 3.2:

Vi anbefaler at det settes punktum etter «Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen». Resten av bestemmelse vil være unødvendig, da retningslinjene vil gi uttrykk for de til enhver tid gjeldende regler på dette området.

Kommentar:

§ 3.2 er endret ut fra uttalelsen.

10 Ivar Nubdal, 05.11.12

Krysset Feskarveien - Haakon den VII's alle er i dag et meget farlig kryss i en sving og med gangfelt over til Moparken. I tillegg har Feskarveien meget tett bebyggelse og en økt trafikk vil medføre en økt fare for alle barn som bor i veien. Den er i dag brukt som en forlengelse av gang og sykkelvei istedenfor Hanskemakergata som har mye mere trafikk. En grønt-rabatt langs Haakon den VII's alle vil gi dårlig sikt for de som skal krysse veien. Vi som bor i dette området ønsker ikke at Hanskemakergården får innkjøring igjennom Feskarveien.

Kommentar:

Kommunen foreslår å regulere utkjøring forbudt fra Feskarvegen.

11 NVE, 06.11.12

Som det framgår av det vedlagte planmaterialet er området like nordvest for planområdet (ved «Brygga») flomutsatt ved en 100-års flom. Vi minner om at dimensjonerende flom for denne type tiltak er 200-års flommen (jfr. TEK 10s § 7-2). I følge flomsonekartet vil ikke det aktuelle planområdet bli direkte berørt selv ved en 200-års flom, men det kan ikke utelukkes at flomvann kan trenge inn i planlagt parkeringskjeller. Det er derfor positivt at det er stilt krav om nærmere drøfting av dette spørsmålet, herunder avbøtende tiltak i forbindelse med søknad om tiltak. Ideelt sett burde dette vært avklart i forbindelse med ROS-analysen til reguleringsplanen.

Det er i reguleringsbestemmelsenes § 3.12 stilt krav om nærmere geotekniske undersøkelser i forbindelse med det planlagte tiltaket før tiltaksrealisering. Det er en fordel om også slike forhold avklares i reguleringsplan, men at dette kravet er tatt inn i bestemmelsene er positivt og viser at kommunen er seg bevisst forholdet til naturfare og utbygging.

Kommentar:

Uttelesen tas til orientering.

12 Verdal Arbeiderparti, 07.11.12

Som eier av naboeiendommen, Gamle Storgt 6, har vi ingen innvendinger mot den tilsendte Detaljregulering Hanskemakergården.

Endring etter høring

I samråd med tiltakshaver er det etter høring gjort følgende endringer i plandokumentene:

Planbeskrivelse

-Utkjøring fra krysset Feskarvegen/Håkon den VII alle tillates ikke pga. dårlige siktforhold.

-Eksisterende forbindelse fra fotgjengerovergang til gangveg langs Moe-parken forutsettes flyttet tilsvarende.

-Fortau innenfor planområdet er offentlige områder og skal utformes i tråd med retningslinjer for universell utforming.

-For å dekke tiltakets behov for energiløsning, skal trafo integreres i bygningsmassen. Det skal avsettes lett tilgjengelig plass på bakkeplan, langs yttervegg for transformator med tilhørende kabelanlegg, tilpasset nettselskapets krav.

Plankart

Eiendomsgrensen mellom eiendom 21/14 og 20/12 beholdes.

Bestemmelser

§§ 3.2, 6.1 og 8.1 er justert på bakgrunn av innspill fra fylkesmannens kommunalavdeling, Statens vegvesen og fylkeskommunen.

Vurdering:

Plansaken legger til rette for utbygging av forretnings- og boligbygg i området. Planforslaget er i samsvar med overordnet plan, Kommunedelplan Verdal by (blandet sentrumsformål).

Det er gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse i forenklet form i kraft av en sjekklister, men med utdypning av problematikk knyttet til støy og flom. Nærmere geoteknisk undersøkelse skal gjennomføres før utbygging.

Kommunen ser det som viktig at det gjøres tiltak i forhold til støy i området. Når det gjelder flom, så ligger Hanskemakergården helt i utkanten av område merket med kjellerfri sone på NVEs flomsonekart, 100-årsflom. Det er fare for vann i kjeller innenfor disse områdene. Kommunen vil likevel anbefale at det bygges parkeringskjeller i Hanskemakergården for at utnyttelsesgraden ikke skal bli uhensiktsmessig lav. Kommunen kan ikke se andre risiko- eller sårbarhetsforhold som ikke er tilstrekkelig behandlet i planforslaget.

Kommunen har vurdert tiltaket i henhold til prinsippene for offentlig beslutningstaking nedfelt i Naturmangfoldloven (NML) §§8-12 og kommet fram til at det ikke ligger noe til hinder for gjennomføring av tiltaket som planlagt.

I den nye mulighetsstudien for Verdal foreslås området som en del av framtidig sentrumsutvikling. Planen legger til rette for at området får en bymessig karakter, plassering, form og volum. Det legges vekt på at området skal framstå med et harmonisk og helhetlig preg.

Planforslaget er godt gjennomarbeidet og kommunen mener at det vil være et positivt tiltak som vil gi flere boenheter i Verdal sentrum.

Kommunen ser ikke behov for ny høring av de justeringer som er foretatt etter offentlig ettersyn.

Rådmannen tilrår at planforslaget, med anbefalte endringer, vedtas.

Oppnevning av nytt medlem i kommunens trafikksikkerhetsutvalg

Saksbehandler: Inger Storstad E-post: inger.storstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74048272	Arkivref: 2012/6451 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	87/12

Rådmannens forslag til vedtak:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Linn Beate Tromsdal ble i kommunestyrets m te 24.09.12, under sak 91/12, fritatt fra alle kommunale verv for resten av valgperioden 2011-2015. Linn Beate Tromsdal har bl.a. vært medlem av kommunens trafikksikkerhetsutvalg – som repr. fra Komité plan og samfunn. Jfr. sak 9/11 i nevnte komité.

Etter delegert myndighet bes Komité Plan og samfunn oppnevne nytt medlem til kommunens trafikksikkerhetsutvalg for resten av valg perioden 2011-2015.

Budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016 - Verdal kommune

Saksbehandler: Arnstein Kjeldsen	Arkivref: 2012/7958 - /
E-post: arnstein.kjeldsen@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048255	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	20.11.2012	90/12
Komité mennesker og livskvalitet		
Verdal Administrasjonsutvalg		
Verdal formannskap		
Verdal kommunestyre	26.11.2012	

Rådmannens innstilling:

1. Budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016 vedtas.
2. Det settes av 10% av skatteinntekter i margin.
3. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 fastsettes eiendomsskattesatsen for 2013 til 3,5 o/oo generelt, og for verker og bruk.
I medhold av eiendomsskatteloven § 7 blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:
 - a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.
 - b. For øvrig fritas:
 - Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
 - Verdal videregående skoles eiendommer
 - Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer
 - Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
 - Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
 - Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver
 - Innherred Renovasjons eiendommer
 - Indre Trondheimsfjord havnevesens eiendommerEiendomsskatten skal betales i tre terminer.
4. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

5. Det vedtas økonomireglement for 2103 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.
6. Det vedtas nye gebyr- og betalingssetter for 2013 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.
7. Ramme for låneopptak til videreutlån/Startlån settes til kr. 40.000.000,-.
8. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2013 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 75.500.000,-. Lånene skal være serielån med nedbetaling vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.
9. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.

Vedlegg:

- 1 Budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016 - Verdal kommune – med lenker

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Tidligere år har rådmannen fått fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan etter Kommunestyrets vedtak. Det anses hensiktsmessig at denne ordningen videreføres.

Nytt av året er at budsjettdokumentet inneholder lenker til alle andre relevante dokumenter som tidligere var vedlagt saken.

Vurdering:

Rådmannens øvrige vurderinger fremgår av budsjett-/økonomiplandokumentet.